

Arttu Siltala

”LURKKAALISÄÄ”

Etnografinen tutkielma yksilöllisyydestä Anonyymissä
kuvalautakulttuurissa

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Lokakuu 2020

TIIVISTELMÄ

Arttu Siitola: "Lurkkaa lisää" : Etnografinen tutkielma yksilöllisyydestä Anonyymissä kuvalautakulttuurissa

Pro gradu -tutkielma

Tampereen yliopisto

Yhteiskuntatutkimuksen maisteriohjelma

Lokakuu 2020

Siirtyminen internetin- ja erityisesti sosiaalisen median aikaan on muokannut tapojamme käsittää ja käsitteellistää kokemaamme todellisuutta sekä sen suhdetta itseemme. Tämä pro gradu -tutkielma tarkastelee etnografisen kenttätönnön kautta kerätyn aineiston pohjalta yksilöllisyyden rakentumista sekä ylläpitämistä anonyymillä kuvalautatyypillisellä verkkoyhteisö Ylilaudalla, jonka jokainen käyttäjä toimii lähtökohtaisesti nimettömänä ilman minkäänlaisia tunnustetietoja.

Tutkielmassa lähestytään yksilön kysymystä kysymällä, miten Ylilaudan käyttäjät tulevat rakentaneeksi sekä ylläpitäneeksi yksilöllisyyttä alustalla lähtökohtaisesti kaikkien käyttämän ja kulttuurisesti rakentuneen pseudonyymien, "Anonyymi" kautta, ja miten toisaalta yksilöllisyyttä rakennetaan ja uusinnetaan anonyymien nimettömyyden keinoin. Näitä tutkimuskysymyksiä selvennetään kysymällä, millä tavoin kulttuurisesti rakentunut pseudonyymi "Anonyymi" ilmenee keskustelussa ja kuinka tämä pseudonyymi lopulta eroaa anonyymistä yksilöstä, joka toimii vain nimettömänä.

Tutkielman ennako-oletuksiin kuuluu yksilön ja kulttuurin kiinteä vuorovaikutus toisiinsa sekä Ylilaudan näkeminen kulttuurisena alustana, joka pitää sisällään omat kulttuurisesti ainutlaatuiset piirteensä. Näitä kulttuurisia piirteitä jäsenetään pragmaattisesti, käytännönläheisesti kulttuuristen repertuaarien sekä ryhmätyylin teorioiden kautta. Tutkielmassa lähestytään näiden kulttuurin määritelmien kautta sekä yksilöllisyyden että kulttuurin rakentumista ja säilymistä kulttuurin jäsenten toteuttaman vuorovaikutuksen avulla. Yksilöllisyyttä lähestytään tutkielmassa erityisesti Georg Simmelin ja Zygmunt Baumanin kirjoitusten kautta.

Koska tutkielma käsittelee internetyhteisöä kulttuurina, lähestyy se myös tutkimuskohdettaan kulttuurintutkimuksellisin työkaluin. Aineisto on kerätty etnografisesti konstruoidun viikon aikana. Tutkimusaineisto koostuu kenttätöypäiväkirjasta sekä Ylilauta.org:in Sekalainen-alakeskustelualueelta kerätyistä keskusteluista. Kyseistä aineistoa analysoidaan tutkielmassa abduktiivisen analyysin avulla, joka antaa sekä aineistolle että aiemmalle tutkimukselle yhtä suuren roolin analyysin rakentamisessa.

Pseudonyymi "Anonyymi" ilmenee Ylilaudalla käydyssä keskustelussa uusinnetuilla kulttuurisilla repertuaareilla sekä kollektiivisen neuvottelun kautta käydyin ryhmätyylin, ts. kulttuurin määrittämisen kautta. Jaettuun pseudonyymi "Anonyymiin" perustuvan yksilön ja nimettömän anonyymien yksilön välinen raja näyttäytyy toiminnan sisällöissä, joissa yksilöstä tulee pseudonyymi "Anonyymien" kulttuuriset repertuaarit omaksuessaan kykenevä vuorovaikuttamaan anonyymisti, nimettömästi muiden saman ryhmän jäsenten kanssa. Sekä pseudonyymi "Anonyymi" yksilöllisyys että nimettömyyden perustuva anonyymi yksilöllisyys ovat lopulta kaksi toisistaan erottamatonta Ylilaudalla toimivan yksilön yksilöllisyyden rakentumisen ja säilymisen puolta. Pseudonyymi "Anonymiteetti" tarvitsee toimiakseen anonyymiä nimettömyyttä ja anonyymi nimettömyys pseudonyymi "Anonyymiä". Ylilaudalla toimiminen vaatii käyttäjältään sekä nimettömyyttä että kulttuurista ymmärrystä, jotta vuorovaikuttaminen muiden yhteisön jäsenten kanssa onnistuu ongelmitta.

Tutkielman tarkoituksena on korostaa kulttuuristen piirteiden merkitystä verkkoyhteisöistä tehtävässä tutkimuksessa sekä alustan ja siellä ilmenevän kulttuurin merkitystä verkkoyhteisönsä jäsenille. Tutkielma korostaa sitä, miten verkkoyhteisöt ja niissä käytävä keskustelu ei ole arkipäiväisestä elämästä irrallinen ilmiö, vaan osa siellä vaikuttavien yksilöiden elämää.

Avainsanat: Internet, verkkokeskustelu, kuvalauta, internetkulttuuri, anonymiteetti, yksilöllisyys

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1 ANONYYMI YKSILÖ	4
1.1 JOHDANTO	4
1.2 TYÖN RAKENNE.....	6
2 ANONYYMI YKSILÖ JA INTERNETKULTTUURI	8
2.1 INTERNET JA KULTTUURI	8
2.2 KULTTUURI VUOROVAIKUTUKSELLISENA TOIMINTANA	11
2.3 ANONYMITEETTI	14
2.4 YKSILÖ.....	17
2.5 ANONYYMI YKSILÖ KULTTUURINSA UUSINTAJANA.....	21
3 ETNOGRAFIAA ANONYYMILLÄ KUVALAUDALLA	23
3.1 TUTKIMUSKOHTENA YLILAUTA.....	23
3.2 EETTISET KYSYMYKSET.....	24
3.3 AINEISTONA YLILAUDAN VUOROVAIKUTUS	26
3.4 ETNOGRAFIAA VERKOSTA.....	28
3.5 ANONYYMIN VUOROVAIKUTUKSEN HAVAINNOIMINEN.....	30
3.6 TOIMINNAN REPERTUAARIT JA NIIDEN HAVAINNOIMINEN YLILAUDALLA	32
3.7 OMAN KÄYTTÖLIITTYMÄN VALITSEMINEN	33
4 YKSILÖ ANONYYMINÄ	37
4.1 YLILAUDAN ”RYTMI”	37
4.2 ANONYYMI	40
<i>Anonyymistä Nyymiksi</i>	42
<i>Ylilaudan käyttäjät itse nyymeinä</i>	43
<i>Muista puhuminen nyymeinä</i>	44
<i>Nyymeihin vetoaminen</i>	46
4.3 KUVALAUTAKULTTUURI KÄYTTÄJIEN ITSENSÄ KOKEMANA	48
4.4 KÄYTTÄJÄT MÄÄRITTELEMÄSSÄ OIKEANLAISTA YLILAUTAA	52
<i>Valtavirtaistuminen</i>	52
<i>Ylilaudan moderointipolitiikka</i>	54
4.5 MEEMIT TODELLISUUTTA KUVAAMASSA	56
5 ANONYYMI YKSILÖNÄ	65
5.1 MITÄ ITSESTÄ VOI KERTOA... ..	65
... <i>suoraan</i>	66
... <i>epäsuoraan</i>	68

5.2 SALAILU JA MORAALISESTI HYVEELLISET YKSILÖT	72
5.3 NORMO(T)	78
5.4 MUITAKIN KUIN NYMEJÄ JA NORMOJA	84
<i>Uushomot ja vanhahomot</i>	86
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ YKSILÖLLISYYDESTÄ ANONYMISSÄ KUVALAUTAKULTTUURISSA.....	90
6.1 KULTTUURISTETUT ANONYIMIT YKSILÖT	91
6.2 YKSILÖSTÄ ANONYMIKSI, JA TAKAISIN	93
6.3 EI ANONYMIÄ ILMAN ANONYMIÄ.....	97
6.4 LOPUKSI.....	100
LÄHTEET	104
LIITE	118
SANASTOA	118

1 Anonyymi yksilö

1.1 Johdanto

Kulttuuri on sen piirissä elävien arjessa useimmiten näkymätön osa elämää, kuin jostain valmiiksi annettu. Kulttuuri näyttäytyy vääjäämättömänä ja luonnollisena, itsestään selvänä osana jokaisen yksilön elämää. (Campbell & Manning 2018, 250.) Ihmisen ja ympäristön suhde on kuitenkin kahtalainen; toisaalta ihminen muokkaa ja kulttuuristaa ympäristöään, toisaalta taas ympäristö ja kulttuuri sekä näiden muutokset muokkaavat ihmistä. Sama koskee myös yhteiskunnan ja kulttuurin suhdetta yksilöön, ovathan ne osa yksilön kokemusmaailmaa, ympäristöä. Vaikka yksilö kykeneekin muokkaamaan yhteiskuntaa ja kulttuuria jossain määrin oman toimintansa kautta, yhteiskunta ja kulttuuri asettavat kuitenkin ne raamit, joiden pohjalta yksilöt rakentuvat; yhteiskunta ja kulttuuri, ja sitä kautta ihmisten välinen vuorovaikutus määrittävät ne tavat, joista olemme vapaita valitsemaan oman tapamme olla yksilöinä muiden yksilöiden seurassa (esim. Simmel 1971, 252–259). Ihmisten vuorovaikutuksen kautta rakentunut kulttuuri ohjaakin näin niitä tapoja, joiden pohjalta yksilöt voivat tulla kuuluviksi samaan kulttuuripiiriin (esim. Eliasoph & Lichterman 2003).

Siirtyminen internetin ja lopulta sosiaaliseen median aikaan on muuttanut tapojamme suuntautua maailmaan ja itseemme, niihin tapoihin, joilla olemme maailmassa (esim. Favero & Candellieri 2017; Siltala 2013, 117–130). Erityisesti nuorempien sukupolvien (sukupolvijaoista esim. Purhonen 2007) – aina 80-luvulla syntyneistä Y-sukupolven ”diginatiiveista” (Piispa 2018, 9) 2000-luvulla lapsuuttaan eläneisiin Z-sukupolven edustajiin, jotka ovat eläneet lähes koko elämänsä medialaitteiden, internetin ja sosiaalisen median aikakaudella – tavat käsitellä, käsitteellistää ja ymmärtää maailmaa sekä itseään ja suhdettaan muihin ovat rakentuneet suhteessa niihin tiedonjakamisen ja -kulun tapoihin, joihin internetin ja sosiaalisen median aikakaudella on totuttu (Favero & Candellieri 2017; Piispa 2018; Siltala 2013). Sosiaalinen media kuuluu web 2.0 -ajan sovellutuksiin, joiden voidaan tiivistäen sanoa olevan sellaisia internetin sovellutuksia, joissa internetin käyttäjät itse tuottavat ja rakentavat sen sisältöjä, niin kaupallisten kuin epäkaupallistenkin alustojen sisällä (Costello ym. 2017, 2).

Kuvalaudat (*imageboards*) ovat yksinkertaisen käyttöliittymän anonyymejä keskustelufoorumeita, joiden pääasiallinen tarkoitus on keskustella kuva- ja tekstipohjaisesti (vrt. Uotila 2013, 5). Suomen suosituin suomenkielinen keskustelufoorumi – Alexa.com:in tilastojen mukaan Suomen 24. suosituin internetsivusto (Alexa 2019) – on kuvalautapohjainen Ylilauta.org (jatkossa Ylilauta), joka voidaan

nähdä osana laajempaa, glokaalia (globaalin ja lokaalin [paikallisen] yhdistävää) ilmiötä, jota kutsutaan *kuvalautakulttuuriksi*, joka taas voidaan nähdä osana laajempaa *internetkulttuuria*. Ylilaudan tekee glokaaliksi ilmiöksi sen muiden kuvalautojen kanssa jakama samankaltaisuus alustan käyttöliittymän sekä kulttuuristen sisältöjen osalta, mutta toisaalta Ylilaudan keskustelujen ja sisältöjen eriytyminen erityisesti Suomea käsitteleviin aiheisiin ja sisältöihin. (Vainikka 2016.) Ylilaudan voi nähdä yhteiskunnallisena ilmiönä 70 000 – 108 000 päivittäisen kävijän (Ylilauta 2019c; f) ja 33 000 – 93 000 päivittäisen viestin (Ylilauta 2019e) sekä tämän lisäksi ajankohtaisten puheenaiheiden ja näistä johtuvien kävijä- ja viestimääräpiikkien takia, jotka myös osaltaan selittyvät internet- ja kuvalautakulttuurien jatkuvalla valtavirtaistumisella (esim. Phillips 2015). 8% suomalaisista 13–29-vuotiaista nuorista ilmoittaa käyttävänsä Ylilautaa. Nuorten keskuudessa suosituimpia keskustelufoorumeita ovat Reddit (17%) ja Demi.fi (9%). Tämän lisäksi anonyymeistä keskustelualustoista Jodelia ilmoittaa käyttävänsä 21% suomalaisista nuorista. (Weissenfelt, Liukko & Nisula 2019.) Ylilautaa on myös käsitelty uutismedioissa erityisesti niin sanotun vihapuheen sekä Ylilaudan käyttäjien keskenään järjestämien/”masinoimien” kampanjoiden ja verkkohyökkäysten merkeissä (mm. Rauhala 2017; Typpö & Pullinen 2016; Ylimutka 2019).

Tutkielmani tutkimussuunnitelmaa tehdessä, Ylilaudalla jokainen käyttäjä oli lähtökohtaisesti jaetulla nimimerkillä ”Anonyymi” eikä sivustoa käyttääkseen tarvinnut rekisteröityä tai antaa itsestään tietoja (Ylilauta 2019c). Kenttätyötä aloittaessani (3.7.2019) nimimerkki Anonyymi oli kuitenkin alle kuukautta aikaisemmin poistunut, mutta käyttäjät olivat silti anonyymejä, yksilöimättömissä olevia. Tällä hetkellä (14.7.2020) tilanne on kuitenkin se, että jokaisella käyttäjällä on keskustelukohtainen tunniste omien viestiensä vasemmassa yläkulmassa. Tutkielmani kannalta nykytilanne on siis jo tunnistamisen sekä käyttäjien yksilöinnin osalta erilainen.

Ylilauta tarjosi mahdollisuuden tutkia anonyymiteettiä ja sitä, kuinka anonyymiteettiä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten käyttäjien kanssa. Anonyymiteetti ja sen rakentaminen nostavat kysymyksen siitä, mitä on olla yksilö aikana, jolloin kasvokkainen vuorovaikutus on monilta osin korvautunut internetverkon läpi tapahtuvalla vuorovaikutuksella (vrt. Siltala 2013, 118–119). Tämä herättää myös kysymyksen siitä, kenen kanssa oikein keskustelemme, tai onko sillä loppupeleissä edes väliä kuka ruudun toisella puolella ”oikeasti on”.

Pro gradu -tutkielmani kuvaa etnografian avulla anonyymiteetin rakentumista kulttuuristen toimintatapojen ja strategioiden (Swidler 1986; Small ym. 2010) kautta kulttuurisesti rakentuneessa ryhmässä (Eliasoph & Lichterman 2003), ja toisaalta myös sitä, miten yhteisesti jaettu pseudonyymi

Anonyymi (Deseriis 2015) rajoittaa, mutta osaltaan myös avartaa tapojamme olla anonyyminä, nimettömänä yksilöinä muiden seurassa. Anonymiteetti tutkielmassani tarkoittaa näin ollen niin nimettömyyttä (yksilöstä puhuttaessa anonyymi pienellä alkukirjaimella) kuin myös nimettömyyteen perustuvan yhteisön kulttuurillisten toimintatapojen ympärille rakentunutta tapaa vuorovaikuttaa muiden ryhmän jäsenten kanssa yhtenäisin tavoin (yksilöstä puhuttaessa Anonyymi isolla alkukirjaimella). Tutkielmani osallistuu keskusteluun yksilön rakentumisesta, josta jo Georg Simmel (mm. 1906; 1971; 1978; 1999; 2005) puhui sosiologian kentällä reilut sata vuotta sitten. Yksilöllisyyttä sekä siihen vaikuttavia yhteiskunnallisia muutoksia ovat käsitelleet myös useat muut sosiologit Simmelin jälkeen, tämän tutkielman kannalta erityisesti Zygmunt Bauman (esim. 1992; 2000; 2001; 2003; 2005; 2006; 2010; 2011; 2013). Päättökysymykseni on:

- Millä tavoin jaettua pseudonyymiä, ”Anonyymiä” rakennetaan ja ylläpidetään Ylilaudalla? Entä millä tavoin yksilöllisyyttä rakennetaan ja ylläpidetään anonyymisti, nimettömästi Ylilaudalla käydyssä keskustelussa?

Ja tähän osaltaan liittyvät alakysymykset:

- *Millä tavoin kulttuurisesti rakentunut pseudonyymi Anonymiteetti ilmenee*

Ylilaudalla käydyssä keskustelussa?

- *Missä menee pseudonyymi Anonyymiin perustuvan yksilön ja yksilön välinen raja?*

Ylilautaa on valikoitunut tutkimuskohteeksi johtuen sen käyttäjämäärällisestä suosiosta, mutta myös tuttuudesta itselleni. Kuvalaudat, ja suomalainen internetkulttuuri ylipäätään, ovat olleet itselleni tuttuja ympäristöjä reilusti yli puolet elämästäni. Kulttuurisena ympäristönä Ylilautaa, tai kuvalaudat ylipäätään, voivat olla hankalia lähestyä sellaisille henkilöille, jotka eivät ole koskaan tutustuneet kyseisiin alustoihin (vrt. Manivannan 2013; Sparby 2017; Uotila 2013). Kulttuurisesti kompleksisiä aiheita tutkiessa on hyvä tuntea kohdettaan jo ennalta, jotta tutkimuksen tekeminen ei päätyisi pelkäksi aineistoon tutustumiseksi ja sen raportoimiseksi. Oma suhteeni Ylilautaan sekä ylipäätään kuvalautakulttuuriin edesauttaa rikkaamman etnografian rakentamista, joka ei keskity pelkästään kulttuurin päälipuoliseen kuvaamiseen tai alustaan tutustumiseen.

1.2 Työn rakenne

Koska keskustelu Ylilaudalla voi olla vaikeaa seurattavaa kulttuuria tuntemattomille, on sen seuraaminen varmasti monin verroin vaikeampaa pelkkien aineistolainausten kautta. Niin aineistolainausten kuin omankin yhteisön kieltä mahdollisimman paljon lainaavan tekstini takia olen

tehnyt liitteeksi sanaston kuvailemaan niitä yleisesti Ylilaudalla käytettyjä sanoja ja sanontoja, joita myös tutkielmassani esiintyy. Tällaisten tekstissä esiintyvien sanojen perään olen laittanut viittauksen muotoon (ks. *Liite*).

Tutkielma jatkuu tämän johdannon jälkeen aiemman tutkimuksen sekä teoreettisen viitekehyksen läpikäymisellä luvussa 2 *Anonyymi yksilö ja internetkulttuuri*. Sen ensimmäisessä alaluvussa käyn läpi tutkimuksia, joissa on tarkasteltu sekä internetissä ilmeneviä ryhmiä että yhteisöjä kulttuurisista näkökulmista. Painotus on vahvasti kuvalautoja sekä kuvalautakulttuuria koskevassa tutkimuksessa. Teoreettista viitekehystä rakennan kulttuurin, anonyymiteetin sekä yksilön määrittelemisellä ja lopuksi näiden kaikkien yhteen liittämällä.

Aiemman tutkimuksen ja teoreettisen viitekehyksen jälkeen esittelen aineistoni sekä tutkimusmetodini luvussa 3 *Etnografiaa Anonyymillä kuvalaudalla*. Luvussa esittelen tarkemmin aineistoni, jonka olen kerännyt etnografista menetelmää käyttäen. Aineiston esittelemisen jälkeen kuvaan niitä etnografisia menetelmiä, joita olen tutkielmassani käyttänyt. Etnografian esittelyn lisäksi käsittelen sitä, minkälaista kenttätöön tekeminen Ylilaudalla oli käytännössä. Tämän jälkeen käyn läpi teoreettisessa viitekehyksessäni esittelemäni kulttuuristen repertuaarien havainnointia ja lopuksi suuntaan katseen kohti analyysia kuvaten tapaani sijoittaa itseni havainnoijana tutkimuskentälle.

Ensimmäinen analyysiluku 4 *Yksilö Anonyyminä* käsittelee sitä, miten yksilöstä muodostuu vuorovaikutuksen kautta Anonyymin, jaetun pseudonyymin ilmentymä. Luku käsittelee myös sitä kysymystä, miten tämä Anonyymi on rakentunut ja miten käyttäjät uusintavat tämän jaetun, kulttuurisesti rakentuneen pseudonyymin olemassaoloa. Tämän jälkeen tulee luku 5 *Anonyymi yksilönä*, jossa käsittelen sitä, miten yksilöt tulevat määritelleeksi yksilöllisyyttä kulttuurinsa kautta.

Viimeisessä luvussa 6 *Johtopäätöksiä yksilöstä Anonyymissä kuvalautakulttuurissa* ovat johtopäätökset sekä pohdinta. Kyseisessä luvussa nivon yhteen analyysistani esiin nousseet ja tutkimuskysymyksiini vastaavat tulokset. Myös tulokset olen jaotellut kulttuurin, yksilön sekä näiden kummankin yhdistäviin alalukuihin, jotka refleктоivat tutkimuskysymysten kanssa. Lopun pohdinnassa käyn vielä läpi tutkielman herättämiä ajatuksia sekä jatkotutkimusideoita.

2 Anonyymi yksilö ja internetkulttuuri

Tässä tutkielmassa tutkin yksilön rakentumista kulttuurisesti omanlaisekseen rakentuneessa internetympäristössä. Tutkielmani ennakko-oletuksiin kuuluu kulttuurin ja yksilön välisen vuorovaikutuksen näkeminen tärkeänä osana niin yksilön kuin kulttuurinkin rakentumista ja uusintumista. Koko tutkielman läpi sekä yksilö että kulttuuri kulkevat vahvasti käsi kädessä, toisistaan erottamattomina.

Tämä luku alkaa internetiä ja kulttuuria käsittelevällä alaluvulla 2.1, jossa käydään läpi sellaista aiempaa internetyhteisöjen ja erityisesti kuvalautoja koskevaa tutkimusta, jossa on keskitytty erityisesti kyseisten yhteisöjen kulttuurillisiin piirteisiin. Tämän jälkeen tarkastelen sekä määrittelen jokaiselle aiheelle omistetuissa alaluvuissa 2.2, 2.3 ja 2.4 tutkielmalleni keskeiset käsitteet: kulttuurin, anonymiteetin sekä yksilön. Viimeisessä alaluvussa, 2.5, yhdistän kaikki nämä kolme teemaa yhdeksi, tutkielmani kannalta yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, tutkielman teoreettiseksi viitekehyykseksi.

2.1 Internet ja kulttuuri

Internetissä tehtävän etnografian lainatuimpiin tutkijoihin kuuluvan Christine Hinen (esim. 2000; 2015; 2017) mukaan internet voidaan nähdä sekä kulttuurisena artefaktina että kulttuurina itsessään (Hine 2000, 15). Hinen näkemystä internetistä kulttuurina itsessään onkin sovellettu laajasti internetyhteisöjen tutkimuksessa (vrt. Hetland & Mørch 2015; Kozinets 2015). Maarit Mäkinen (2009, 82) kuvaa virtuaalista yhteisöllisyyttä heimojen kaltaisiksi yhteenliittymiksi ja vuorovaikutukseksi, jonka jäsenillä on omat yhteiset symbolit ja -intressinsä. Internetin yhteisöjen näkeminen kulttuureina sekä erityisesti alakulttuureina on ollut kuvalautoja tutkivassa kirjallisuudessa ja opinnäytetöissä yksi käytetyimmistä lähestymistavoista (esim. Auerbach 2012a; b; Arjoranta & Koski 2018; Deseriis 2015; Firer-Blaess 2016; Lepistö 2015; Nagle 2015; Phillips 2015; Sparby 2017; Uotila 2013; Vainikka 2016; 2018; 2019; 2020; Ylä-Anttila, Hardwick & Eranti 2020).

Alakulttuuritutkimuksen lisäksi niin suomalaisista kuin ulkomaisistakin kuvalautoista on tehty huomattava määrä tutkimuksia ja opinnäytetöitä, joissa käsitellään siellä jaettavia *meemejä* (esim. Lepistö 2015; Närä 2019; Pajunen 2017; Manivannan 2013; Nissenbaum & Shifman 2017; Shifman 2013; 2014; Spardy 2017; Vainikka 2016). Meemi on Richard Dawkinsin vuonna 1976 esittelemä

käsite, jolla hän kuvasi viruksen kaltaisia, itseään käyttäjältä käyttäjälle kopioivia kulttuurisia yksiköitä, kuten vaikkapa sävelmiä, hokemia tai rakennustyyliä. (Internet)meemeillä tarkoitetaan arkikielessä usein vain hauskoja kuvia, jotka saattavat toteuttaa jotain tiettyä kaavaa. Yksittäiset, laajalle leviävät kuvat ovat kuitenkin monesti vain *viraaleja*, yksittäisiä yksiköitä, jotka monistuvat moniin kopioihin. Internetmeemit taas sisältävät aina useita eri kulttuurisia tekstejä ja pitävät sisällään idean jostakin. Yksittäinen video ei ole koskaan meemi, mutta se voi olla sen osa, yksi manifestaatio useista eri teksteistä, jotka yhdessä voidaan lukea meemiksi. (Shifman 2014, 56; 100.) Meemi koetaan kuitenkin aina koodattuna informaationa (Shifman 2013, 367). Kaksi meemien uudelleenpakkaamisen muotoa ovat remix ja mimiikka, uudelleentekeminen ja matkiminen. Matkiminen voi olla naiivia kopioimista tai tahallisen ylimielistä, pilkallista tai ivallista imitointiakin. Shifmanin mukaan meemit vaihtelevat riippuen niiden sopivuudesta ja kyvystä sopeutua tiettyyn sosiokulttuuriseen ympäristöönsä. (Shifman 2013, 365.)

Nissenbaum ja Shifman (2017) sekä Manivannan (2013) ovat soveltaneet maailman suosituimpaan kuvalautaan, 4chaniin, liittyneissä meemitutkimuksissaan Pierre Bourdieun (esim. 1989) teoriaa kulttuurisesta pääomasta tullen siihen tulokseen, että internetmeemit voidaan nähdä kulttuurisen pääoman ilmaisijoina 4chanissa käydyssä keskustelussa. Erika Sparby (2017) on kirjoittanut meemeistä retorisia aseina, joiden käyttämiseen kuuluu osaltaan meemien sekä keskustelukulttuurin ymmärtäminen mahdollisimman hyvin. Sekä David Auerbach (2012b) että Marco Deseriis (2015) ovat kirjoittaneet 4chanissa tapahtuvasta elitistisen kulttuurin uusintamisesta, jonka tarkoituksena on yhdistää kulttuurin sisällä olevia, mutta myös pitää etäällä siitä tietämättömät, siihen kuulumattomat ihmiset.

Eliisa Vainikka (2016) kirjoittaa Ylilaudasta sekä siellä esiintyvistä meemeistä glokaaleina ilmiöinä; ilmiöinä, jotka ovat samanaikaisesti maailmanlaajuisia, globaaleja sekä paikallisia, lokaaleja. Kuvalaudat ovat ilmiönä globaali, useilla kieliperheillä on omat, mutta toisiinsa kulttuurisesti – voimakkuudeltaan vaihtelevasti – linkittyneet kuvalautatyypiset keskustelualustat (esimerkiksi englanninkielinen 4chan.org, japaninkielinen 2channel, saksankielinen Krautchan, espanjankielinen Hispachan sekä venäjänkielinen 2ch). Vainikka käyttää verkkokulttuurista myös transnationaalisen ilmiön käsitettä, jolla hän tarkoittaa valtio- sekä kielirajat ylittävää (kulttuurista) toimintaa. Tältä kannalta katsottuna Ylilauta voidaankin nähdä osana maailmanlaajuisia verkkokulttuuria, joka pitää sisällään globaalia ajatusten sekä ideoiden jakamista ja vaihtoa. (Vainikka 2016.) Suomalaisessa Ylilautaa käsittelevissä tutkimuksissa sekä opinnäytetöissä onkin tämän yhtenevän kulttuurin takia

hyödynnetty voimakkaasti myös amerikkalaista tutkimusta 4chanista (vrt. Haasio 2015; Pajunen 2017; Uotila 2013; Vainikka 2016; 2018; 2019; 2020; Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020).

Kuvalautakulttuuria käsittelevissä tutkimuksissa on usein käytetty sekä alakulttuurin että vastakulttuurin käsitteitä kuvaamaan kyseisen kulttuurin muotoa (mm. Auerbach 2012b; Deseriis 2015; Firer-Blaess 2016; Nagle 2015; Phillips 2015; Sparby 2017; Uotila 2013; Vainikka 2018). Alakulttuuri on yhteisö, joka jakaa keskenään yhteisön sisällä rakentuneet normit, arvot sekä käyttäytymismallit. Vastakulttuurin erottaa alakulttuurista huomattava kriittisyys yhteiskuntaa sekä sen vallitsevia arvoja kohtaan. Vastakulttuurit ovat alakulttuureja herkempiä reagoimaan valtavirtakulttuurin muutoksiin ja ne usein kehittyvätkin juuri näiden muutosten myötä. Yleensä vain vastakulttuurin jäsen tuntee kyseisen kulttuurinsa arvot ja normit. Kuitenkin vastakulttuurien tehtäväksi jää monissa tapauksissa pelkästään yhteiskunnalliseen muutokseen pyrkiminen. Alakulttuureihin verrattuna vastakulttuurit tuleekin nähdä enemmän hetkessä syntyneinä eikä niinkään pitkällisen kehityksen tuloksena. (Bankston 2000, 515–517.)

Usein alakulttuurien ja vastakulttuurien jäsenet kokevat tulleen hylätyksi tai eristetyksi vallitsevan kulttuurin suunnalta. Tämän kokemuksen johdosta he pyrkivät löytämään vaihtoehtoisia elämäntyyliä sekä ajattelusysteemejä, jotka vastaisivat paremmin heidän sisäisiin kysymyksiinsä (Bankston 2000, 517–518; vrt. Hall 1999; Haasio 2015; Siltala 2013, 416; Vainikka 2018). Tämän takia esimerkiksi vastakulttuurit toimivatkin oivallisina mittareina sen suhteen, mikä yhteiskunnassa on niin sanotusti epäonnistunut pyrkiessään vastaamaan sen hetken jäsentensä kysymyksiin (Bankston 2000, 517–518). Tällainen pettymys sekä siihen liittyvä puhe tuntuu korostuvan erityisesti syrjäytyneiden ihmisten suosimilla internetin keskustelukanavilla (ks. esim. Haasio 2015; Vainikka 2018; Siltala 2013 413–415).

Ylilaudan tapauksessa Ari Haasion (2015) ja Eliisa Vainikan (2018) tutkimukset nk. *hikikomoreista* (so. eristykseen vetäytyneistä) Ylilaudan /hikky/-alakeskustelualueella kertovat tiedon jakamisen ja yhteisten tarinoiden jakamisen tarpeesta (vrt. myös Andalibi ym. 2018; Blevnis & Holt 2009; Gailey 2009, 94; Holt ym. 2010; Marx 1999; Nisa 2013; Rains 2014). Toisaalta niin sanotun leikkikentän, tai internetslangissa ”hiekkalaatikon” tarjoaminen erilaisten tunteiden kokemiseen ja ilmaisuun voi auttaa etenkin nuoria tuomaan julki piilotettuja tuntemuksiaan (Siltala 2013, 417). Tällaisina tunteiden kokeiluina ja ilmaisuina voidaan nähdä myös internetissä tapahtuvat nuorten identiteettikokeilut (esim. Keipi 2015, 10).

Sylvain Firer-Blaess (2016) on tutkinut 4chanissa syntyneitä, internetissä toimivaa ja internetin kautta masinoituja verkkohyökkäyksiä ja -kampanjoita järjestävää Anonymous-liikettä vastakulttuurin muotona sekä sen jäseniä kollektiivisen identiteetin näkökulmasta. Kollektiivisen identiteetin näkökulmasta anonyymejä yhteisöjä on tutkinut myös Teo Keipi (2015) hyödyntäen sosiaalipsykologian SIDE-teoriaa, eli (teknologian) epäyksilöllistävän vaikutuksen mallia (*social identity model of deindividuation*). Teorian mukaan erityisesti anonymiteetti johtaa yksilön epäyksilöllistymiseen ja lopulta Itsen näkemiseen osana suurempaa kokonaisuutta sekä toimimaan enemmän sen arvojen ja käyttäytymismallien mukaisesti (Keipi 2015, 25). Antropologi Mary Douglasin (1978, 100–101) mukaan fyysinen ruumis symboloikin yhteisöään; mitä kontrolloidumpi, epäyksilöllisempi ruumis, sitä kontrolloidumpi, epäyksilöllisempi myös yhteisö on, mistä ääriesimerkkinä voidaan esittää armeija ja sen yhdenmukaistavat univormut. Pseudonyymi Anonyymin (Deseriis 2015) voi myös nähdä tällaisena kontrolloituna, epäyksilöllistävänä ”univormuna”, jonka avulla yksilöt etäännyttävät itseään omasta laadullisesti yksilöllisyydestään (Simmel 1971, 271–272) toimien tätä kautta osana yhteisöään, kulttuuriaan. Myös kulttuurisen normin mukaisen toiminnan voi nähdä kontrolloituna, epäyksilöllistävänä toimintana, joka pyrkii ylläpitämään kulttuuria sekä sen vallitsevia ajattelun ja toiminnan tapoja (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003; Swidler 1986).

Ala- ja vastakulttuurit rakentuvat kuitenkin aina jonkin alle tai jotain vastaan. Ne asettuvakin ajattelussa sellaiselle maaperälle, jossa jokin näennäinen valtakulttuuri nähdään jonkin sortin kulttuurisen hierarkian huipulla olevana viitekehyksenä sen alle tai sitä vastaan asetuville kulttuureille. Tutkielmani lähtökohtana on kuitenkin nähdä kuvalautakulttuuri omana kulttuurinaan, joka kuitenkin ottaa vaikutteita myös muista kulttuureista; eihän mikään kulttuuri toimi tyhjiössä ilman vastetta muihin kulttuuripiireihin. (vrt. Luhtakallio 2012, 27.) Seuraavassa alaluvussa määrittelen tarkemmin sen tavan hahmottaa kulttuuria, jonka avulla Ylilaudalla ilmenevää kuvalautakulttuuria tarkastelen.

2.2 Kulttuuri vuorovaikutuksellisenä toimintana

Cambridge Dictionary (2019) määrittelee kulttuurin yksinkertaisesti elämäntavaksi, ”*the way of life*”. Suomen Kielitoimiston sanakirja kuvaa kulttuuria sanoin: ”1. yhteisön t. koko ihmiskunnan henkisten ja aineellisten saavutusten kokonaisuus; sivistys”, sekä ”2. yksilön t. yhteisön henkisten t. ruumiillisten kykyjen kehittäminen t. kehittyneisyys, ajattelu- t. toimintatapojen kehittyneisyys, vakiintuneet toimintatavat” (Kielitoimiston sanakirja 2020a). Nämä määritelmät suhteuttavat kulttuurin joko

ihmis(t)en, tai yksilö(ide)n, tavoiksi elää pääasiassa saavutettujen ominaisuuksien kautta. Kulttuuria ei näin ollen olisi ilman ihmistä, tai ihmisen saavutuksia. Kulttuurin määrittelyt ovat alkujaan lähteneet erityisesti antropologian alalta. Kulttuuria on yritetty määritellä lukuisin eri tavoin aina antropologi Sir Edward Burnett Tylorin (1871/2009) klassikoksi muodostuneesta määritelmästä, jonka mukaan kulttuuri on hyvin laveasti kaikki se elämänjärjestykseen ja tottumuksiin liittyvien asioiden kokonaisuus, jonka ihminen on omaksunut yhteisönsä jäsenenä. Toinen antropologian klassikko, Clifford Geertz (1973, 89), taas määrittelee kulttuurin historiallisesti välitetyiksi merkityksiksi, jotka ilmentyvät symboleissa, jotka ovat osa perittyä konseptia, jonka avulla ihmiset kommunikoivat, säilyttävät ja kehittävät elämään liittyvää tietoa sekä asenteita.

Oli kulttuurin määritelmä mikä tahansa, sen tarkoituksena on kuitenkin aina jossain määrin yrittää ymmärtää sitä, miten kulttuuri ilmenee ihmiselämässä, kuinka se muokkaa sitä, sekä erityisesti kuinka tarkastella sitä. Geertzinkin ajasta on kuitenkin menty eteenpäin. Kun kulttuurilla vielä 1970-luvulla tarkoitettiin suurempia linjoja suurien massojen yhteisenä merkitsijänä, on kulttuurin käsittäminen myöhempiin aikoihin tullessa muuttunut kohti paikallisempien ilmiöiden tarkastelua; merkityksiä, diskursseja ja toiminnan repertuaareja. (Pachucki & Breiger 2010, 206.) Stuart Hall määrittelee kulttuurin ajallisesti ja paikallisesti jatkuvaksi, yhteisten merkitysten järjestelmäksi, jota saman yhteisön, ryhmän tai kansakunnan jäsenet käyttävät maailman selittämiseksi. Kulttuuri sisältää ne materiaalisen ja sosiaalisen maailmojen merkitykset, jotka tuottavat sosiaalisia käytäntöjä, sekä sellaiset käytännöt, joita yhteiset merkitykset organisoivat ja ohjaavat. (Hall 2019, 107; vrt. myös Bauman 1973.) Koska kulttuuri on monimutkainen konsepti määritellä sellaiseksi tutkittavaksi kokonaisuudeksi, jota olisi missään määrin mielekästä lähteä tutkimaan, niin lähestynkin tutkielmassani kulttuuria pragmaattisesta, käytännönläheisestä näkökulmasta.

Mario Luis Small, David J. Harding ja Michèle Lamont (2010) määrittelevät kulttuurin pragmaattisesti; miten kulttuuri ilmenee ihmisten elämästä ja miten ihmiset toimivat sen kautta. Tällaisessa pragmaattisessa lähestymistavassa kulttuuri nähdään käsitteellistettyjen konseptien kautta; arvojen, kehysten, repertuaarien, narratiivien, symbolisten siteiden, kulttuurisen pääoman sekä instituutioiden kautta. (Small ym. 2010.) Tässä tutkielmassa lähestyn kulttuuria *kulttuuristen repertuaarien* (Swidler 1986), toiminnan kautta. Tämän kulttuurisen toiminnan kulttuurista kenttää lähestyn Nina Eliasophin ja Paul Lichtermanin (2003) *ryhmätyylin* käsitteen kautta. Esittelen näitä teorioita seuraavaksi.

Ann Swidlerin (1986) teoria kulttuurista toimintana kuvaa tapaa nähdä kulttuuri siinä toistettavien repertuaarien, omaksuttujen toiminnan strategioiden, toimintamallien kautta. Yksinkertaistettuna tätä

voidaan havainnollistaa kuvaamalla kulttuuria symbolien, rituaalien ja maailmankatsomusten työkalupakkina, jota ihmiset käyttävät vaihtelevasti selvittääkseen erilaisia ongelmia. Swidlerin teorian mukaan kulttuurin kausaalisia efektejä tulisikin tutkia keskittyen toiminnan strategioihin, pysyviin tapoihin järjestää toimintaa ajan läpi. Swidlerin näkemys kulttuurista työkalupakkina tarjoaa analyyttisiä työkaluja sellaisten kulttuuristen komponenttien löytämisen, jotka rakentavat näitä toiminnan strategioita. (Lamont & Swidler 2014; Small, Harding & Lamont 2010; Swidler 1986.) Kulttuurin näkeminen repertuaarisena työkalupakkina onkin hedelmällinen tapa pyrittäessä tutkimaan kulttuuria sen sisältä käsin (esim. Barnett & Allen 2000; Cappeliez & Johnston 2013; Ylä-Anttila 2017; Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020).

Artikkelissaan *Culture in Interaction* Nina Eliasoph ja Paul Lichterman (2003) esittelevät *ryhmätyylin* (*Group style*) käsitteen, jolla he kuvaavat niitä tapoja, joilla yhteisön jäsenet uusintavat kulttuuriaan jokapäiväisessä elämässä. Artikkelissaan he ottavat Émile Durkheimin *kollektiivisen representaation* käsitteen kuvaamaan merkittävimpiä tuoreita kulttuurin teoretisointeja soveltaen sitä samalla omaan teoriaansa *ryhmätyylistä* (Eliasoph & Lichterman 2003, 736). Kollektiiviset representaatiot tarkoittavat heidän tapauksessa sovinnaisia sanastoja ja moraalisia narratiiveja, jotka asettavat ihmisten sellaiset motiivit sanoiksi ja tarinoiksi, joita muut ryhmän jäsenet ymmärtävät helposti (Eliasoph & Lichterman 2010, 484; vrt. myös Swidler 1986). Kollektiiviset representaatiot voidaan nähdä monimerkityksillisinä ja kontekstiinsa sidottuina (Eliasoph & Lichterman 2003, 736). Näin ollen eri ryhmät voivat käyttää ilmisällöllisesti samoja kollektiivisiä representaatioita kuitenkin eri merkityksin ja tätä kautta eri tarkoituksiin jokapäiväisessä elämässään (em., 782; vrt. myös Swidler 1986). Nämä kollektiivisten representaatioiden merkitykset rakentuvat vuorovaikutuksessa muiden ryhmän jäsenten kanssa nk. *jaetun maaperän* (*Shared ground*) sisällä, jossa nämä kollektiiviset repertuaarit myös tulevat mielekkäiksi (Eliasoph & Lichterman 2010, 484). Tämän jaetun maaperän Eliasoph ja Lichterman käsitteellistävät *ryhmätyyliksi* (Eliasoph & Lichterman 2003, 737). He käyttävät myöhemmin ryhmätyylistä myös käsitettä *organisaatiotyylillä* (*Organizational style*), joka kuitenkin vastaa sisällöllisesti ryhmätyylin käsitettä (vrt. Eliasoph & Lichterman 2010, 484).

Operationalisoidakseen ryhmätyylin käsitteen, Eliasoph ja Lichterman jakavat sen ryhmärajoihin (*Group boundaries*), ryhmäsiteisiin (*Group bonds*) ja puhenormeihin (*Speech norms*) (Eliasoph & Lichterman 2003, 739). Ryhmärajoilla he kuvaavat niitä oletuksia, joita yhteisön jäsenet tekevät ryhmänsä rajoista, siitä mikä kuuluu ryhmän/yhteisön sisällä ja mikä taas sen ulkopuolelle (vrt. myös Lamont & Swidler 2014, 161–162). Ryhmäsiteet pitävät sisällään oletuksia jäsenten keskinäisistä vastuista ryhmän kontekstissa sekä siitä, minkälainen on hyvä ryhmän jäsen. Puhe- ja

käyttäytymisnormit viittaavat oletuksiin niistä tavoista puhua ja käyttäytyä, jotka voidaan nähdä ryhmän kontekstissa sopivina. (Eliasoph & Lichterman 2003, 739; 784–787.) Lähestyessäni aineiston analyysia olen käyttänyt apunani Eliasophin ja Lichtermanin kuvaamia piirteitä käyttäytymisessä, joihin on – heidän kokemuksensa perusteella – hyvä kiinnittää huomiota ryhmätyylin havaitsemiseksi (Eliasoph & Lichterman 2003, 784–787).

Ylilaudan kulttuurin, sekä ylipäättään kuvalautakulttuurien yksi keskeisimmistä piirteistä/ominaisuuksista on anonymiteetti (esim. Auerbach 2012b). Seuraavassa alaluvussa määrittelen anonymiteetin käsitteen, jonka kautta tarkastelen Ylilautaa.

2.3 Anonymiteetti

Käsitys anonymiteetistä on yhdistetty tutkimuskirjallisuudessa tunnistamattomuuden vapauteen, salailuun sekä erottautumisen puutteeseen (Scott & Orlikowski 2014, 5). Internetin kontekstissa anonymiteetti on käsitteellistetty muutamallakin eri tavalla, mutta kaikilla niille on kuitenkin yhteistä käsitys kasvokkaisen vuorovaikutuksen uupumisesta sekä ”oikean elämän” tunnistetietojen salaamisesta (Auerbach 2012b; Marx 1999; Keipi 2015). Teo Keipi (2015, 27) on jaotellut anonymiteetin neljään eri funktionaaliseen tasoon: kasvokkaiseen kohtaamiseen; visuaaliseen tunnistamattomuuteen; pseudonymiteettiin, eli nimimerkin käyttämiseen; sekä täyteen tunnistamattomuuteen, anonymiteettiin. Keipin jaottelu näyttää yksilöiden ruumiillisuutta sekä tekstuaalista vuorovaikutusta korostavana, missä toisaalta tekstuaalisuuden kautta tapahtuva vuorovaikutus voidaan nähdä myös täysin anonymisoivana. Määritelmänä tämä ei ota huomioon niitä tekstin sisältöjä, joita yksilöt anonymisti kirjoittavat. Ts. henkilö voi olla täysin anonymi, vaikka kirjoittaisi itsestään.

Auerbach (2012b) jakaa anonymiteetin kolmeen erilaiseen tapaan tarkastella anonymiteettiä yhteisön/keskustelun alueen sisällä: pysyvään pseudonyymi anonymiteettiin, jossa nimimerkki on ajallisesti pysyvä yhteisön sisällä; istuntokohtaiseen anonymiteettiin, jossa yksittäisen henkilön pseudonyymi on tunnistettavissa yhden keskustelun tai keskustelustunnon ajan, mutta istunnon jälkeen käyttäjä voi taas vaihtaa pseudonyymiään; sekä viestikohtaiseen anonymiteettiin, jossa jokaisen viestin lähettäjä on lähtökohtaisesti tunnistamaton. Auerbachin näkemys korostaakin näin nimimerkkiä ja tätä kautta tunnistettavuutta juuri tämän yksilöivän nimittämisen kautta.

Auerbachin (2012b) ja Keipin (2015) näkemyksiä anonymiteetistä yhdistäen voidaankin anonymiteetti määritellä sellaiseksi tavaksi olla paikassa, jossa lähtökohtaiset yksilölliset yksilöllisyyden ilmaisut on pyritty karsimaan lähestulkoon kokonaan. Anonymiteetti voidaankin tällä perusteella nähdä sellaisena maailmassa olemisen tapana, jossa yksilö lakkaa olemasta muille tunnistettava ja selkeästi yksilöitävä yksilö. Tämä näkökulma vaatii anonyymiltä käyttäjältä myös aktiivista toimintaa oman anonymiteetin säilyttämiseksi; anonyymi henkilö voi kuitenkin omasta tahdostaan kertoa itsestään yksilöiviä tietoja.

Täysi anonymiteetti tarkoittaa tässä mielessä lähestulkoon täyttä tunnistamattomuutta sulkien pois iän, sukupuolen, sosiaalisen aseman, nimen, ulkonäön ja niin edelleen (esim. Marx 1999). Tämä tasa-arvoistaa käyttäjät toisiinsa nähden, joka taas edesauttaa keskustelun ja puheenaiheiden vapautta, ilmaisunvapautta. Tasa-arvoisuus tässä muodossa ei ota kuitenkaan huomioon kyseisen yhteisön keskustelukulttuuria, joka saattaa jo lähtökohtaisesti olla epätasa-arvottava – tästä esimerkkinä monissa internetyhteisöissä ilmenevä naisvihamielisyys – ja tässä muodossaan tasa-arvoisuus saattaaakin paradoksaalisesti rajoittaa yksilön vapautta ilmaista itseään (esim. Manivannan 2013; Siltala 2013, 415). Tällainen yksilöllisten ilmausten rajoittaminen saattaa johtaa lopulta vahvaan yhtenäiseen käyttäytymiseen ja kulttuurin tarkkaan omaksumiseen sekä ryhmän sisäiseen kuriin (Douglas 1978; Keipi 2015).

Internetissä tuotettu anonymiteetti takaa turvan keskustella sekä jakaa kokemuksia hävetyiksi ja/tai stigmatisoiviksi koetuista aiheista, kuten vaikkapa syrjäytymistä, terveyttä ja seksuaalisuutta koskevista kysymyksistä tai hyväksikäytön uhriksi joutumisesta (esim. Andalibi ym. 2018; Blevnis & Holt 2009; Gailey 2009, 94; Haasio 2015; Holt ym. 2010; Marx 1999; Nisa 2013; Rains 2014). Anonymiteetti mahdollistaa äänen antamisen vaiennetuille ryhmille (esim. Nisa 2013; Electronic frontier foundation 2019). Toisaalta anonymiteetti mahdollistaa myös muunlaisen kasvottoman puheen, kuten vaikkapa anonyymin vihapuheen, joka toisinaan liitetään – ihan syystäkin – anonyymeihin keskustelupalstoihin, erityisesti kuvalautoihin (esim. Keipi ym. 2017; Vainikka 2018, 2; Nagle 2017). Eliisa Vainikka (2018) ja Ari Haasio (2015) ovat tutkineet Ylilaudan Hikikomori-alalaudan käyttäjiä ja syrjäytyneiden ihmisten anonyymiä tiedon jakamista sekä itsestä kertomista. Erityisesti Vainikka (2018) korostaa anonyymin internetyhteisön tärkeyttä yhtenä ainoista sosiaalisen kanssakäymisen muotoista syrjäytyneille henkilöille (vrt. myös Auerbach 2012b).

Kuvalautoja koskevassa tutkimuksessa on korostettu vahvasti juuri anonymiteetin vaikutusta niille puhetavoille ja keskustelunaiheille, joita alustalla tuotetaan; erityisesti vihamieliselle ja hyökkäävälle puhetavalle. Keskustelukulttuurissa ilmenevä vihamielisyys ja *trollaaminen* (tahallinen provosointi

ja/tai jonain toisena esiintyminen ja/tai eriävien mielipiteiden ilmaiseminen reaktioiden toivossa; ks. Liite) on nähty tutkimuksissa muun muassa anonyymien alustojen rakenteesta johtuvana (esim. Auerbach 2012b), ”oikean elämän identiteetin” irrallisuudesta johtuvana itsestä vieraantumisenä (esim. Sparby 2017), valmiiden mallitarinoiden ja meemien uusintamisena (esim. Vainikka 2016, 72), valtavirrasta poikkeamisen elitistisenä uusintamisena (esim. Auerbach 2012b; Deseriis 2015) sekä epäsosiaalisuudesta, psykopatiasta ja matalasta empatiakyvystä johtuvana (esim. March 2019).

Ongelmaksi anonyymien keskustelun osalta nousee toisinaan myös epätietoisuus siitä, kuka puhuu, onko vihapuheen ja häiriökäyttäytymisen takana lopulta yksi, kymmenen, vaiko jopa satoja, saaticka tuhansia yksilöitä (vrt. Uotila 2013, 4). Kuvalaudat, sekä muut alustat ja yhteisöt, joiden käyttäjäkunta ei ulkopuolisen silmiin ole yksilöitävissä joutuvat usein kohtaamaan jonkinlaisen näkemyksen niiden monoliittisesta asemasta, jossa kaikki käyttäjät näyttävät homogeenisenä ja samaa mieltä olevana massana (Sparby 2017, 86–87). Monoliitin näkemiseen liittyen Marco Deseriis (2015) nostaa esille näkemyksen Anonyymistä jaettuna pseudonyyminä; nimimerkki Anonyymi (englanniksi Anonymous) mahdollistaa internetin anonymiteetin jaettuna kokemuksena. Pseudonyymi mahdollistaa tietynlaisen käyttäytymisen yhden ja saman jaetun nimen alla. Saman nimimerkin yhdistyminen useampaan henkilöön mahdollistaa mobilisoitumisen, mutta se toisaalta vetää huomion myös muihin saman nimimerkin käyttäjiin, jotka eivät välttämättä ole missään tekemisissä vaikkapa masinoitujen hyökkäysten osalta. (Deseriis 2015, 178.) Tätä samaa ilmiötä kuvaa myös *enemmistön illuusio* (*Majority illusion*), jolla viitataan ilmiöön, jossa yhden tai useamman yksilön – mutta ei kuitenkaan enemmistön – mielipide alkaa näyttää enemmistön mielipiteeltä johtuen mielipiteen lähteen laajasta yleisöstä. Näin eniten kuuntelevaa yleisöä saavat yksilöt saavat myös mielipiteensä parhaiten kuuluviin ja tämän johdosta saattaa syntyä illuusio todellisesta mielipidettä kannattavien ryhmää laajemmasta joukosta. (Lerman ym. 2016.)

Ylilaudan tapauksessa kaikki sen käyttäjät ovat lähtökohtaisesti anonyymejä, tai Deseriistä (2015) lainaten Anonyymejä. Yksilöiden rajat hämärtyvät, kun jokainen käyttäjä toimii saman pseudonyymien takaa. Seuraavassa alaluvussa käsitelen yksilöä ja yksilöllisyyttä sekä sitä, miten ne tutkielmassani määrittelen.

2.4 Yksilö

Georg Simmelillä on modernille yksilöllisyydelle kaksi määritelmää: tunteena ja vastuuna itsestä, jotka mahdollistuvat laajan ja sujuvan sosiaalisen ympäristön johdosta; sekä laadullisena erottautuminen muista, jossa yksilö kokee oman olemisensa ja käyttöksensä pukevan juuri häntä. Jälkimmäistä näistä kuvaa myös erilaisena olemisen positiivinen tarkoitus sekä arvo yksilölle itselleen. Simmelin mukaan nämä kumpikin tapa olla yksilöinä toimivat yhtäaikaaisesti modernissa elämässä. (Noro 1991, 148; Simmel 1971, 271–272; Simmel 2005, 45.) Simmelille modernin rahatalouden vaikutus yksilöllisyyteen näyttäytyi vapaampana liikkuvuutena, eräänlaisena paikallistamattomuutena niin rahan kuin ihmisten osalta. Yksilön erityytymisen kannalta tärkeimpänä muutoksena Simmel kuitenkin mainitsee maksimaalisen yksilöiden laajentumisen ja laadullisen erilaistumisen. (Simmel 1971, 276–277.)

Simmelin monista teksteistä huokuu vapauden teema ja sen tärkeä rooli niin yksilöllisyyden kehittymiselle kuin myös sen ylläpitämiselle ja rakentamiselle. Simmelille yksilönvapaus on vapautta olla yksilö, mahdollisuutta ilmaista itseään vapaasti. Tämä ilmenee esimerkiksi rahan filosofiaa käsittelevän *Rahan filosofian (Die Philosophie des Geldes/The philosophy of money)* (Simmel 1978, 283–347) yksilöllistä vapautta käsittelevästä kokonaisuudesta, muodin ja tyylin filosofiaa käsittelevissä teksteissä itsen ilmaisun vapautena (Simmel 1986; Simmel 2005, 87–111), suurkaupungin vapaudesta valita ja olla kuitenkin huomaamaton sitä tarvittaessa (Simmel 2005, 27–46) sekä ryhmän sisäisen vapauden vaikutuksesta oman yksilöllisen ilmaisun vapauteen (Simmel 1971, 251–293). Paradoksaalisesti yksilöllisyyttä kuitenkin saattaa rajoittaa yksilöllisyys; yksilöä korostavassa kulttuurissa kapea-alainen suhtautuminen yksilöön saattaa rajoittaa laaja-alaisemmin ajattelevien toimesta kapea-alaisemmin yksilönä olevan yksilön oikeutta olla sellainen kuin tämä on (Simmel 1971, 264). Vapauden kysymys yksilön kannalta nousee esille myös nykyaikaisessa keskustelussa liittyen muun muassa siihen, miten yksilö saa tai ylipäättään edes voi toimia internetissä. Erityisesti sananvapauden tai laajemmin sanottuna ilmaisunvapauden kysymykset ovat herättäneet keskustelua muun muassa vihapuheen määrän kasvaessa. (esim. Pöyhtäri ym. 2013.)

Laajemmat sosiaaliset piirit kasvattavat yksilöllistä vaihtelua, kun taas kapeat – pientä sisäistä vaihtelua sisällään pitävät – sosiaaliset piirit rajoittavat vapauttamme olla yksilöitä. Simmel näkeekin yksilön aktiivisuuden tason ryhmässä vaikuttavan vapauteen olla yksilö; mitä aktiivisempi ryhmän

jäsen on, sitä yksilöllisempi tämä myös on. Selvärajaiset sosiaaliset ryhmät suosivat yksilöllisempää käyttäytymistä kuin laajemmaksi kokonaisuudeksi nähtävät kokonaisuudet. (Simmel 1971, 252–257.)

Mitä suurempi ryhmä, sitä vähemmän myös tiedämme toisistamme. Ihmissuhteemme perustuvat siihen tietoon, mitä tiedämme toisesta ja mitä toinen tietää meistä, mutta toisaalta myös sille, miten tämä tietomme on suhteessa siihen, mitä emme tiedä toisesta. Simmel nimittää tätä ilmiötä tuttuuden ja tuttavallisuuden käsitteillä, jotka hän liittää modernin ajan luomiksi ihmissuhteiksi, jotka perustuvat vain tiedolle toisen yksilön olemassaolosta. (Simmel 2005, 171–172.) Simmel näkee modernin ajan ihmisten välisille suhteille tyypillisenä ilmiönä jatkuvan ruumiillisen läheisyyden ihmisten kanssa, jonka vastinparina taas on ammottavan musta aukko henkisen läheisyyden välillä. Vaikka olemme ihmismassojen ympäröimänä, olemme silti yksinäisiä ja tunnemme tullemme hylätyiksi. (Simmel 2005, 39.) Suurinta osaa tapaamistamme ihmisistä emme koskaan tunne, ja vaikka saatamme tietää useiden ihmisten olemassaolosta, emme kuitenkaan ole tekemisissä heidän kanssaan sen enempää, tietomme heistä ovat vajaavaisia, ja samalla itse olemme suurimmalle osalle ihmisistä tuntemattomia. Tämä nostaa esille myös johdannossa esittämäni kysymyksen siitä, tiedämmekö, kenen kanssa keskustelemme verkon välityksellä, ja onko sillä aina edes väliä, vaikka emme tietäisi.

Siinä missä Simmel käsitteli modernia, suhteellisen jähmeää ja tiettyyn asemaan sijoittunutta yksilöä, on nykyaikaa kuvaavampaa puhua *postmodernin* tai *notkean modernin* yksilöstä. Notkea moderni on sosiologi Zygmunt Baumanin (esim. 2002) nimitys sellaiselle nykyajan kulttuuriselle ja yhteiskunnalliselle tilalle, joka tekee siitä omanlaisensa ajanjakson. Notkea moderni on Baumanin tapa kuvata niitä tapoja, joilla ihmiset nykypäivänä suuntautuvat todellisuuteensa; notkeasti, nesteentapaisesti, norjasti, kaikkialle ulottuvasti ja nopeasti muuttuvasti (Bauman 2002, 7–23). Notkea moderni vertautuu kuitenkin teoreettisesti hyvin vahvasti *postmoderniin* ja siitä käytyyn keskusteluun (vrt. Scanlan 2009), joten käytän kumpaakin käsitettä tässä tutkielmassa ristiin, kuitenkin aina sitä nimitystä käyttäen, jota kyseisen teorian käsitelijä on milloinkin käyttänyt.

Simmelin moderniin yksilöön verrattuna nykyajan, postmodernin, notkean modernin – tai miksi nykyistä asiantilaa ikinä kutsutaankaan – yksilöitymisestä on muodostunut sellainen prosessi, jossa annetut roolit ovat korvautuneet itse valituilla liittynöillä, mutta toisaalta myös vaatimuksella siitä, miten yksilön itse tulee rakentaa oma elämänsä ja elämäntarinansa näiden omien valintojensa pohjalta (esim. Siltala 2013, 445; vrt. myös Swidler 1986). Tämän oman elämäntarinan, yksilöllisen suuntautumisen elämään, subjektiviteetin, kyvyn kertoa oman tarinansa voi toisaalta nähdä myös ainoana asiana, joka loppupeleissä erottaa tietyn yksilön muista yksilöistä (vrt. Lacan 2006, 466).

Stuart Hall puhuu nykyaikaisen ihmisen maailmassa olemisesta *postmodernin subjektin* käsitteen kautta. Postmodernilla subjektilla Hall viittaa yksilölliseen subjektiin (ts. yksilöön), joka kykenee liikkumaan sujuvasti eri sosiaalisten- ja kulttuuristen järjestelmien – Simmelin (1971, 257) käsitteistöä soveltaen, sosiaalisten piirien – välillä etsien samalla vastauksia omasta kokemusmaailmasta kummunneisiin kysymyksiin (Hall 1999, 22–23; 247–248; vrt. myös Bankston 2000, 517–518; Haasio 2015; Siltala 2013, 416; Vainikka 2018). Postmodernille subjektille onkin Hallin mukaan tyypillistä ehdottomuuden puute subjektin voidessa olla useiden eri kulttuuristen järjestelmien jäsen piittaamatta edes siitä, ovatko kaksi eri kulttuurista viiteryhmää toistensa kanssa ristiriidassa. Identifikaation, samaistumisen kautta henkilö omaksuu sosiaalisten ryhmien kulttuuriset mallit ja ottaa ne osaksi omaa kulttuurista identiteettiään. (Hall 1999, 22–23; 247–248.) Tämän kulttuurisen tiedon omaksumisen kautta yksilö omaksuu käyttöönsä myös *kulttuuriset repertuaarit* sekä *ryhmätyylin*, joiden kautta hän tulee uusintaneeksi kyseistä kulttuuria oman toimintansa sekä muiden kanssa käymänsä vuorovaikutuksen kautta (Eliasoph & Lichterman 2003; Small ym. 2010; Swidler 1986).

Zygmunt Baumanin mukaan postmodernin erottaa modernista osaltaan ajatus ja pelko siitä, ettei mikään tule koskaan valmiiksi. Näiden pelkojen yksityistäminen on johtanut ”tee-se-itse-pakokeinojen” syntymiseen, joka taas on johtanut kaikkiin niihin yksilöllisyyden eri vaihtoehtoihin, joita postmodernit, tai notkeat modernit – niin kaupalliset kuin yhteisölliset – markkinat tarjoavat. Nämä pelot ja sitä kautta vaihtoehdot peloista pääsemiseksi johtavat yltiöyksilöllisiin ilmauksiin ja tapoihin elää elämäänsä. Tämä taas johtaa Baumanin mukaan – Benedict Andersonilta (2006) lainattua teoriaa mukaillen – *kuviteltujen yhteisöjen* roolin kasvamiseen postmodernissa ajassa, josta onkin näin kehittynyt kuviteltujen yhteisöjen aika. (Bauman 1992, xvii–xix; ks. myös Bauman 2001.) Benedict Andersonin (2006, 6) kuvitellun yhteisön (*Imagined community*) -käsite viittaa sellaisiin yhteisöihin, joiden jäsenet ovat tekemisissä vain yhteisönsä kautta, he eivät tunne tai välttämättä edes koskaan tapaa toisiaan henkilökohtaisesti vaan yhteisöllisyyden kokemus perustuu vain tunteelle yhteisöllisyydestä. (Kuviteltujen) yhteisöjen voikin nähdä tarjoavan ne – toisinaan universaaleinakin nähtävät – vastaukset, jotka valtio tai muu määräävä taho aiemmin esitti (Bauman 1992, xvii–xix). Yhteisöt tarjoavat mallitarinoita ja työkaluja kompleksisessa, jokaisen itse rakennettavassa elämässä selviämiseen, pelkojen selättämiseen (Bankston 2000, 517–518; Siltala 2013, 416; vrt. myös Swidler 1986).

Nykyajan notkeutta kuvastavat ne Stuart Hallinkin (vrt. Hall 1999, 22–23; 247–248) käsittelemät toiminnan tavat, joilla ihmiset voivat pitää erilaisista asioista niiden kuitenkaan mitätöimättä toisiaan; voit pitää itseäsi anarkistina samaan aikaan kun käytät iPhonea ja MacBookia Twitter-tilisi (Twitter on

sosiaalisen median palvelu) päivittämiseen, vaikka ne tietyllä tapaa olisivatkin ristiriidassa keskenään (ks. Auvinen 2016; vrt. Bauman 2011, 1–17). Tällainen ristiriitaisuuksien kanssa eläminen, kuin kahdessa eri todellisuudessa eläminen, kuvastaakin juuri notkeaa modernia (esim. Bauman 2000; 2002; 2003; 2005; 2006; 2010; 2011). Bauman vie Andersonin kuviteltujen yhteisön käsitettä vielä pitemmälle ja kuvaa erilaisia notkean modernin yhteisöjä sekä näiden ajatusrakennelmia myös *oletettujen yhteisöjen* käsitteellä (Bauman 1992, xvii–xix; ks. myös Bauman 2001). Nämä *oletetut yhteisöt* Bauman näkee notkeaa modernia analysoidessaan yksilöllisyysnäytelmien lyhytikäisinä teennöksinä; tapoina rakentaa sekä ylläpitää omaa yksilöllisyyttään yhteisöjen kustannuksella. Näin ollen yhteisöt eivät enää näyttäyty varsinaisesti identiteetin rakentajina, vaan yksilöt itse rakentavat omaa yksilöllisyyttään yhteisön kautta. Tätä kuvaa vasten yksilön ja yhteisön välisen suhteen vaikutusvallan suunta näyttääkin muuttuneen nykyaikaan tultaessa. (Bauman 2000, 22; 2002, 31.)

Todellisuuden rakentumista yhteisön kautta kuvaa myös *Synoptikonin* käsite. Thomas Mathiesen (1997) on todennut, ettei Michel Foucault'n (2005) Jeremy Benthamilta lainattu *Panoptikon*-metafora – jossa valvonta näyttäytyi harvojen tekemänä suurten joukkojen tarkkailuna – riitä enää kuvaamaan niitä nykyaikaisia valvonnan muotoja, joita nykyaikaisissa yhteiskunnissa esiintyy. Nykyaikaa kuvastaakin Mathiesen mukaan yhä kasvavissa määrin katselijayhteiskunnan käsite, jota hän lähestyy kirjoittamalla *Synoptikonin* konseptista. *Synoptikonilla* hän viittaa sellaisiin tarkkailun muotoihin, joissa massat valvovat harvoja, ts. päinvastoin kuin *Panoptikonissa*. Tällaista tarkkailun muotoa kuvaavat hyvin esimerkiksi miljoonat televisiokatsojat, jotka seuraavat hievahtamatta televisiossa näytettäviä kuvauksia suuronnettomuuksista samalla arvioiden tapahtumia, tai ihmisistä jotka katsovat television reality-sarjoja samalla tarkkaillen ja arvioiden kyseisen ohjelman osallistujia, tai vaikkapa sosiaalisen median niin sanotut *vaikuttajat* *synoptikonin* kohteina, joita seuraavat tuhannet, toisinaan jopa miljoonat muut ihmiset samalla samaistuen näihin sosiaalisen median vaikuttajiin pitäen heitä esikuvinaan. (esim. Doyle 2011; Mathiesen 1997.)

Zygmunt Bauman liittää *Synoptikonin* ajatuksen niihin tapoihin, joilla ihmiset mukautuvat standardeihin; eivät niinkään pakottamisen kautta, vaan viettelyn ja houkuttelemisen kautta. Mukautuminen standardeihin tapahtuukin näin niin sanotun vapaan tahdon valepuvussa, valitsemisessa valmiiden, moraalisesti oikeutettujen vaihtoehtojen väliltä. Asiat, jotka ovat joskus olleet salattuja, saavatkin nykyään merkittävän roolin yksilöllisyyksien rakentajina, hyväksytyinä narratiiveina, joihin samaistua ja joiden kautta rakentaa minuuksia. Tämä kääntääkin pääläelleen sen, etteivät omelämäkerralliset narratiivit varsinaisesti edusta minuuksiamme vaan ne rakentavat juuri niitä minuuksia, ts. luovat mallitarinoita, joiden kautta rakentaa minuuksia. (Bauman 2002; 102–109.) Näin

ollen yhteisöllisesti jaetuista, itseä reflektioivista tiedontarpeista tuleekin tärkeä osa oman yksilöllisyyden rakentamista; minkälainen olen suhteessa muihin, miten vastaan standardeihin, missä suhteessa olen normaali (vrt. esim. Haasio 2015).

Anonymiteetin tapauksessa yksilöt tulevat salanneeksi jotain itsestään. Salaisuus Baumanin määritelmän mukaan on joltain ryhmältä tai yksilöltä salattua, toisin sanottuna kiellettyä tai estettyä tietoa, johon kuuluu aktiivista toimimista, salailua. Salaisuus voi liittyä yksilötasolla esimerkiksi tunteisiin, kehoon, tekoihin tai tietoon, jota yksilöllä on jostain asiasta. Salailu piirtää ja merkkää yksityisyyden rajat; yksityisyys on se yksilön alue, jota yksilö itse hallitsee täysin ja jonka kautta hän määrittelee itsensä ja valintansa. Baumanin mukaan emme kuitenkaan pelkää niinkään yksityisyytemme kajoamista vaan sen vastakohtaa, sitä että joutuisimme pitämään kaiken sisällämme. Kukaan ei varsinaisesti nauti salailusta, ellei se edesauta laadullisen yksilöllisyytemme korostamista muiden osoittaman mielenkiinnon kautta tehden meistä jollain tavalla erityisiä. Salailu ei ole kuitenkaan pelkästään työkalu yksityisyyden rakentamiseksi, vaan sitä voidaan käyttää myös rakentamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta; paljastaessamme jotain syvästi salattua itsestämme jollekin erityiseksi koetulle henkilölle, tulemme samalla rakentaneeksi jotain – ainakin itsellemme – merkityksellistä ihmissuhdetta. Salaisuuksien kertominen näyttäytyykin tässä valossa tärkeänä yksilöiden sekä ryhmän jäsenten välisten siteiden rakentajana. (Bauman 2010, 24–26; vrt. myös Eliasoph & Lictherman 2003.)

Vaikka yksilöt käyttäisivätkin hyväkseen oletettuja yhteisöjä oman yksilöllisyytensä rakentamisen ja ylläpitämisen, myös yhteisöt, joita yksilöt käyttävät hyväkseen rakentuvat jostain. Kulttuurin ja yksilön välistä vuorovaikutuksellista suhdetta käsittelemme enemmän seuraavassa alaluvussa, jossa tarkennan teoreettista viitekehystä Anonymismista yksilöstä kulttuurinsa rakentajana ja uusintajana.

2.5 Anonyymi yksilö kulttuurinsa uusintajana

Tässä tutkielmassa *anonymiteettiä* ja *Anonymiä* lähestytään yksilöimättömän tunnistamattomuuden (Auerbach 2012a; Keipi 2015) sekä Marco Deseriisin (2015) *jaetun pseudonyymi Anonymin* ajatuksen kautta. Näin tarkastelun kohteeksi muodostuvatkin kyseistä jaettua nimimerkkiä käyttävät *yksilöt* (esim. Simmel 1971; 2005), jotka pyrkivät toimimaan yksilöinä samanaikaisesti kuitenkin salaten jotain yksilöllisyydestään *kulttuuristen repertuaarien* (Swidler 1986) avulla. Tätä kautta tarkastelun kohteena ovat myös ne tavat, joilla yksilöllisyyttä ja anonymiteettiä rakennetaan ja toisaalta sitä, miten yksilöllisyyden ja anonymiteetin rajaa pyritään häivyttämään. Jaettu pseudonyymi Anonyymi nähdään

tutkielmassa enemmänkin kulttuurisesta näkökulmasta, kulttuurisesti rakentuneena konseptina yhteisesti jaetusta tavasta suuntautua yhteisöön. Sen voikin nähdä yleisnimityksenä alustalle viestejä lähehtävästä käyttäjästä.

Yksilöllisyyttä tarkastellaan pro gradu -tutkielmassani Georg Simmelin (esim. 1971; 2005) yksilön käsitteen kautta. *Yksilö* näyttäytyy erityisesti laadullisena erottautumisena muista, mutta myös yhteisönsä toimivana jäsenenä. Yksilö on osa kulttuuriaan, joten yksilön tarkastelu painottuu tutkielmassa erityisesti kulttuuristen repertuaarien (Swidler 1986) tutkimiseen, siihen kuinka yksilö ylläpitää itseään, mutta toisaalta myös kuinka yksilö rakentaa jaetun pseudonyymien kautta sitä tapaa, jolla yksilöllisyyttä rakennetaan ja tuotetaan keskustelussa, alustan sisäisessä kulttuurisessa järjestelmässä (Eliasoph & Lichterman 2003). Baumanin käyttämässä käsitteistössä Simmelin (esim. 1971; 2005) määritelmiä vastaavat yksilö *de jure*, kansalainen tai ylipäättään yhteisön jäsen lain edessä, sekä yksilö *de facto*, joka kykenee itse tekemään haluamiaan valintoja sekä määräämään omasta kohtalostaan; ts. kykenee itse rakentamaan laadullista yksilöllisyyttään vallitsevassa kulttuurissa/yhteiskunnassa (Bauman 2000, 38–41; 2002, 50–4; 2005, 20–7). Näistä kumpikin kuitenkin vastaa suurimmilta osin Simmelin esittämiä yksilöllisyyden tasoja.

Tutkielmani tarkastelee tutkimuskenttää *kulttuurisesta näkökulmasta*; kulttuurina, jossa on omat kulttuurille ominaiset piirteensä, joita lähestyn käytännönläheisten *kulttuuristen repertuaarien* (Swidler 1986) sekä *ryhmätyylin* (Eliasoph & Lichterman 2003) käsitteiden kautta. Tutkielman tarkoituksena on asettaa Ylilaudan keskustelukulttuuri laajempaan kontekstiin, jossa kyseinen kulttuuri ja tapa toimia näyttäytyy osana laajempaa muutosta yhteiskunnassa sekä ihmisten tavassa käsittää yksilöllisyyttä. Tätä laajempaa muutosta taas lähestyn erityisesti Zygmunt Baumanin *postmodernia* sekä *notkeaa modernia* käsitteiden kirjoitusten kautta.

3 Etnografiaa Anonyymillä kuvalaudalla

Tutkielmani aineiston olen kerännyt etnografisin menetelmin kuvalauta Ylilauta.org:in Sekalaisesta alakeskustelualueesta konstruoidun viikon aikana. Tässä luvussa kuvaan tarkemmin aineistoani, käyttämiäni tutkimusmenetelmiä sekä ylipäättään tutkimusprosessin kulkua ja asemoitumistani tutkimuskenttään sekä siitä keräämääni aineistoon. Tämä pääluke toimii myös johdantona tätä seuraavaan ensimmäiseen analyysipäälukuun *4 Yksilö Anonyyminä*.

3.1 Tutkimuskohteena Ylilauta

Tutkimuskohteenani on kuvalautatyypin keskustelufoorumi www.ylilauta.org:in alakeskustelualue Sekalainen. Ylilauta on vuonna 2011 perustettu kuvalautatyypinen keskustelufoorumi, joka syntyi kahden suomalaisen kuvalaudan, Kotilaudan ja Lauta.netin, yhdistymisen johdosta (suomalaisista kuvalaudoista lisää: Uotila 2013, 18). Ylilaudalla on noin 60 alakeskustelualuetta, niin kutsuttua *alalautaa*, joista suurin osa pitää sisällään jonkin teeman mukaista keskustelua, esimerkiksi eräilyä, pelejä, ruokaa, kehonrakennusta sekä ihmissuhteita käsitteleviä aihepiirejä. Kahdeksan alakeskustelualuetta 62:sta on niin sanotusti piilotettuja eivätkä näy kuin kirjautuneille ja kultatilillisille (maksullinen lisäominaisuuksia tarjoava palvelu; ks. Liite) käyttäjille. Tutkimukseni kohteena oleva Sekalainen on nimensä mukaisesti sekalaisille aiheille kohdistettu keskustelualue, joka on myös Ylilaudan suosituin alakeskustelualue; keskiviikkona 20.02.2019 kello 19 Ylilaudan Sekalaisessa oli 6620 kaikista sen hetkisistä 9603:sta käyttäjästä. Yhteensä Ylilaudalla on sen omien tilastojen mukaan yli 3,5 miljoonaa kuukausittaista kävijää, viestejä lähetetään joka kuukausi noin 1,5 miljoonaa sekä keskustelun aloituksia (eli *lankoja*) luetaan 30 miljoonaa kertaa. (Ylilauta 2019d.)

Sekalaisen (aiemmin myös nimellä Satunnainen) suosion voidaan nähdä johtuvan erityisesti historiallisista syistä. Maailman yksi ensimmäisistä sekä suosituimmista kuvalaudoista on englanninkielinen 4chan. Alun perin 4chanilla oli vain kaksi keskustelualuetta; ”Anime”, /a/; ja ”Random”, /b/. Näistä ensimmäinen piti sisällään keskustelua japanilaisesta populaarikulttuurista sekä erityisesti japanilaisista piirrossarjoista, joiden yläkategoriaksi kutsutaan animea. ”Random” oli nimensä mukaisesti satunnainen sisältäen kaikkea muuta kuin japanilaista kulttuuria sisältäviä keskusteluita. Myöhemmin myös 4chaniin syntyi uusia keskustelualueita, mutta /b/ jäi kuitenkin sen suosituimmaksi alakeskustelualueeksi. (esim. Phillips 2015; Uotila 2013, 12.)

Niin sanotuille kuvalaudoille on tutkimuskirjallisuudessa nimitetty niitä kuvaaviksi piirteiksi niiden keskustelujen hetkellisyys, yksinkertaiset säännöt, matala moderaation taso sekä anonymiteetti (Bernstein ym. 2011; Spardy 2017). Kuvalautojen on myös kuvattu olevan internetin *trollien* (ks. Liite) kohtaamispaikkoja, *meemien* (ks. 2.1 *Internet ja kulttuuri*) syntyalustoja sekä internetin propagandakanavia (esim. Nagle 2017; Phillips 2015; Vainikka 2018, 2). Kuvalaudat eivät ole kuitenkaan pelkästään trollaamista tai leikkimielistä keskustelua täynnä, ne toimivat myös kohtaamispaikkoina syrjäytyneille ihmisille ja ovat näin tärkeitä sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollistajia syrjään joutuneille ihmisille (Haasio 2015; Vainikka 2018).

Ylilaudalla, ja erityisesti sen alakeskustelualue Sekalaisessa käyty keskustelu on lähtökohtaisesti sääntelemätöntä; käyttäjät itse kirjoittavat ja tuottavat sen sisällön. Keskustelujen teemat ovatkin näin lähestulkoon täysin riippuvaisia sen käyttäjistä. (vrt. Uotila 2013, 13.) Ylilaudalla on kuitenkin olemassa keskustelua moderoiva ylläpito, joka poistaa sen sääntöjen vastaiset viestit, *postaukset* (engl. ”*post*”, *viesti*), ja joissain tapauksissa estää viestin lähettänyttä käyttäjää lähettämästä Ylilaudalla uusia viestejä. Tällaiset estot, *bännit*, voivat kestää muutamasta minuutista viikkoihin, joskus jopa ikuisesti. Myös käyttäjän aiemmat viestit poistuvat edellisen 24 tunnin ajalta. (Ylilauta 2019b.) Ylilaudalle lähetetyt viestit ovat myös joissain tapauksissa aiheuttaneet poliisitutkintoja, joiden johdosta lainvastaista sisältöä lähettäneet ovat joutuneet virkavallan kanssa tekemisiin (vrt. Uotila 2013, 11).

Ylilaudalla olevan anonymiteetin ja käyttäjätietojen vähäisen keräämisen takia on hyvin hankala sanoa, mitkä mahdollisia suurimpia käyttäjäryhmiä alustalla ovat. Näin ollen en voi sanoa esimerkiksi Ylilaudan käyttäjien koostuvan 15–25-vuotiaista miespuolisista henkilöistä, koska tällaista tietoa on lähestulkoon mahdotonta suoraan kerätä. Joitain arvioita tutkittavista on mahdollista tehdä epäsuoraan esimerkiksi näiden omien kertomusten kautta, mutta varmaa tietoa asiasta on käytännössä mahdotonta saada. Voidaan kuitenkin sanoa, että tutkimuskohteenani ovat anonyymisti Ylilaudalle postanneet, suomen kieltä puhuvat sekä Ylilautaa käyttävät että Ylilaudalle löytäneet henkilöt.

3.2 Eettiset kysymykset

Turtiainen ja Östman (2013, 64) näkevät tärkeimpinä muistisääntöinä verkkotutkijan etiikan kannalta lähdekritiikin, tutkimuskohteen käytäntöjen omaksumisen, aineiston syntykontekstin, tutkittavien kokemuksen oman sisältönsä intymiteetistä sekä sen, että verkkoympäristö on alati muuttuva

tutkimuskohde, jonka tutkimuseettiset haasteet ovat tapauskohtaisia. Koska Ylilaudan keskustelualue Sekalainen perustuu anonymiteettiin ja anonyymeihin käyttäjiin, ei aineistoa tarvitse erikseen anoniimipseudonymisoida. Tämän lisäksi Ylilauta on kaikille internetin suomalaisille käyttäjille lähtökohtaisesti nähtävissä, joten keskustelut ovat vapaasti luettavissa.

Verkkoaineistojen kohdalla luotetaan monesti niiden vapaaseen saatavuuteen ja unohdetaan tutkittavien asema tutkittavina (Laaksonen 2016). Mutta kuten Haasio (2015, 106) toteaa, Ylilaudalla oleva materiaali on täysin anonyymiä ja tämän lisäksi jaettu henkilökohtainen informaatio on täysin yksilöitymättömissä. Tämän lisäksi Ylilaudan käyttöehdot sallivat Ylilaudan sisällön käyttämisen akateemisissa- ja julkisissa tutkimuksissa (Ylilauta 2019b). Turtiainen ja Östman (2013, 64) kuitenkin muistuttavat, että myös anonyymisti tuotettu sisältö on yksilöiden tuottamaa sisältöä, jota tulisi kunnioittaa. Tämän takia olen välttänyt tutkielmassani sellaisten viestien suoraa lainaamista, joista yksilöt olisivat suoraan tunnistettavissa ja yhdistettävissä Ylilaudan ulkopuolisiin henkilöihin. Tämä tarkoittaa kaikenlaisten nimien, nimimerkkien ja muiden tunnistetietojen hävittämistä lopullisesta aineistosta sekä valmiista tutkielmasta.

Myöskään Ylilaudan keskustelusta poimittujen aineistolainauksen kellonaikoja en ole tallentanut. Tämän perustelen sillä, että kyseisiä viestejä ei voisi yhdistää yhtä helposti suoraan tiettyyn keskusteluun tai tiettyyn kirjoittajaan. Sisällöllisesti viestit voivat olla toisilta sanasta sanaan kopioituja (ks. Liite: ”Pasta”), joten kellonaikojen hävittäminen tekee alkuperäisestä viestistä hieman vaikeammin yksilöitävän. Tämän lisäksi olen lähestynyt keskusteluja ensisijaisesti vuorovaikutuksena, en niinkään kahden tai useamman yksilöitävän yksilön välisenä keskusteluna.

En nähnyt tarpeelliseksi etäännyttää omaa rooliani pelkäksi ”lurkkija”etnografiksi (selata alustaa lähettämättä itse viestejä; ks. Liite: ”Lurkata”) tai aineiston kerääjäksi ja -analysoijaksi, jonka useimmat Ylilautaakin tutkineet ovat itselleen omaksuneet (esim. Haasio 2015; Vainikka 2020, 70–71). Tällainen *lurkkaajan* rooli lienee asiallinen tilanteissa, joissa kulttuuriin sisään pääseminen sekä sen ymmärtäminen vaatii ensin tutustumista. Omalta osaltani koen kuitenkin tunteneeni kyseistä kulttuuria ja alustaa niin pitkältä ajalta, etten näe pelkkää sivustaseuraamista hedelmällisenä tutkielmani tutkimusongelman kannalta. Vaikka *lurkkaaminen* voidaankin nähdä eräänlaisena osallistuvana toimintana, osallistumisena sivustaseuraajana, jättää se kuitenkin huomioimatta osallistumisen siihen konkreettiseen vuorovaikutukseen, jota etnografialla usein pyritään tutkimaan ja ymmärtämään. Pelkkä sivustaseuraaminen voi opettaa tietyt peruseräpäätökset, mutta syvempi oppiminen tapahtuu juuri yrittämisen, epäonnistumisten ja lopulta onnistumisten kautta, ts. oppimisen

kautta. Oma osallistumiseni pyrkikin pääsemään samalle tasolle tutkittavien kanssa, toiminnan keskelle itse toimimisen kautta, vuorovaikuttaen muiden käyttäjien kanssa tuntemieni Ylilaudan normien mukaisesti. Tarkoitukseni on kuvata ja analysoida tätä Ylilaudalla ilmenevää, vuorovaikutuksen kautta rakentuvaa kulttuuria yleisesti ymmärrettävin termein sekä tutkielman teoreettisen viitekehyksen sanastoja käyttäen.

3.3 Aineistona Ylilaudan vuorovaikutus

Olen kerännyt aineistoni etnografisesti, osallistuvan havainnoinnin avulla Ylilauta.orgin suosituimmasta keskustelualue Sekalaisesta. Aineistoni pitää sisällään 100 liuskaa kenttämuistiinpanoja muun muassa niistä vaikutelmista, joita keskustelu herättää itsessäni sekä erilaisista huomioista keskusteluja koskien. Nämä tutkimuspäiväkirjan muistiinpanot esiintyvät analyysissäni sisennettyinä suorina lainauksina, joiden lopussa esiintyy merkintä ”PK” (= PäiväKirja) sekä kirjoituspäivämäärä. Lainaukset muistiinpanoista ovat suoria sitaatteja ja tämän takia kaikissa lainauksissa ei välttämättä näy kellonaikaa, koska sitä ei myöskään päiväkirjaan ole merkattu. Muistiinpanojen lisäksi olen kerännyt talteen 99 mielenkiintoista keskustelua varsinaisen analyysivaiheessa tapahtuvan muistamisen tueksi html-tiedostoina. Nämä html-tiedostoista poimitut lainaukset ovat sisennettyinä ja kursiivissa. Suorien aineistolainauksien lopussa on myös merkintä ”YL” (= YliLauta) sekä kyseisen viestin *postauspäivämäärä*, eli se, milloin viesti on lähetetty. Analyysissä niin muistiinpanot kuin tallennetuista keskusteluista analysoimani vuorovaikutustilanteet saivat tasavertaisen arvon toisiaan täydentäen. Muistiinpanoissani kuitenkin korostui jo aineiston keräämisen yhteydessä tapahtunut jatkuva analyysin rakentaminen. Analyysi kehittyi matkan varrella aina kenttätöön aloittamisesta analyysin viimeistelyyn asti.

Kenttämuistiinpanoissa olen pyrkinyt keskittymään niihin tapoihin, joilla vuorovaikutus Ylilaudalla tapahtuu, niihin repertuaareihin, miten ja keille käyttäjät kirjoittavat, mistä he puhuvat, minkälaisiin asioihin he vastaavat, miten he vastaavat sekä itsen esittämisen tapoihin niin pseudonyymi Anonyyminä, nimettömänä anonyyminä kuin laadullisena yksilönäkin olemisen kannalta (vrt. Small ym. 2010; Swidler 1986). Jo kenttämuistiinpanoja sekä aineistoa kerätessä olisi hyvä asennoitua aineistoonsa analyttisesti eikä jättää analyysia pelkästään analyysivaiheen tehtäväksi.

Kuvalautojen trollauskulttuuria tutkinut Whitney Phillips (2015, 37) toteutti tuhansia tunteja osallistuvaa havainnointia informanttiansa suosittelimilla sivuilla, mukaan luettuna 4chan sekä

Encyclopedia Dramatica, joista jälkimmäinen pitää sisällään Wikipedia-tyylisiä parodia-artikkeleita ja sitä voi pitää *trollihuumorin* (ks. Liite) sekä -tarinoiden hakemistona (esim. Schwartz 2008). Encyclopedia Dramatica vertautuukin jossain määrin sellaisiin suomalaisiin sivustoihin kuin hikipedia, joka pitää sisällään noin 7000 parodista artikkelia (hikipedia 2019) sekä meemi.info:on (2019a), johon sivuston käyttäjät ovat keränneet tietoa suomalaisesta kuvalautakulttuurista sekä sen ilmiöistä, mukaan luettuna suomalaisilla kuvalaudoilla syntyneet internetmeemit (vrt. esim. Uotila 2013, 12). Näinpä myös meemi.info on ollut tutkielmani kannalta tärkeä lähde itselleni uusien tai vain vieraiden Ylilautaan liittyvien ilmiöiden ja tätä kautta aineiston ymmärtämisessä, mutta myös täsmentämistä vaativissa tapauksissa etenkin käsitteistöä koskevaa liitettä laatiessani.

Oman havaintojaksoni toteutin konstruoidun viikon avulla Ylilaudan suosituimmalla alakeskustelualueella, Sekalaisessa. Konstruoidun viikon perustelen Ylilaudan käyttäjämäärän päivittäisestä vaihtelusta ja tästä hypoteettisesti johtuvasta aihepiirien päivittäisestä vaihtelusta (vrt. Ylilauta 2019e; f). Konstruoidun viikon rakensin aloittamalla kenttätyöni heinäkuun ensimmäisenä keskiviikkona, 3.7.2019, viettäen aikaa aktiivisesti Ylilaudan sekalaisessa kolmen tunnin ajan, puolitoista tuntia aamupäivällä kello 11:stä 12:30:een ja puolitoista tuntia kello 23:sta kello 00:30:een. Seuraavan viikon perjantaina kello 12:30–14:00 ja 00:30–02:00 ja tätä kaavaa jatkaen kokonaisen konstruoidun viikon ajan, yhteensä 24 tuntia kahdeksan päivän aikana. Kokonaisen vuorokauden täyttämiseksi tein jäljelle jäävät kolme tuntia eräänä sunnuntaina, joka tilastojen varjolla on aktiivisin päivä käyttäjämääriltään (vrt. Uotila 2013, 36–37; Ylilauta 2019e; f.) Näin tulini tehneeksi konstruoidun viikon aikana kaksi sunnuntaita täyttääkseni konstruoidun viikon jokaisen tunnin.

Etnografia Ylilaudalla kohtaa ongelman siinä, että usein internetkeskustelujen tutkiminen tapahtuu menneisyyden havainnointina, valmiiksi arkistoitujen/arkistoituneiden keskustelujen seuraamisena. Etnografia Ylilaudan tapauksessa vaatiikin tästä syystä jonkin sortin osallisuutta ja postaamista ollakseen oikeasti tässä hetkessä tapahtuvaa, osallistuvaa havainnointia. Ilman osallistumista tutkimus saattaa jämähtää aineistonsa menneisyyteen tehden siitä vain valmiiden tekstien analysointia. Mikä sitten on oma osani osallistumisessa? Postaaminen tuntuu tapahtuvan hetkessä sen suurempia miettimättä. Johtaako tämä lopulta lähinnä tunnepohjaiseen, ennakkosensuuria vailla olevaan postaamiseen? Monesti – näin itseäni reflektoiden – kyllä. Juuri tämä tunnepohjainen postaaminen toisaalta mahdollistaa myös esimerkiksi *trollaamisen* (ks. Liite), samastumisen jonkun toisen asemaan, kyvyn esiintyä jonain toisena. Tässä hetkessä postaaminenkin vaatii kuitenkin jonkin sortin kykyä kirjoittaa niin sanotusti Ylilaudalle tyypillistä tekstiä; kulttuurisesti jäsentynyttä ja -ymmärrettävää tekstiä. Oma rooliani etnografiaa pro gradu -tutkielmaan tekemänä henkilönä en ilmaissut tai antanut

olettaa missään vaiheessa. Tämän ilmaiseminen olisi rikkonut keskustelun kirjoittamattomia sääntöjä anonyyminä pysymisestä ja näin ollen häirinnyt tutkimuskohdetta tavalla, joka olisi ollut tutkimuseettisesti epäsopivaa.

Etnografiaa tehdessä osallistuva havainnointi mahdollistaa kulttuurin sisällä toteutuvan vuorovaikutuksen tapojen ymmärtämisen sekä sisäistämisen. Osallistuminen vuorovaikutukseen auttaakin näin ymmärtämään ja sitä kautta myös analysoimaan hedelmällisemmin niitä vuorovaikutuksen muotoja, joita etnografista metodia käytettäessä pyritään tutkimaan. Näin vuorovaikutusta ei tutkita vain jonain ihmisten välisenä toimintana tutkijan ollessa itse sen kaiken yläpuolella sivustaseuraajana, vaan erityisesti vuorovaikutuksena vuorovaikutuksen kautta.

3.4 Etnografiaa verkosta

Koska tutkielmani ennakko-oletuksena on pitää Ylilautaa kulttuurisena kenttänä, on luontevinta myös tutkia sitä kulttuurintutkimuksessa, erityisesti klassisesti antropologiasta, mutta myös nykyisin sosiologiastakin tutuin keinoin: etnografian avulla. ”Etnografia on tapa tehdä tutkimusta, ei yksittäinen tutkimusmetodi”, toteavat Isomäki, Lappi sekä Silvennoinen (2013, 151). Etnografiaa voidaan pitää yleisnimityksenä erilaisille kulttuuria sisältäpäin lähestyville tutkimustavoille, joiden tarkoitus on pyrkiä ymmärtävään ja kuvailevaan tutkimukseen osallistumalla tutkittavan yhteisönsä/kohteensa elämään (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Etnografian klassikon Clifford Geertzin mukaan etnografialle tunnuksenomaista on pyrkimys tiheään kuvaukseen (*Thick description*), joka hänen mukaansa tarkoittaa asioiden selittämistä niiden todellisten merkitystenantojen kautta (Geertz 1973, 6). Tutkija kohtaa tutkimusta tehdessään monia epämääräisyyksiä ja kummallisuuksia, joiden kulttuuriset säännönmukaisuudet tiheä kuvaus auttaa löytämään. Hetkellisesti näyttäytyvien mallien – niin käyttäytymisen kuin toiminnan – kautta tutkija pyrkii ymmärtämään ja hahmottamaan laajempia säännönmukaisuuksia. Etnografisessa tutkimuksessa niin yhteisön kuvaus kuin analyysikin saavat yhtä suuren painoarvon teorioita muodostettaessa. (Isomäki ym. 2013, 152.)

Johanna Sumiala sekä Minttu Takala (Sumiala & Takala 2013, 177–8) esittävät Hine’iin (2010) tukeutuen, että etnografisessa verkkotutkimuksessa verkkoa tulisi tutkia ensisijaisesti tutkimuskohde edellä tarkastellen sitä samanaikaisesti sekä kulttuurisena tuotteena että omana kulttuurisena

alueenaan, joka toisaalta ei kuitenkaan ole irtaantunut ”tästä maailmasta”. Verkko yhteisö tulisikin nähdä osana laajempaa kokonaisuutta. Sumialan ja Takalan mukaan verkkoetnografiassa ei kuitenkaan pidä jumittua vain havainnoimaan, etnografille kaikki aineisto, tai data, voi olla tärkeää, jos siitä saadaan tutkimukselle merkittävää informaatiota (Sumiala & Takala 2013, 178). Robert V. Kozinetsin mukaan tärkeä osa verkkoetnografista työtä on tutustua kattavasti kirjallisuuteen tutkimuskohteestaan sekä tuntee laajamittaisesti tutkittava yhteisönsä (Kozinets 2015, 107; 123).

Kozinets (2015) esittää internetyhteisöjen sekä sosiaalisen median tutkimiseksi etnografiasta sovellettua netnografista menetelmää. Kozinets ei kuitenkaan pidä netnografiaa etnografiasta eroavana tapana kerätä aineistoa vaan erot syntyvät siitä, minkälaisesta lähteestä aineisto kerätään. Etnografialle on tyypillistä tutkimus tiettyssä paikassa tiettyyn aikaan tietyn henkilön tekemänä. Kozinetsin mukaan myös netnografiassa ihmisen pitäisi pyrkiä löytämään toinen ihminen teknologian takaa, ja sen jälkeen kirjoittaa tästä kokemuksesta. Netnografian pitäisikin Kozinetsin mukaan päästä siihen välitilaan verkon sisä- ja ulkopuolten välillä. (Kozinets 2015, 67–68.) Verkon luonteen takia on tärkeää pyrkiä tallentamaan havainnointien lisäksi myös dataa mahdollisimman kattavasti, toisaalta datan kerääminen on tärkeää myös mieleen palauttamisen kannalta analyysivaihetta silmällä pitäen (esim. Kozinets 2015, 163).

Kun etnografinen kuvaus pyrkii enemmän tutkimuskohteensa kokemusmaailman esittämiseen, on analyysin tarkoitus kääntää tämä tutkittavien kieli yleiseksi, yleisesti ymmärrettäväksi väitteiksi yhteiskunnasta ja kulttuurista. Jotta sosiologisesti tehtävä etnografinen tutkimus olisi mielekästä, on tutkijan tiedettävä jotain olennaisesti enemmän kuin informantit tietävät; tutkija tuo aineistoon oman, eri yhteiskunnallisia sekä kulttuurisia todellisuuksia käsitteellisesti vertailevan työkalupakkinsa ja tarkastelee aineistoaan sen pohjalta. (Eriksen 2004, 58–59.) Tutkielmassa oma vertaileva työkalupakkini pitää sisällään tässä tutkimussuunnitelmassa rakennetun teoreettisen viitekehyksen sekä muun aiemman tutkimuksen kulttuuria, kovalautoja, anonymiteettiä ja yksilöllisyyttä käsittelevästä kirjallisuudesta.

Analyysiani erityisesti tukevana työkaluna aion käyttää yllä mainittua Ann Swidlerin teoriaa kulttuurisista repertuaareista, kulttuurista toimintana (Swidler 1986; Small ym. 2010) sekä Nina Eliasophin ja Paul Lichtermanin (2003) kulttuurista vuorovaikutuksellisenä, ryhmäytyliä rakentavana sekä ylläpitävänä toimintana. Swidlerin sekä Eliasophin ja Lichtermanin pragmatistiset näkemykset kulttuurista ovatkin tutkielmani kannalta hedelmällisiä erityisesti siksi, koska Ylilautaa tutkimalla lähestulkoon ainoa tapa tutkia käyttäjien välistä vuorovaikutusta ja kulttuurista toimintaa on

keskustelujen vuorovaikutuksen seuraaminen. Keskustelut taas ovat itsessään ainakin jossain määrin yhdenmukaisia, koska keskustelua syntyy toisinaan monien satojen viestien edestä ja toisistaan irrallisten keskustelujen välillä voidaan nähdä yhteistä kieltä sekä samanlaisia tapoja toimia (vrt. esim. Uotila 2013). Analyysivaiheessa olikin tämän takia tärkeää keskittyä käyttäjien väliseen vuorovaikutukseen ja dynamiikkaan sekä niihin kulttuurisiin repertuaareihin, joita käyttäjät toteuttavat anonymiteettiä ylläpitäessään (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003; Small ym. 2010; Swidler 1986).

Empiiristä aineistoa ja tutkimuskirjallisuutta molemmin puolin painottavaa analyysimenetelmää kutsutaan abduktiiviseksi analyysiksi. Abduktiivisen analyysin perustuu aineistossa ilmenevien yllättävien havaintojen kautta rakentamaan uudenlaista teoriaa, jota voidaan tarkastella myös aiemman tutkimusteoreettisen kirjallisuuden kautta. Abduktiivisen analyysin tarkoituksena ei siis olekaan pitää yllättäviä löytöjä aineistossa ilmenevänä häiriönä tai poikkeustapauksina, vaan keskustella sitä kautta aiempien teorioiden kanssa rakentaen samalle tämän keskustelun pohjalta uudenlaista, kirjallisuutta ja aineistosta esiin nousseita havaintoja yhdistävää teoriaa. (Timmermans & Tavory 2012.)

Seuraavissa, tämän pääluvun viimeisissä alaluvuissa 3.5, 3.6 ja 3.7 perehdyn tarkemmin siihen, minkälaista etnografista havainnointia olen konkreettisesti Ylilaudalla tehnyt.

3.5 Anonyymien vuorovaikutuksen havainnoiminen

Anonyymien vuorovaikutus vaatii jonkin sortin ymmärrystä muista, toisesta, siitä kenelle puhun. Mutta kuinka puhua vastaanottajalle, josta en voi olla varma muuten kuin siten, että se on kuitenkin joku, joka mahdollisesti vastaa tai vähintään edes (toivon mukaan) lukee kirjoitukseni. Kuinka tämä vuorovaikutus tuntemattoman anonyymien kanssa lopulta kehittyy edes jotenkin mielekkääksi ja järkeväksi vuorovaikutukseksi. Kuten seuraavassa päiväkirjaotteessa – joka alkujaan oli eräänlaisena vastauksena Ylilautaa käsittelevissä tutkimuksissa useaan otteeseen (esim. Haasio 2015; Vainikka 2016; 2019) lainatun Otto Uotilan (2013, 57–58) pohdintaan muiden yksilöiden olemassaolon kysymisestä – pohdin, ei välttämättä aidonkaan vuorovaikutustilanteen lähtökohta ole varsinaisesti muiden tiedostaminen kyseisessä vuorovaikutustilanteessa, vaan enemmänkin itsen tiedostamisesta siinä tilassa mahdollisesti muiden keskellä:

13:41 [...] Eikö olisi erikoista, jos ”aidoissakin” vuorovaikutustilanteissa yhden yksittäisen ihmisen olemassaoloa kysyttäisiin? Lähteekö keskustelu ja vuorovaikutus ylipäätään siitä

ajatuksesta, että tulemme tietoisiksi jokaisesta toisesta siinä tilassa? Vai olisiko kenties enemmän kysymys itsensä tiedostamisesta tilassa? Pelko esimerkiksi ylilaudalle postaamisesta siitä, tunnistaako joku minut, jos kirjoitan tänne jotain. (PK 5.8.)

Päiväkirjapohdinnassani mietin sitä, lähtee keskustelu ja vuorovaikutus enemmänkin itsensä tiedostamisesta tilassa eikä niinkään muiden ihmisten tiedostamisesta ja kysymisestä tilassa. Toisaalta em. päiväkirjamerkinnän pohdintaan voitaisiin lisätä vielä kysymys siitä pitäisikö keskustelutilanteessa tulla tietoisiksi erityisesti keskustelijoiden välisestä dynamiikasta, suhteesta toisiinsa; kuka/mitä minä olen suhteessa tähän toiseen ja kuka/mitä Toinen on suhteessa minuun. Tämä ei mitenkään mitätöi pohdintaa yksittäisen ihmisen olemassaolon kysymyksestä, mutta asettaa enemmänkin kyseenalaiseksi kysymyksen siitä, pitääkö kysymyksen kohdistua yksittäiseen ihmiseen ja yksilöön vai enemmänkin siihen mitä kyseinen yksilö edustaa erityisesti Minulle, mikä on hänen suhteensa minuun toimijana, vuorovaikutuksen toisena osapuolena. Asia, jonka voitaneen nähdä rakentuvan niin kulttuurisella kuin henkilökohtaisellakin tasolla; kun keskustelen Anonyymin kanssa, mitä ja miten tämä Anonyymi on suhteessa minuun; onko Minun Anonyymini Sinun Anonyymisi.

Jos mietitään sitä, miten dynamiikka ja ennakko-oletukset rakentuvat vuorovaikutuksen pohjalle, voidaanko olettaa olemassa olevaksi jokin sellainen Anonyymi, joka vastaa tähän ennakko-oletukseen siitä dynamiikasta, joka kahden keskustelijan välillä Ylilaudan tapauksessa on. Pohdinnan alaiseksi jääkin se olisiko myös olemassa jokin fundamentaalinen anonyymin dynamiikan muoto, jonka pohjalta voidaan käydä täysin anonyymiä keskustelua. Vai pitäisikö Ylilaudalla käyty Anonyymien välinen keskustelu nähdä enemmänkin juuri pseudonyymi Anonyymiin kohdistuvan dynamiikan pohjalta eikä niinkään yleisen anonyymin dynamiikan kautta; kulttuuristen Anonyymien olioiden välisenä, kulttuurisesti rakentuneen dynamiikan kautta toteutuvana vuorovaikutuksena.

Anonymiteetti nimettömyytenä ei kuitenkaan estä ihmisten tutuksi tulemistä toisilleen (vrt. Lagus ym. 2016, 10). Osa Ylilaudan käyttäjistä löytää toisensa myös Ylilaudan ulkopuolella esimerkiksi niin sanottujen käyttäjien itse järjestämien *miittien* (engl. meeting), tapaamisten kautta. Luultavasti suurin osa Ylilaudan käyttäjistä ei kuitenkaan tule, ainakaan tietoisesti, koskaan olemaan toistensa kanssa tekemisissä *offlinesssa*, Ylilaudan ulkopuolella, verkon ulkopuolisessa elämässä, pois lukien jo itselle ennalta tutut henkilöt, jotka sattuvat käyttämään myös Ylilautaa. Mutta näissäkään tapauksissa henkilöt eivät välttämättä tiedä olevansa tekemisissä tuttunsa kanssa Ylilaudalla keskustellessaan, vaikka näin sattuisikin tapahtumaan.

Kuten Ylilautaa käsittelevässä, verkossa julkaistussa artikkelissa oivaltavasti kuvataan – ja joka lainauksena lopulta päätyi Ylilaudan omaksi kuvaukseksi ainakin joksikin aikaa – ”Ylilaudan nyymi voi siis olla kuka tahansa: pomosi, naapurisi, opiskelukaverisi, kumppanisi tai lapsesi” (Eiskonen 2018). Anonyymi voi siis lähtökohtaisesti olla kuka vain. Tämä itsessään jo kuvaa hyvin tätä ajatusta siitä dynamiikan muutoksesta, jonka Anonyymi mahdollistaa; tuttu ihminenkin voi muuttua anonyymiksi Anonyymiksi, jota kohtelet kuin ketä tahansa muuta pseudonyymi Anonyymiä, joka sattuisi kirjoittamaan täysin samoin sanoin kuin joku toinen Anonyymi. Pomosi ei ole enää kahdenkeskisessä anonyymissä vuorovaikutuksessa pomosi vaan Anonyymi, jolle voit sanoa suorat sanat kohtaamatta tätä koskaan kasvotusten näine sanoinesi. Toisaalta et välttämättä edes ottaisi puheeksi kyseisiä asioita pomosi kanssa, koska ne eivät mitenkään liittyisi vuorovaikutukseenne, tai dynamiikkaanne, pomo–alainen-suhteessanne. Tällainen anonymiteetti tasa-arvoistaa keskustelua suhteessa Ylilaudan ulkopuolisiin dynamiikkasuhteisiin poistaen esimerkiksi ennako-oletukset toisen sosioekonomisesta asemasta, mielenkiinnonkohteista, poliittisesta kannasta, kulutustottumuksista ja niin edelleen. Ylilaudalla keskustelu itsessään ei ole kuitenkaan sisältöjensä puolesta tasa-arvoista; toisista asioista saa puhua – niin kollektiivisesti kuin moderoinninkin osalta – vapaammin kuin toisista (vrt. Ylilauta 2019b).

Myös tähän pohdintaan dynamiikasta päädyin etsimään vastausta etnografisen kenttätyöni kautta. Keskustelu ja vuorovaikutus tapahtuu monesti yhtenäisten tapojen, kulttuuristen repertuaarien avulla (Swidler 1986). Mikäli Ylilautaa tarkastellaan kulttuurisesta näkökulmasta, voidaan myös Ylilaudalla uusinnettavia toiminnan tapoja tarkastella kulttuuristen repertuaarien kautta. Seuraavassa alaluvussa käsittelem toiminna repertuaarien havainnointia Ylilaudalla.

3.6 Toiminnan repertuaarit ja niiden havainnoiminen Ylilaudalla

Alkuperäinen tarkoitukseni oli lähteä tarkastelemaan toiminnan (kulttuurisia) repertuaareja (Swidler 1986) Ylilaudalla. Keskityin erityisesti niihin tapoihin, joilla yksilöllisyyttä tuotetaan, rakennetaan sekä ylläpidetään Ylilaudalla käydyssä keskustelussa. Usein Ylilautaa selatessa tuntuu siltä, kuin lukisi saman ihmisen lähettämiä viestejä langasta toiseen. Eräässä päiväkirjamerkinnässäni pohdin sitä, miten keskusteluissa tuntui monesti olevan joko hyvin kahtiajakautunutta tai vaihtoehtoisesti homogeenisen yksimielistä keskustelua:

Vaikka lankoihin saattaa vastata [joko] hyvin kahtiajakautunut tai homogeeninen porukka, se ei tarkoita, että samat postajaat vastaisivat muihinkin lankoihin. Toisaalta tämä huomio saattaa saada aikaan sen, että nyymejä aletaan profiloimaan näiden langoissa ilmenevien ”äärimmäisyyksien” kautta. Useiden eri aihepiirien sisällä olevat käyttäjät yhdistetään samaksi massaksi, vaikka lopulta kaikkiin lankoihin vastaisivat vain niihin vastaavat käyttäjät. Toisaalta osassa lankoja voidaan nähdä intertekstuaalisuutta lankojen välillä. Viitataan toisiin lankoihin tai meemeihin, joita käytetään toisentyypisissä langoissa. (PK 1.8.)

Kun yhä useampi käyttäjä postaa saman nimimerkin takaa – joihin myös täysi nimettömyys tässä tapauksessa kuuluu –, alkavat keskustelut näyttämään jotenkin yhtenäiseltä, monoliittiselta kokonaisuudelta. Kun lankoihin postaisivat aina ne samat henkilöt samoine yhtenäisine mielipiteineen. Tämän unohtaminen sekä pyrkimys yrittää tarkastella viestejä kokonaisuudessaan yksilöiden postauksina muodostuu toisinaan hankalaksi tilanteessa, jossa viestit näyttävät sisällöltään lähes samalta niin kielellisesti kuin asialtaankin. Yksilöt tuntuivat muodostuvan itselleni enemmän kahden tai useamman käyttäjän välisten keskusteluiden kautta. Yksilöt vaikuttivat saavan jonkin sortin yksilöivän piirteensä erityisesti vuorovaikutuksen ja dialogin kautta. Keskustelu käyttäjien kanssa teki näistä enemmän inhimillisiä, laadullisesti yksilöllisiä, vaikka heidän mielipiteensä olisivatkin olleet täysin itselle vastakkaisia tai jonkun toisen käyttäjän kanssa tismalleen samanlaisia.

Tämän dialogisuuden takia keskityn havainnoinnissani sekä analyysissani myös erityisesti vuorovaikutukseen, oli se sitten kahden henkilön välistä tai laajempaa kommentointia johonkin aiheeseen yhdessä muiden käyttäjien kanssa. Jälkimmäisissä tapauksissa vuorovaikutus rakentuikin käyttäjän sekä jonkin idean, asian tai toimijan, kuten vaikkapa ylläpidon välille; jonkin laajemman konseptin kuin yksittäisen käyttäjän ja tämän sanoihin vastaamisen tasolle.

3.7 Oman käyttöliittymän valitseminen

Koska Ylilaudan ominaisuudet muuttuvat ja tämä saattaa monesti vaikuttaa käyttäjäkokemukseen, niin huomautan tässä tutkielmassa kerrottujen asioiden olleen tilanne siihen aikaan, kun olen suunnitellut sekä toteuttanut etnografista kenttätyötäni. 21.5.2020 lähtien jokainen käyttäjä on voinut nähdä ilman maksullisia ominaisuuksia jokaisen käyttäjän keskustelukohtaiset käyttäjätunnisteet (Ylilauta 2020).

Etnografisen kenttätöni aikana Ylilaudan Sekalainen ei ollut kuitenkaan yhtä anonyymi kaikille käyttäjilleen; niin sanottujen maksullisten *kulta-* sekä *platinatilien* (ks. Liite) avulla käyttäjät pystyivät näkemään jokaisen käyttäjän lankakohtaisen tunnisteiden. Tämä oli kuitenkin ominaisuus, jota kulta- tai platinatilin omistamattomilla käyttäjillä ei ollut. Kultatilin hankkiminen tai platinatilin omistaminen (platinatiliä ei enää nykyään voi hankkia) vaatii rekisteröitymisen sivustolle sekä joko ostamaan tai saamaan lahjoituksena kyseisen ominaisuuden. Tällainen rekisteröityminen ja mahdollinen maksullisen ominaisuuden hankkiminen eriarvoistaakin jossain määrin tavan olla anonyyminä toisille, mutta myös sen missä määrin muut käyttäjät ovat tunnistettavissa lankakohtaisesti. Näin kaikki eivät olekaan yhtä anonyymejä vaan voidaan puhua Auerbachin (2012b) määritelmän mukaisesti istuntokohtaisesta anonymiteetistä.

Toisaalta voidaan ajatella, että tällainen mahdollisuus tarkkailla kuka kukin on lankakohtaisesti, ehkäisee niin sanottua *samahomoilua* (ks. Liite), jolla tarkoitetaan yhden postaaajan suorittamaa kahden tai useamman eri henkilön esittämistä samassa langassa. Tällaiseen toimintaan viittasi myös erään postaaajan opastus toiselle käyttäjälle siitä, miten lankakohtainen käyttäjätunniste toimii ja miten sen avulla voidaan tunnistaa yksittäiset henkilöt:

Ensimmäinen osa on IP, toinen osa ID. Eli yleensä jos kumpi vaan matchaa niin kyseessä samahomoilu (YL 27.8.)

Itselläni on joskus aikoinaan saatu platinatili Ylilaudalle luodulla käyttäjätunnuksellani. Tutkielmani tapauksessa en nähnyt sen käyttämistä kuitenkaan asiaankuuluvaksi sen anonymiteettiä rajaavien ominaisuuksien takia. Tämän lisäksi täysin anonyyminä toimiminen on se tapa, jolla esimerkiksi uudet käyttäjät mitä todennäköisimmin lähestyvät Ylilautaa. Tällaisten maksullisten erikoisominaisuuksien käyttö tuskin myöskään on se tapa, jolla suurin osa Ylilaudan käyttäjistä keskusteluun osallistuu. Näinpä en tullut tarkastelleeksi etnografian avulla suoraan sellaista vuorovaikutusta, jossa olisin voinut yksilöidä käyttäjiä edes keskustelukohtaisesti. Oma asennoitumiseni aineistooni olikin näin myös viestikohtaisesti anonyymien (Auerbach 2012b) käyttäjien keskustelujen havainnointia muutamaa tunnistetietoa lukuunottamatta; 1.) keskustelun aloittajan/aloituspöytäajan vihreällä pohjalla oleva AP-tunniste näkyy jokaisessa keskustelun aloittaneen käyttäjän viestissä, 2.) Ylilaudalla on mahdollisuus käyttää itsevalitsemaa uniikkia nimimerkkiä, 3.) ”Ylilaudan kuningas”-tunniste (kuva kruunusta, jonka käyttäjä voi halutessaan laittaa näkyväksi) korkeimman platinatilitason omistajalla, ja näiden lisäksi 4.) ylläpitäjän tunniste näkyy tapauksissa, joissa ylläpitäjä on halunnut ilmaista olevansa ylläpitäjä. Näiden poikkeusten ulkopuolella yksilöiviä tunnisteita ei rekisteröimättömälle käyttäjälle näy.

12:22 Tuo mobiilille soveltuva taulukkolistaus on siitä parempi, että sen kautta löytää helpommin ”itseä kiinnostavat langat”. (PK 12.8.)

Jatkoin kuitenkin sillä perinteisellä tavalla selaamista, vaikka Ylilauta ja sen keskustelut ovat paljon enemmän kuin tietyn kellonajan ja tietyn suosion saaneiden keskustelujen sisällöt, koska monet käyttäjät löytävät Ylilaudan lankoihin myös esimerkiksi hakukoneiden, kuten vaikkapa Googlen kautta (Alexa 2019). Ajallista vinoumaa pyrin häivyttämään konstruoidun viikon avulla selaten lopulta Ylilaudan etusivua jokaisena vuorokauden kellonajallisenä hetkenä. Konstruoidun viikon ongelmaksi kuitenkin jossain määrin syntyi se, että jokaisen vuorokauden jokainen tunti ei ollut keskenään verrannollinen. Käyttäjien määrä sekä mitä todennäköisimmin myös käyttäjäryhmät vaihtelevat voimakkaasti päivän ja kellonajan perusteella; eniten käyttäjiä on noin kello 20–22 välillä ja vähiten noin kello kolmen aikaan yöllä. Näiden lisäksi voidaan vielä mainita yleiset loma-ajat ynnä muut enemmän käyttäjiä keräävät hetket. (Ylilauta 2019f.)

Seuraavissa kahdessa analyysipääluvussa, *4 Yksilö Anonyyminä* ja *5 Anonyymi yksilönä*, käsittelen edellä kuvaamieni etnografisin menetelmin keräämääni sekä abduktiivisesti analysoimaani aineistoa. Analyysiluvut lähestyvät keräämääni aineistoa yksilön kulttuuria rakentavan, määrittelevän ja ylläpitävän toiminnan sekä kulttuurin yksilöä muokkaavan vaikutuksen näkökulmista käsin.

4 Yksilö Anonyyminä

Sekä Auerbach (2012b) että Sparby (2017, 87) kumpikin kirjoittavat kuvalautojen ulkopuolelta tulevasta, kyseisiin alustoihin kohdistuvasta määrittelystä sekä stigmatisoinnista. Tähän kuuluu vahvana osana myös keskusteluryhmän/-alustan näkeminen monoliittina. Tätä näkemystä tukee myös uutismedioiden harjoittama uutisointi esimerkiksi 4chanista, jossa 4chan nähdään yhtenä toimijana, johon voidaan viitata kuin yksittäiseen henkilöön (ks. esim. Sparby 2017, 87). Tämä herättää kysymyksen siitä, miten ylipäätään käyttäjäkunta voi näyttäytyä monoliittina sellaisessa tilanteessa, jossa viestejä lähettäviä käyttäjiä on päivittäin tuhansia yksilöitä (vrt. Ylilauta 2019e; f). Osaltaan tähän monoliitin ajatukseen vaikuttaa Ylilaudalla käytetty suhteellisen yhtenäinen, mutta yhteisön ulkopuolisille suhteellisen vieras kieli; niin yksittäiset sanat kuin puheenaiheet ja tavat puhua.

Tämä analyysipääluku tarkastelee anonyyminä toimivan, nimettömän yksilön merkitystä pseudonyymi Anonyymin rakentajana sekä uusintajana. Tarkastelun kohteeksi nouseekin näin se, miten anonyymin nimettömyyden erilaisten ilmentymien kautta tuotetaan sekä uusinnetaan erilaisia ryhmätyylin piirteitä ja tätä kautta myös tapoja olla anonyyminä Anonyyminä. Ensimmäisessä alaluvussa, 4.1, analysoin Ylilaudalla ilmennyttä vuorokautista vaihtelua keskustelujen sisällöissä. Tämän jälkeen jatkan alaluvussa 4.2 analyysia ryhmisiteiden rakentamiseen Ylilaudan käyttäjiä yhdistävän *nyymi*-nimityksen kautta. Alaluvut 4.3 ja 4.4 käsittelevät käyttäjien kokemuksia sekä määrittelyitä kuvalautakulttuurista. Tämän luvun viimeisessä alaluvussa 4.5 analysoin meemien sekä keskustelujen sisältöjen roolia kollektiivisen todellisuuden sekä ryhmisiteiden rakentajina.

4.1 Ylilaudan ”rytmi”

11:30 Jotenkin tuntuu, että tähän aikaan päivästä etusivulla on vain satunnaisia aiheita, tai siis ei niin poliittisia aiheita kuin muistelen vielä huhtikuussa ja sitä ennen ylilaudalla käydessäni. Voi tietenkin olla, että nyt ei ole mitään sen suuntaisia uutisia edes tullut [tai ajankohtaisena ei ollut esimerkiksi eduskuntavaaleja] (PK 3.7.)

Keskustelu Ylilaudalla ei ole samanlaista arkiyönä kuin vaikkapa arkipäivänä tai viikonloppuyönä; se heijastelee käyttäjiään. Tietyt kellonajasta riippuvaiset teemat sekä tavat puhua tuntuivat toistuvan aineistossani, etenkin havainnoidessani myös toisinaan konstruoidun viikon ulkopuolella. Aamut

tuntuivat alkavan monesti langoilla, joissa naureskeltiin *lampaille* (massan mukana kulkeville, tässä tapauksessa työssäkäyville; ks. Liite), jotka joutuivat heräämään aikaisin ja menemään töihin:

8:38 AP on tehnyt langan, jossa on lampaan kuva ja tekstinä on ”bää bää lampaat, miten kiireinen työpäivä on sujunut? Oletko nuollut pomon persettä kieli ruskeana?”. Ensimmäinen on postannut minivideon vaihtoehtotubettajasta, joka sanoo ”mistä minä tiedän”. Lankaan ei tule vastauksia ja AP kysyy ”onko lampailla niin kiire ettei ehdi lurkata? :D”. (PK 26.8.)

Tämä sijoittui monesti juuri siihen aikaan, kun useimmat aamuun tai virastoaikaan sijoittuvat työt ovat jo alkaneet. Vähän pitemmälle aamupäivää kohden mentäessä aamun *lamm*-huutelut (ks. Liite) vaihtuivat usein naisvihamielisiksi keskusteluiksi. Keskustelut alkoivatkin saada sellaista yleisöä, joita tämän tyyliset langat ilmeisesti kiinnostivat.

10:33 Olen nyt näköjään jumahtanut lukemaan näin aamusta vain naisvihalankoja (PK 28.8.)

Päivän sekä illan keskustelut ovat hyvin moninaisia johtuen todennäköisesti osaltaan suuremmasta yleisöstä ja käyttäjämäärästä (vrt. Ylilauta 2019f). Jossain määrin keskustelut myös monesti tuntuvat näihin aikoihin sisältävän enemmän verrattain normaaleja arkisia sisältöjä kuin öiden ja aamujen keskustelut. Mutta mitä enemmän keskustelua käyviä ihmisiä on, sitä enemmän myös väittelyä ja postauksia on. Tämä postausten ylipäättään suuri määrä on varmasti myös osasyllinen siihen kokemukseen, että Ylilaudalla olisi *paljon* vihamielistä keskustelua. Ylilaudalla on kuitenkin myös ylipäättään paljon keskustelua; niin paljon, että aineistosta on hyvin vaikea sanoa etnografisin menetelmin, sisälsikö se mitään tiettyä yhtenäistä linjaa tai selviä suuntauksia.

Yöhön mentäessä keskustelujen levottomuus väheni pikkuhiljaa. Moderaattorit tuntuivat kuitenkin olevan vielä hereillä ja valvomassa keskustelua. Etenkin seksuaalisävytteiset, ja näin ollen sääntöjenvastaiset (Ylilauta 2019b), keskustelut poistuivat vielä kolmen aikoihin yöllä:

2:45 AP pyytää postailemaan ”nuuh-kuvia” [meemi, jolla viitataan etenkin naisten takapuoliin], joista hän antaa vastalahjaksi kultatilejä. Ja samalla kun avasin langan, se oli jo poistunut. Moderaattorit eivät taida nukkua (PK 19.7.)

Mitä syvemmälle yötä upottiin, sitä rauhallisemmaksi keskustelut tuntuivat menevän. Kun Ylilauta oli tilastollisesti hiljaisimmillaan, vaikuttivat myös sen käyttäjät rauhallisemmilta. Erään langan aloituspostaja kysyi, mitä muut käyttäjät tekivät vielä hereillä neljän aikaan yöstä:

5:06 AP kysyy mitä nyymit tekevät vielä tähän aikaan hereillä, lanka on tehty 3:53. Pari kertoo juoneensa juuri viimeiset juomat ja menneensä ”käryille”. Eräs kertoo saaneensa piristäviä lääkkeitä lääkäriltä, mutta nauraneensa ensimmäistä kertaa läski homer pastalle, joten hänellä on voittajafiilis. Joku kertoo odottavansa lääkäriä, yksi on junassa. Joku sanoo tätä profilointilangaksi. Pari on töissä ja yksi syö aamupalaa. En ajatellut vastaavani lankaan. (PK 5.8.)

Langan vastaukset keskittyivät itsestä kertomiseen, vastaamaan kysymykseen siitä, miksi käyttäjät olivat vielä hereillä. Oli syy sitten päihteiden käyttäminen, uuden lääkityksen saaminen, töihin meneminen tai töissä oleminen, syyt hereillä ololle kerrottiin rehellisesti ja tiiviisti. Yöllisissä langoissa tuntui olevan myös täysin päinvastainen asennoituminen naisiin kuin monissa päivemmällä olleissa langoissa. Yöllä vastareagointi naisvihamielisiin viesteihin oli voimakkaampaa ja naisvihamielisyttä vastustava asenne olikin yhtenäisempää.

4:42 [...] Yllättävän paljon yöllä tuntuisi myös olevan käyttäjiä, jotka ”puolustavat” naisia. Tai ainakaan samanlaista naisvihaa ei tunnu olevan öisin. (PK 28.7.)

Kuitenkin aamuyön siirtyessä aamuun alkaa taas ensin toisten käyttäjien haukkuminen ja tätä myöhemmin seuraten Ylilaudan ulkopuolisiin kohdistuva pahan puhuminen:

5:56 AP kysyy ”ovatko kaikki tähän aikaan hereillä olevat nyymit äö Neandertalilainen amispoikia, joilla tutkinto jäi kesken”. Yksi kertoo olevansa työtön astrofyysikko ja toinen olevansa filosofian professori. Muuten vastaukset ovat luokkaa Kyllä ja Ei. (PK 5.8.)

Jonkun tai joidenkin, ainakin muutamaan kertaan – ainakin pienen googlettamisen perusteella – *pakottama pasta* (useaan kertaan lähetetty, sanasta sanaan kopioitu viesti; ks. Liite: ”Pakotus / pakottaa”, ”Pasta”) kuvaa hyvin tämän vuorokautisen vaihtelun, ”Ylilaudan ’rytmin’”, ja toisaalta myös niitä tunneskaaloja, joita keskustelua Ylilaudalla käydessä saattaa herätä:

Ovatko muut tunteneet tänään ylilaudan ”rytmin”?

Tuo on ehkä huono sana, mutta en tiedä kuinka kuvailisin sitä muuten.

Tarkoitin tällä sitä, että tänäänkin tein koko päivän kaikkia arkisia asioita, mutta jatkuvasti olin samalla myös täällä keskustelemassa mm. lääkäri-langassa ja parissa muussakin paikassa. Huomasin aamulla ja keskipäivällä, että hyvin monen postajaan tunteet todellakin kuohuivat ja diskurssi alkoi olla suhteellisen intensiivistä. Ikään kuin olisi taistelu menossa. Omatkin stressitasot nousivat ja taukoajoilla mietin päässäni keskusteluja, joita olin käynyt, sekä niiden mahdollisia jatkoja.

Nyt kuitenkin illalla osallistujat ovat uuvuttaneet itsensä ja kollektiivi on saavuttanut vähintään jonkin asteisen konseuksen mielipiteistä, ja sitä kautta katharsiksen omaisen tyydytyksen, jonka koen myös itsekin. Nyt en ole enää vihamielinen, vaan äskenkin koin iloa ystävämielisestä viestittelystä hassuttelulankoihin ja huomioonottavasta keskustelusta ihan asialangassakin, jossa molemmat osapuolet myönsivät toistensa pointin, vaikka hiukan eri mieltä oltiin.

Onko tämä jokin ylilaudan metataso? Kuvittelenko vain? Onko muilla tämän kaltaisia kokemuksia kollektiivin aaltoilusta, jonka koet suurpiirteisenä tilana? (YL 7.7.)

On mielenkiintoista, että käyttäjät itse tekevät tällaisia huomioita muista käyttäjistä sekä yleisesti ottaen laudasta ylipäättään. Vaikka osa em. viestistä olisikin vain sen kaunistelua, miten lopulta kaikki olisivat saavuttaneet jonkin sortin yhteisen konsensuksen ja ”ystävämielisyyden”, niin siinä on myös osaltaan jonkinlaisen totuuden siementä. Keskustelujen sisältöjen vuorokautinen vaihtelu vaikuttaa olevan todellinen asia. Se mistä tämä vuorokautinen vaihtelu lopulta johtuu, jää vain spekuloinnin kohteeksi, mutta se on varmaa, ettei kukaan luonnollinen henkilö kykene olemaan vuorokauden ympäri Ylilaudalla eikä kukaan luonnollinen henkilö pysty pysymään täysin samanlaisena käyttäytymisensä suhteen jokaisena vuorokauden hetkenä. Asiaan vaikuttavat monet tekijät; se miksi kukin valvoo, missä vaiheessa vuorokausirytmιάän kukin on, mistä muut puhuvat, keillä on aikaa käydä Ylilaudalla milloinkin ja niin edelleen. Ylilaudan sisällöt siis näin ollen rakentuvat suhteessa sen hetkisiin käyttäjiin.

4.2 Anonyymi

Kun nimimerkki Anonyymi poistui Ylilaudalta käytöstä 10.6.2019 (Ylilauta 2019a), oli se herättänyt myös keskustelua käyttäjien toimesta. Osa keskusteluista ei kuitenkaan saanut kovin suurta suosiota ja seuraavankin lainauksen *langassa* (yksittäinen keskustelu/-ketju, engl. ”*Thread*”; ks. Liite) oli vain 23 postausta. Tämä ei tietenkään poista sitä, etteikö muitakin lankoja asiasta olisi kyseisenä ajankohtana tehty, koska Ylilaudalle on tyypillistä useiden samoista aiheista päällekkäisten keskustelujen olemassa oleminen. Tämä lanka alkoi kuitenkin toteamuksella ”[A]nonyymien” kuolemasta sekä ylläpidon Ylilautaa ”pilaavasta” voimasta:

Rip "anonyymi".

>Nimettömistä viesteistä poistettu "Anonyymi" turhana, antaa kännyköillä lisää tilaa muulle metadatalle [ks. Liite: ">Vihertekstaus"]

Voi vittu mitä paskaa. Lopeta [ylläpitäjä] se mobiilijonnejen [kännykkää käyttävien, henkisesti teini-ikäisten] perseiden nuoleminen. (YL 10.6.)

AP:n ("alkuperäinen postaja"/aloituspostaja) toteamus Anonyymin kuolemista, ja sitä kautta mahdollisesti anonyymin kuvalautakulttuurin muuttumisesta sai langassa tukea muilta käyttäjiltä. Oletusnimimerkin poistumista kuvattiin Anonyymin kuvalaudan kuolemisenä, jonkin oleellisen katoamisena.

Huutista. Anonyymi kuvalauta dead, alaikäisten sammakkofoorumi [ks. Liite: "Lasten sammakkofoorumi"] born. (YL 10.6.)

Vittu toi [ylläpitäjä] ei kyllä osaa muutakun tehdä paskoja juttuja laudalle (YL 10.6.)

AP:n toteamus saa toisaalta aikaan myös kritiikkiä ja ihmettelyä aiheen koetun turhanpäiväisyyden suhteen. Kaikille kaikki kuvalautakulttuurin piirteet eivät saa yhtä suurta arvoa. Näinpä osa näkee nimimerkki Anonyymin olevan täysin turhanpäiväinen, kuten myös ylläpito oli ilmoituksessaan – "Nimettömistä viesteistä poistettu "Anonyymi" turhana, antaa kännyköillä lisää tilaa muulle metadatalle" – asian ilmaissut.

Kaikesta sitä ihminen pahottaakin mielensä (YL 10.6.)

mitä vittua muka teet tuolla anonyymi paskalla (YL 10.6.)

Näistä jälkimmäiseen viestiin vastataan hyvin perinteisellä, memeettisellä (Sparby 2017) tavalla, joka käskee *uushomoja* (ks. alaluvun 5.4 alaluku *Uushomot ja vanhahomot*; ks. Liite), lautakulttuuria tuntemattomia, uusia käyttäjiä poistumaan Ylilaudalta:

Uushomot vittuun pilaamasta [ylläpitäjän] kanssa lautaa (YL 3.7.)

Niin tämä yllä mainittu keskustelu kuin myös kyseisen AP:n aloituspostaus pitävät sisällään ajatuksen Ylilautaa "pilaavasta" ylläpidosta. Toisaalta viimeisin lainaus implikoi myös niin sanottujen

uushomojen pilaavan Ylilaudan. Keskustelu Anonyymien poistumisesta näyttäytyykin ryhmätyylin valossa ryhmäsiteisiin liittyvältä kysymykseltä (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Kun aiemmin käyttäjät olivat toisilleen Anonyymejä, oletusnimimerkin poistumisen jälkeen he ovatkin toisilleen anonyymejä.

Anonyymistä Nyymiksi

21:43 Joku väittää minulle laudalla, että nyymi tarkoittaa anonyymiä ylipäätään. Yritän selittää sen tarkoittavan vain lyhennettä pseudonyymi Anonyymistä, tuttavallista nimitystä muista nyymeistä. (PK 4.8.)

23:04 Joku [keskustelua tarkasteltuani: todennäköisesti sama henkilö] kysyi lähteitä nyymimäärittelmälle. Postasin, mutta en ole vielä saanut vastausta tähän. (PK 5.8.)

Eräänä päivänä kävin muutaman viestin väittelyn itselleni absurdilta tuntuvasta asiasta; *nyymien* merkityksestä ja määrittelystä. Eräs postaja oli omaksunut nyymien tarkoittavan ylipäätään anonyymiä henkilöä, henkilöä, joka on anonyymi missä tahansa tilanteessa ja käytti tätä postauksessaan tämän oletuksensa pohjalta:

no jos ap tietäisi nimen niin silloin se ei olisi anonyymi. vai tiesitkö että nyymi tarkoittaa anonyymiä. (YL 4.8.)

Kyseinen postaja oli aiemmin puhunut anonyymistä, tuntemattomasta henkilöstä nyyminä. Kysyin häneltä, mistä tämä oletti jonkun käyvän Ylilaudalla, vaikka kyseisen henkilön toiminta itsessään ei liittynyt suoranaisesti Ylilautaan. Samalla kyseenalaistin kyseisen postajan tiedon sanan nyymi merkityksestä.

No mistä AP tietää sen olleen joku ylläkävijä? Taidatkohan itse tietää mitä nyymi tarkoittaa? (YL 4.8.)

Pienimuotoisen väittelyn ja lähteiden postaamisen jälkeen sain vain vastaukseksi, että lähteeni olivatkin täysin turhia eikä kyseinen postaja jaksa lukea niitä.

en jaksa lukea...turhaa. Oliko vielä jotaki muuta? (YL 5.8.)

Lyhyessä keskustelussa näyttäytyi Ylilaudan keskustelukulttuurille tyypillinen kärjekäs ja paikoitellen aggressiivisenkin tapa keskustella ja ilmaista oma näkemyksensä asiasta kuin asiasta. Ylilaudalla keskustelulle on tyypillistä hetkellisyys (esim. Bernstein ym. 2011), joka edellisessä lainauksessa ilmeni myös nopeana siirtymisenä asiasta toiseen, ”turhan” asian sivuuttamisena. Tapa keskustella Ylilaudalla voi tästä syystä näyttäytyä ensisilmäyksellä jossain määrin itsekkäältä, jota se ehkä myös paikoitellen onkin. Kaikki tuntuvat olevan kaikesta eri mieltä, mutta samaan aikaan kuitenkin omasta mielestään oikeassa.

Tämän lisäksi tässä keskustelussa kuitenkin ilmeni myös kaksi erilaista näkemystä siitä, mikä on nyymi ja mitä on olla nyymi. Kun toiselle postiajalle se merkitsi anonyymiä henkilöä ylipäätään, niin minulle nyymi näyttäytyi enemmänkin Ylilaudan käyttäjänä, toverillisena nimityksenä muista Ylilaudan käyttäjistä, nyymeistä. Mikä ikinä olikaan syy tälle näkökulmaerolle, sellainen se kuitenkin oli.

Siinä missä 4chanin kontekstissa Anonymous muuttui muotoon anon, muuttui se Kuvalaudan aikoihin, suomen kontekstissa, muotoon ano. Moninaisen kehityksen kautta läpi anonyymien mitä erinäisimpiin variaatioihin, on se nyky muodossaan muokkautunut vakituiseen muotoonsa nyymiksi. (vrt. Uotila 2013, 57; Haasio 2015, 195.) Seuraavissa luvuissa tarkastelenkin sitä, miten nyymiä käytetään eri yhteyksissä kuvaamaan niin itseä kuin muitakin käyttäjiä.

Ylilaudan käyttäjät itse nyymeinä

Itsensä yökävelyä harrastavaksi nyymiksi nimennyt on tehnyt langan, jossa kertoo kävelevänsä erään kaupungin keskustassa illan ja yön ja miettii näkeekö nyymejä matkan varrella. (PK 12.7.)

Sanakirjan mukaan -nyymi-suffiksilla viitataan nimeen liittyvään sanaan. Ylilaudalla käytetty nimitys *nyymi* ei viittaa aina pelkkään anonyymiin Anonyymiin, pseudonyymiin, vaan vie sen pidemmälle luoden mistä tahansa yksilöllisestä piirteestä nyymi-päätteisen nimityksen. Itsestä puhuttaessa nyymiä voidaan käyttää niin muodossa [itseä kuvaava sana]nyymi kuin vain pelkkänä nyyminä. Tällaiset yksilöä kuvaavat nyymi-nimitykset yksilöllistävät käyttäjän tavallista *nyymien* käyttöä laadullisemmin. Esimerkiksi kuvatessa itseä ikäryhmänsä kautta voidaan käyttää ikään viittaavaa meemiä/nimitystä

kuten vaikkapa seuraavan postauksen tapauksessa *ykää* (ks. Liite), jolla viitataan nuorta aikuista vanhempaan, usein keski-ikää lähentelevään miespuoliseen henkilöön:

Olen 42v ykänyymi [...] (YL 3.7.)

Itsestä puhuttaessa *nyymiä* voidaan käyttää myös kuvaamaan kuulumista johonkin laajempaan. Useamman postajaan viesteissä näkyikin *nyymi* käytettävän muodossa ”me [...] nyymit”, ja seuraavassa aineistolainauksessa vielä erityisesti viittaamassa, ei pelkästään nyymeihin, vaan erityisesti iällisesti vanhempiin nyymeihin:

[Syöpätauteihin erikoistunut lääkäri tekee Ylilaudalla] *varmaan samaa kuin me muutkin vanhemmat nyymit. Olemme tapojemme orjia. (YL 4.7.)*

Nyymillä voidaan viitata itseen myös kerrottaessa tarinaa, joka liittyy omaan itseen. Seuraavassa lainauksessa oleva nimitys *pikkunyyymi* viittaaakin kyseiseen henkilöön tarinassa, jossa kyseinen käyttäjä kertoi omista hyvistä lapsuudenmuistoistaan. Kyseinen henkilö kertoi tarinan kuin olisi vielä sama henkilö lapsena, oman lapsena olemisen kokemuksen kautta:

[...] *>laita uudet pelit tulille samalla kun isä syö kylmää kinkkua ja tuo pikkunyyymille vihreitä kuulia [...]* (YL 5.7.)

Nyyymi viittaaakin näin itsestä puhuttaessa kuulumista ryhmään, jossa muita käyttäjiä kutsutaan myös nimellä *nyymi*. Tällaisen tarinankerronnan kautta yksilö asettuu osaksi yhteisöään, jossa tarinaa kertoo. Käyttäessään kyseistä nimitystä itsestään, henkilö olettaa itsensä osaksi yhteisöä, osaksi Ylilaudan käyttäjiä. Näin käyttäjä tulee rakentaneeksi ryhmäsiteitä itsen sekä muiden käyttäjien välille (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Itsen lisäksi myös muista käyttäjistä voidaan käyttää nimitystä *nyymi*.

Muista puhuminen nyymeinä

Ylilaudalla on tyypillistä puhua muista käyttäjistä nyymeinä. Nyyymi toimii ryhmäsiteitä (Eliasoph & Lichterman 2003) rakentavana nimityksenä sellaisista kanssakäyttäjistä, jotka koetaan kulttuuriin/ryhmään kuuluviksi. Nyymillä voidaan tarkoittaa yleisesti sellaista kollektiivisesti jaettua yksilöä, joka on sitoutunut tavalla tai toisella Ylilaudalla vallitsevaan kulttuuriin. Nyyymi-nimitys ei kuitenkaan välttämättä tarkoita positiivista suhtautumista toisiin käyttäjiin. Sitä käytetään toisinaan

vain ilmaisemaan Ylilaudan käyttäjiä yleisesti, oli tarkoitusperä sitten positiivinen, neutraali tai negatiivinen:

Huutista läpi langan.

>muija on teidän mielestä 2/5.

Tämän takia nyymi ei saanut pillua (YL 25.8.)

Nyymiä voidaan käyttää isomman joukon lisäksi myös yksittäisistä käyttäjistä. Tällaisissakin tapauksissa nyymi näyttäytyy pääasiassa Ylilaudan käyttäjänä, ryhmään kuuluvana yksilönä:

Kiitos ap. Olet hieno nyymi. (YL 16.7.)

Aina nyymeiksi koetut, kuvalautakulttuuria tuntevat henkilöt eivät kuitenkaan tarkoita samaa kuin Ylilaudan käyttäjät. Eräs postaja haikaili ”leppoisten nyymien” perään, joiden kanssa hän oli joskus kokenut voivansa puhua:

Missä ne leppoiset nyymit on joiden kanssa pystyi joskus keskustelemaan ilman sitä jatkuvaa oman egon pönkittämistä ja muiden nyymien tallomista? (YL 26.7.)

Postauksessa ilmeni nostalgisointia sekä nykyisten käyttäjien keskustelukulttuurin kritisoiminen. Tällaisissakin tapauksissa nyymi näyttäytyi nimityksenä kuvalautakulttuuria tuntevalle jäsenelle, mutta ne, jotka kuvalautakulttuuria tuntevat eivät välttämättä ole kaikkien mielestä niitä, jotka Ylilautaa käyttävät. Oma kokemus siitä, mitä kuvalautakulttuuri on, rakensi myös voimakkaasti sitä, mitä nyymi kellekin tarkoittaa.

Em. viittaus sai myös vastauksia, joista eräässä käyttäjä kertoi kyseisten ”leppoisten nyymien” olevan jo 30-vuotiaita ja tämän takia kypsyneitä nykyiseen Ylilautaan. Kyseiset nyymit olivat hänen mielestään korvautuneet nuoremmilla, tahallaan ääripäähuumoria jakavilla teini-ikäisillä:

Ne on nykyisin ~30v eikä jaksa lurkata tätä paska foorumia enää. Kyseiset nyymit ovat korvautuneet edgyillä jonneilla. (YL 27.7.)

Kulttuurisesti sitoutuneet nyymit eivät olekaan näin ollen samanlaisia käyttäjiä kuin edellisen lainauksen postajan nimeämät *edgyt jonnet* (”coolituden” takia epäsovinnaisista asioista pitävät, henkisesti teini-ikäiset; ks. Liite: ”Edgy”, ”Jonne”). *Nyymi* saakin merkityksensä tietynlaisena

Ylilaudan käyttäjänä; käyttäjänä, johon saatetaan samaistua ja joka koetaan saman ryhmän jäseneksi, oli tämä sitten itsen kanssa samaa tai eri mieltä. Nyymi on ryhmänsä jäsen. Kyseinen postaus kiteytti sen, miten Ylilaudalla usein jaotellaan käyttäjiä; nimitysten kautta.

Nyymeihin vetoaminen

Lanka, jossa tallennushetkellä oli +1790 tää-ääntä, vetosi *nyymeihin* isompana joukkona, joka oletettavasti olisi kollektiivisesti samaa mieltä AP:n kanssa. Kyseisen langan suosio hämmensi minut, olihan sen vihertekstauksen (tapa lainata viestiä >-merkin avulla, joka muuttaa tekstin vihreäksi; ks. Liite) kielikin hyvin epätavanomaista perinteiseen vihertekstaukseen verrattuna. Lanka kuitenkin näytti vetoavan moniin käyttäjiin, syystä tai toisesta. Luultavasti se reflektoi käyttäjien omien kokemusten kanssa, kokemusten, jotka ehkä jossain määrin ovat ”vain” memeettisiä olettamuksia todellisuudesta, mutta kokemuksellisesti kuitenkin aitoja kokijoilleen. Kyseinen postaus väitti Ylilaudalla olevan liikaa *suvakkeja* (ks. Liite) ja vetosi muita nyymejä antamaan *tää-äänen* (ks. Liite), jos nämä haluaisivat kyseiset käyttäjät pois Ylilaudalta:

*>Alkaa taas suvakkeja olemaan liikaa laudalla
>Nyt näytetään mitä mieltä nyymit on
Anna tää jos haluat suvakit vittuun laudalta! (YL 23.7.)*

Samanlaista *nyymeihin* vetoavaa retoriikkaa löytyy myös postauksesta, joka pyrki esittämään Ylilautaa paikkana, jossa vain fasismille on tilaa.

*Ihmiset ei ymmärrä että ylilaudalla ei ole tilaa vasemmistolle, ei edes keskustalaisille.
Fasismi ainoa oikea ratkaisu ja olen tyytyväinen myös että suurin osa ihmisistä täällä näyttää olevan hereillä.
Puolustakaa valkoista ylivaltaa nyymit! (YL 26.8.)*

Viesti itsessään ei saanut kovin suurta suosiota seitsemällä (+7) tää-äänellään ja kahdella vastauksella, joista toinen vain käski postaja muualle. Toisaalta seitsemänkin tää-ääntä näyttäytyy merkittävänä määränä keskustelussa, jossa suurin osa viesteistä ei saa ollenkaan tää-ääniä. Viesti siis ilmeisesti vetosi joihinkin käyttäjiin. Tää-äänen antaminen ei kuitenkaan aina tarkoita, että muut käyttäjät ymmärtäisivät viestin samalla tavalla kuin joku toinen. Joku voi antaa tää-äänen ihan vain pelkän huumoriarvon takia.

Nyymeihin vedottiin monissa postauksissa kuvaten muita Ylilaudan käyttäjiä kokonaisuutena, nyymeinä, kuviteltuna, tai oletettuna yhteisönä (Anderson 2006; Bauman 1992, xvii–xix; Bauman 2002, 31). Joissain tapauksissa mahdollisesti ajatellaankin niin, että kaikkia nyymejä puhutellaan kuin yhtenä joukkona, mutta osassa postauksia nyymiä voi pitää vain toverillisena ilmaisuna, mahdollisesti jopa tasavertaistavana nimityksenä toisista Ylilaudan käyttäjistä. Yleistävänä nimityksenä, jonka tarkoitus ei ole kuitenkaan demonisoida muita käyttäjiä jonkun stereotyyppisen konseptin kehyksessä. Aineistossani *nyymit* sai toisinaan jonkin sortin poliittisen kaiun ympärilleen; nyymeihin vedottiin ryhmänä jonkin suuremman kaatamisessa. Joissain tapauksissa se tuntuikin vetoavan sellaisenaan, kuten vaikkapa +1790 ääntä saaneessa em. langassa, mutta aina tällainenkaan nyymeihin vetoaminen ei toimi, kuten kävi seuraavassa viestissä, jossa haluttiin laittaa ”nyymiporukalla nordea boikottiin”:

MITÄS JOS LAITETAAN NYYMIPORUKALLA NORDEA BOIKOTTIIN??? (YL 3.7.)

Muihin vetoaminen tuntuisikin vaativan aina jonkin sortin kulttuurista tietoa, mutta myös kykyä pystyä vastaamaan muiden käyttäjien tuntemuksiin (vrt. Haasio 2015). Selvästikin kokemusten herättämiin tuntemuksiin vetoava viesti muita nyymejä kohtaan sai käyttäjät tykkäämään edellä käsittelemästani +1790 tää-äänien langasta. Mutta niin tässä tapauksessa kuin ylipäätäänkään ei voida koskaan olla varmoja, kuinka moni näistä poikkeuksellisen monista äänistä oli niin sanotusti aidon ihmisen antamia. Toisaalta myös tykkäysten suhteen korkoa koron päälle -taktiikka todennäköisesti toimii; mitä enemmän tykkäyksiä, sitä enemmän huomiota ja sitä kautta myös enemmän tykkäyksiä.

Tällaisten suorien pyyntöjen/käskyjen lisäksi nyymeihin myös vedottiin suurempana joukkona, esimerkiksi seuraavassa lainauksessa toiveena siitä, että *nyymit* lopettaisivat jatkuvan juutalaisista ja maahanmuutosta puhumisen, jotta keskustelu Ylilaudalla voisi olla mielenkiintoisempaa:

Seurattuihin. Nyt on mielenkiintoinen lanka tulilla, kunhan nyymit lopettaisivat juutalaisista ja maahanmuutosta öyhöttämisen edes hetkeksi. (YL 4.7.)

Tämä viesti tosin osaltaan ylläpitää sitä käsitystä nyymeistä monoliittina, samalla tavalla ajattelevasta, kuvitellusta kollektiivista, jonka jäsenet eivät osaa käyttäytyä kuten itse heidän haluaisi käyttäytyvän. Toisesta näkökulmasta katsottuna *nyymi* saattaisi tässä(kin?) tapauksessa näyttäytyä vain yleisenä terminä Ylilaudan käyttäjästä olematta yhtään sen enempää monoliittia. Vaikka nyymeistä puhuttaisiinkin, se ei pidä aina sisällään täysin jokaista nyymiä. Sillä voidaan kuitenkin vedota Ylilaudan käyttäjiin yleisesti, yksittäistä käsitettä käyttäen.

4.3 Kuvalautakulttuuri käyttäjien itsensä kokemana

12:37 Ylilaudalla keskustellessa käy raskaaksi kyllä useimmiten se jatkuva oman mielipiteen tai tiedon oikeuttaminen ja todisteleminen. Useilla on tarve olla oikeassa, tarve oman tiedon oikeellisuudesta. Välttämättä muiden mielipiteitä ei jakseta edes kunnolla kuunnella vaan luetaan vain vastaus läpi ja vastataan sen oman kaavan tai ajatusmallin mukaan. Se alkaa itselleni käymään vähän turhan raskaaksi, nyt taas muistin sen. Jatkuva väöntäminen ja väittelemine. (PK 4.8.)

Nyt saa riittää tämä teinijonneiden temmellyskenttä. Keskustelut ovat pelkkää neekeriöyhötystä ja matalan älykkyydosamäärän kallujen tiedevastaisuutta.

Onko olemassa mitään kypsille ihmisille suunnattua anonyymiä palstaa? Ei Suomi24, vaikka sielläkin on huomattavasti korkeampi taso. (YL 5.8.)

Haluaisin eroon lautailusta saadakseni normaalin elämäkatsomuksen takaisin ja ihmisvihan pois. Mitä voisni tehdä sillä ajalla, kun kavereita ei ole ihan kauheasti, ja lähinnä vaan täytän tällä sosiaalisen kanssakäymisen ja yksinäisyyden aukkoa?

Jodelia käytin paljon, mutta sinnekin tuli bannit ;_ ; (YL 16.7.)

Osa käyttäjistä kokee Ylilaudan keskustelukulttuurin muuttuneen ajan saatossa. Neuvottelu oikeanlaisista puhe- ja käyttäytymisnormeista kuuluu tärkeänä osana Eliasophin ja Lichtermanin (2003) ryhmätyölin määrittelyyn. Ylilaudan ajansaatossa muuttunut keskustelukulttuuri herätti useaan otteeseen keskustelua niin muutoksesta kuin siitäkin, onko muutos ollut vääränlaista vai täysin hyväksyttävää. Eräs käyttäjä aloitti langan suhteellisen pitkällä aloituspostauksella koskien nykyisten keskustelujen sisältöä Ylilaudalla. Kyseisen langan AP koki Ylilaudan muuttuneen vihamielisempään ja tavallaan yksinkertaisempaan suuntaan. Merkityksettömien ja asiaan liittymättömien viestien lähettäminen sekä vastaileminen *pasta*-tyylisillä (ks. Liite) haistattelu-vastauksilla on kyseisen postajaan mielestä yleistynyt. Keskustelun nähdään muuttuneen nopeatempoisemmaksi; esimerkiksi Twitterille tyypillisten lyhyiden ja nasevien viestien lähettämiseksi. Saman ilmiön on huomattu kasvaneen myös esimerkiksi eduskunnan keskustelukulttuurissa (Hartikainen & Teittinen 2019). Postauksesta tuntuu huokuvan myös kritiikki itsekeskeisyyttä ja oman näkemyksen oikeuttamista kohtaan ”oman egon pönkittäminen ja muiden nyymien tallomisen” muodossa:

Muita joita vituttaa tämä että ylis tuntuu nykyisin olevan täynnä pelkkää muiden käyttäjien haukkumista, "servailua" ja muka nokkelia onelinereita. Ei naurata kun oikeastaan jokaiseen lankaan ryntää vähintään 20 nyymiä, täysin lankaa lukematta totta kai, kommentoimaan oman "oot vitun tyhmä ja tää asia on ihan perseestä"-mielipiteensä ja jatkavat matkaansa seuraavaan lankaan.

Missä ne leppoiset nyymit on joiden kanssa pystyi joskus keskustelemaan ilman sitä jatkuvaa oman egon pönkittämistä ja muiden nyymien tallomista? (YL 26.7.)

Osa taas pitää tätä kritisoitua, kokemuksellisesti nykyistä keskustelukulttuuria juuri sinä oikeana kuvalautakulttuurina, sinä mitä kuvalaudoilla oleminen todellisuudessa on. Tämä korostaa sitä subjektiivista näkemystä, jolla alustaan ja yhteisöön asennoidutaan. Ylilauta ei ole jokaiselle käyttäjälle sama eikä se ainakaan keskustelun perusteella ole ollut aiemminkaan jokaiselle käyttäjälleen sama.

>vittuilua, elitismiiä ja negatiivisuutta

Tervetuloa kuvalaudoille äidinnussija (YL 27.7.)

Toisille kuvalautakulttuuri ilmenee em. lainauksen tavoin riidan haastamisena, elitisminä ja negatiivisuutena, yleisesti ottaen hyökkäävänä ja ehkä "ulkopuolisille" tai "väärauskaisille" vihamielisenäkin alustana. Toisella puolella taas toiset käyttäjät kokevat keskustelukulttuurin muuttuneen juuri tähän koetusti huonompaan suuntaan; yksinkertaisemmaksi ja vihamielisemmäksi. Niin sanotusti "liian helpot" vastaukset, "one linerit", retorisesti lyhyemmät ja yksinkertaistetummat, vakavasti otettavaa argumentointia kaihtavat postaukset sekä niiden yleistyminen keskustelukulttuurissa. Myös poliittisesti polarisoitunutta keskustelua kritisoidaan joidenkin käyttäjien toimesta:

Jep ja vähänkään jos yrittää ohjata keskustelua takaisin raiteilleen niin vastauksena haukutaan lisää tai kuitataan kertomalla, että nää on näitä ylikseen meemejä. Harmi sinänsä, koska potentiaalia tällä laudalla olisi kyllä paljon. (YL 27.7.)

Vittu tätä paska lautaa. Ei ole semmosta aihetta mitä ei sais takku/hopo öyhötyksellä pilattua. (YL 17.7.)

Ääriivasemmiston (ks. Liite: "Takku") ja -oikeiston (ks. Liite: "Hopo") välinen kahtiajako tuntuu värittävänsä useita keskusteluja, jotka alun alkajaan eivät ole sisältäneet minkäänlaista poliittista vivahdetta. Toisinaan aiheet tuntuvatkin kääntyvän arvaamattomasti poliittiseksi keskusteluksi, vaikkakin usein tällaiset väittelyt jäävätkin oletettavasti vain muutaman henkilön väliseksi

keskusteluksi. Seuraava keskustelulainaus lähti sen arvuuttelusta, miksi ihmiset eivät osaa järjestäytyä asiallisesti ulos ahtaasta tilasta nopeasti leviävän tulipalon sattuessa.

[osapuoli 1] *Vasemmistolaisilla ei ole organisointikykyä aivan parhaalla tolalla, paniikissa häslätään tunteen mukana*

[osapuoli 2] *Eiköhän tuolla ollut oikeistolaiset juntit vauhdissa. Täysin tunteella ja mutulla vedettiin.*

[1] *Joo, anarkistibändiä olivat jostain syystä katsomassa oikeistolaiset, Anarkistisymbolit takeissaan.*

Toisin sanoen: logiikka ei ole vahvin lajisi, niin kuin ei muillakaan vassareilla

[2] *Eiköhän toi ollu kasarirokkia. Oikeistolaisempaa musiikkia saa hakea. Etköhän se ole sinä, jolla on ongelmaa logiikan ja vähän kaiken muunkin kanssa.*

[1] *>eiköhän*

Ennakkoasenteesi värittää mielipidettäsi ja estää faktan ymmärtämisen. Se ei tosin ole millään lailla yllättävää, sillä vassareiden vahvuuksia ovat tunneperäisyys, taiteellinen haahuilu ja laumamentaliteetti. (YL: Keskustelu käyty tunnin sisällä 4–5 aikaan aamuyöstä 17.7.)

Keskustelussa asia, joka alun perin ei sisältänyt minkäänlaista poliittista sävyä muuttui tämän keskustelun myötä mahdollisesti poliittisen vastapuolen esittämistä omaa poliittista kantaa tukevien vastakohtaksi; järjettömiksi ja laumasieluisiksi oman viiteryhmän loogisiin ja hyvin organisoituviin ihmisiin verrattaessa. Tässäkään tapauksessa ei toisaalta voida tietää käyttäjien alkuperäisiä motiiveja sanoilleen; huumoria, vaikutusyrityksiä, jotain muuta, vaiko vain vilpittömyyttä.

Tuukka Ylä-Anttila, Veikko Eranti ja Sam Hardwick (2020) ovat osoittaneet poliittisten puheenaiheiden muuttuneen Ylilaudalla vuosien 2014 ja 2019 välillä koskemaan enemmän maahanmuuttoa sekä sitä sivuavia aiheita (rotu, seksuaalirikokset ja maahanmuutto) aiemmaisista, laajemmista ja enemmän filosofisista aihepiireistä (ekonomia, poliittinen filosofia, ihmisoikeudet ja ideologiat). Maahanmuuttoa koskevat keskustelut voidaan nähdä useissa tapauksissa populistisina, tunteisiin vetoavina keskusteluina, joissa korostuu puhe tunteista ja kokemuksista (esim. Ylä-Anttila 2018, 1). Kokemuspuhe on kasvanut myös muualla internetissä ja tunteisiin vetoavat keskustelunaiheet ovatkin nostaneet päätään yleisesti eri internetin keskustelukulttuureissa (Mäkelä, Björninen &

Hyvönen 2017; Mäkelä, Karttunen, Raipola, Rantanen, Björninen, Nurminen 2017). Erityisesti niin sanotut vastamediat, kuuluisampana MV-lehti, sekä niiden luomat mielikuvat ja käsitteistöt ovat muokanneet niin populistista puhetta kuin myös eri internetin keskustelualustoilla käytävää keskustelua (Ylä-Anttila, Bauvois & Pyrhönen 2019). Tämä ei tietenkään tarkoita kaiken keskustelun olevan populistista tai valtamediavastaista.

Osa käyttäjistä kokee laudan rakenteen itsessään aiheuttavan harhaanjohtamista sekä tahallista valehtelemista (vrt. Auerbach 2012b: 4chanin vihamielisen keskustelukulttuurin johtuminen laudan rakenteesta). Tällaista näkemystä edusti kommentti langassa, jossa käsiteltiin poliittista polarisaatiota Ylilaudan keskusteluissa:

Itse koen, että lautaformaatti itsessään aiheuttaa tällaista harhaanjohtamista. Anonymiteetti, meemit, tarkoituksellinen kusetaminen jne. johtavat kaikki siihen, ettei kukaan oikeasti tiedä, ketä täällä on ja millä motiivilla liikkeellä. (YL 4.8.)

Jotkut tarjoavat myös korjausehdotuksia nykyiseen tilanteeseen. Tällaisissa tilanteissa tiivistyy se ajatus käyttäjälähtöisestä alustasta, jonka toiminnasta vastaisivat itse sen alustan käyttäjät. Seuraavan aineistoviittauksen postajaan mukaan poliittinen polarisaatio johtuu suurista käyttäjämääristä. Kyseinen käyttäjä esitti ainoaksi korjausvaihtoehdoksi Ylilaudan käyttäjämäärien vähentämisen alustan käyttäjäkokemusta heikentämällä.

Se johtuu laudan suosioista. Koska tämä on Suomen luetuin foorumi, sekä takut että hopot päivystävät täällä massoihin kohdistettavaa mielipidevaikuttamistaan varten. Ainoa keino korjata tilanne on se, että laudan kävijämäärän pitää vähentyä. Se vaatii, että Yliksen käytettävyyys/käyttäjäkokemus pilataan, jolloin kävijät kaikkoavat.

Eli paradoksaalisesti laudan paskuus johtuu siitä, että lauta ei ole tarpeeksi paska. (YL 18.7.)

Keskustelu lautakulttuurin muutoksesta linkittyy niin puhenormeihin kuin myös ryhmän rajojen ja ryhmäsiteiden rakentamiseen (Eliasoph & Lichterman 2003). Se mistä ja miten Ylilaudalla tulisi puhua, oli lautakulttuuria koskevan metapuheen ytimessä, mutta samalla käyttäjät tulivat tehneeksi erontekoa siihen, minkälaisen käyttäjien postauksia ei ainakaan kaivattaisi. Suurien massojen löytäminen Ylilaudalle sekä tästä osaltaan johtuva poliittisten puheenaiheiden muuttuminen eivät ainakaan tässä analysoimieni käyttäjien mielestä olleet kuvalautakulttuuria edustavia piirteitä.

Ryhmätyylin määrittelystä käytävä metapuhe kollektiivisena neuvotteluna ei kuitenkaan tunnu löytävän selvyyttä puhenormeista, ryhmäsiteistä eikä ryhmän rajoistakaan tunnu löytyvän aina yhteistä näkemystä. Jokaisella käyttäjällä vaikuttaisi olevan täysin omat viitekohtansa, joihin he Ylilaudan kuvalautakulttuuria suhteuttavat. Tämä saakin miettimään sitä, voiko ryhmätyyliä ylipäättään syntyä anonyymissä, konfliktinomaisessa ympäristössä, jossa tapa keskustelu vaikuttaa jatkuvan aggressiiviselta ja kaikkia muita kohtaan hyökkäävältä.

4.4 Käyttäjät määrittelemässä oikeanlaista Ylilautaa

Valtavirtaistuminen

Ylilauta on ylläpitovetoinen, yksityisomisteinen alusta, jonka rakenteellisista muutoksista vastaa loppujen lopuksi sivuston ylläpito. Verkkosivujen ylläpitäminen maksaa ja myös Ylilaudan tapauksessa toimintaa rahoitetaan esimerkiksi mainostulojen ja kultatilimyöntien (ks. Liite: ”Kultatili”) avulla. Vaikka sisällön kannalta Ylilauta olisikin käyttäjälähtöinen, käyttäjät haluavat myös ajatella alustan rakenteen sekä sen kehittämisen olevan käyttäjälähtöistä. Kritiikki ylläpitoa kohtaan niin alustan ulkoasun, käytettävyyden, rakenteen kuin moderointipolitiikankin osalta on huomattavaa etenkin langoissa, joihin ylläpito itse postaa Ylläpito-tunnisteella. Seuraavat sitaatit olivat langasta, jossa ylläpito ilmoitti Ylilaudan ohittaneen Alexa.comin (2019) tilastojen mukaan koko Suomi24-portaalin ollen näin Suomen suurin keskustelufoorumi:

harmi, enemmän normihomoja, houkuttelevampi maali ryssäboteille [= venäjämielinen, (rahaa vastaan) netissä trollaava henkilö], ja enemmän negatiivista julkisuutta vammaismediassa, mikä johtaa vihannespuhesensuuriin [= vihapuhesensuuriin] (YL 3.8.)

Tää [Viittaus viestiin, jossa todettiin Ylilaudan suosion aiheuttaneen vääränlaisten käyttäjien sekä huonon mediahuomion ilmenemistä], [ylläpitäjän] ahneus pilasi koko laudan. (YL 3.8.)

sehän on aivan vitun paska juttu. Haista vittu juutalaisneekeri (YL 3.8.)

Valtavirtaistuminen sekä Ylilaudan suosio sotii tietyssä määrin kuvalautakulttuuria sekä sen alkuperäistä ”salaseuramaisuutta”, marginaalisten mielenkiinnonkohteiden sekä toisinaan stigmatisoitujen aihepiirien ympärille kehittyntä internetkulttuurin muotoa vastaan (esim. Auerbach 2012b; Phillips 2015; Vainikka 2016). David Auerbach on sijoittanut kuvalautakulttuurin niin sanottujen ”A-kulttuurien” ryhmään, joilla hän tarkoittaa anonyymejä verkkokulttuureja, joita

kuvastavat erityisesti valtavirran sekä muiden sosiaalisten medioiden tiukka vastustaminen (Auerbach 2012b; Vainikka 2016, 63). Ylilaudan suosiota koskevassa keskustelussa toistuivat useaan otteeseen kommentit Ylilaudan pilaantumisesta, joka johtuu valtavirtaistumisesta sekä vääränlaisten ihmisten paikalle löytämisestä ja näiden kautta myös vääränlaisten vaikutteiden rantautumisesta.

*Samalla on muuttunut suomen paskimmaksi FOORUMIKSI [Caps lock ilmeisesti siksi, koska Ylilauta ei ole joidenkin puritanistien mielestä foorumi, vaan kovalauta]
Vitun jutku kun meni rahanhimoissaan tuhoamaan lautakulttuurin (YL 3.8.)*

Tarkotin uppoavalla [laivalla] sitä että [ylläpitäjä] pilasi lautakulttuurin ja haistatti vitit kävijöille ja vaihtoi aidot nyymit normoihin (YL 3.8.)

Niin ylläpidon toteamus Suomi24:n ohittamisesta kuin käyttäjienkin Suomi24:ää käsittelevistä postauksista, voi molemmista huomata jonkinlaisen jaon Ylilaudan ja Suomi24:n välillä; kuin nämä kaksi sivustoa kilpailisivat käyttäjistään. Tämä ilmenee erityisesti kommentteista, joissa Ylilautaa verrataan tähän aiemmin Suomen suosituimpaan ja suurimpaan keskustelufoorumiin sekä sen käyttäjiin. Ylilautaa verrataan myös suosittuun keskustelufoorumi Vauva.fi:hin, joka kommentissa rinnastetaankin Suomi24:ään. Ylilaudan /Aihe vapaa/-alalauta luotiin alkujaan vauva.fi:n Aihe vapaa -keskustelualueen (Vauva.fi 2019) käyttäjien turvapaikaksi/vaihtoehtoforumiksi, joten jonkin sortin suoraa ”valumista” vauva.fi:n puolelta lienee tulleen.

[Ylilaudan suosion] kyllä huomaa laudan nykymentä. Ylilauta ei ohittanut suomi24, ylilaudasta tuli suomi24. Vitun ahne paska. (YL 3.8.)

No ei kyllä yllätä, kun vauva.fi/suoli24 tier paskaa ilmoilla koko ajan. (YL 3.8.)

>ensimmäinen suomalainen Yliksellä radikalisoitunut tyyppi räjähtää.

Huutista, eiköhän ne ole jotkut ihan muut jotka radikalisoituu ja räjähtää :D Mene nyt vittuun moralisoimasta, mene vaikka vauva.fi tai jodeliin. Vaihtoehtoisesti voit vetää vitun paahan (YL 4.8.)

Näistä kommentteista viimeinen – joka ei kuitenkaan ollut samaisesta langasta – rinnasti myös anonyymien mobiiliviestintäsovellus Jodelin (Jodel 2019) Vauva.fi:hin. Viesti implikoi kummankin alustan käyttäjien moralisoivan Ylilautaa alustana, sen käyttäjiä sekä siellä puhuttavia asioita.

Ylilaudan moderointipolitiikka

21:57 Pornon kieltäminen ylilaudalla on nyt ajanut ”postatkaa seksuaalisia kuvia/pornoa” spämmiin, jos sitä täysin spämmiksi voi sanoa. Tässä langassa kuitenkin postataan kuvia, jotka voidaan assosoida seksiin/seksuaalisuuteen. Esimerkiksi veskua, joka on meemi ”tuplilla runkkaat loirille”. (PK 4.8.)

Ylilaudan moderointipolitiikka on herättänyt ajoittain voimakastakin keskustelua. Ylilauta nimittää itseään ”sananvapauden puolestapuhujana” (Ylilauta 2019d) kieltäen säännöissä juridisesti laittoman materiaalin, mutta myös alastomuuden ja pornografian, mainostamisen, häiriköinnin, roskapostituksen, haitalliset tiedostot ja linkit sekä ”takapenkin moderoinnin” (Ylilauta 2019b). Ylilaudalla ei ole joitakin ”mustalistattuja” sanoja (sanoja, joiden lähettäminen on automaattisesti estetty) lukuun ottamatta ennakkosensuuria, joten sikäli väite sananvapaudesta pitää pääosin paikkaansa. Kuitenkin nykyinen moderointipolitiikka herättää näidenkin sääntöjen jälkeen kysymyksiä käyttäjien suunnalta siitä, mitä Ylilaudalla oikeastaan saa ja voi postata. Erityisesti tällaisia viestejä tulee silloin, kun henkilö on saanut *bännit* (Ylläpito on estänyt käyttäjää lähettämästä viestejä; ks. Liite) ja kysyy, miksi näin on käynyt:

Saisinko modeilta jonkun hyvän selityksen tähän banniin? Tein aiheesta yhden langan joka sai vastauksia lähemmäs 300 enkä nähnyt samanlaisia lankoja useampia. Jos asiallinen lanka on sekalaisessa roskapostitusta niin haistakaa vittu ja pitäkää tunkkinne. Tämä paskafoorumi tulee kuolemaan (YL 12.8.)

Mullekin tuli tänään ihan puskiasta mielivaltabännit. Eihän se sinänsä haittaa kun ne voi aina kiertää. Paitsi että postaukseni katosivat muistakin langoista jolloin moni hyvä keskustelu kaatui siihen. (YL 12.8.)

Kyseisen postajaan lanka oli sisältänyt sanasta sanaan kopioidun uutisen, josta langassa oli käyty keskustelua. Hän oli saanut kuitenkin bännit roskapostituksesta, koska samanaikaisesti Sekalaisen etusivu oli täyttynyt samaa aihetta käsittelevästä *spämmistä*, so. useaan kertaa samalla sisällöllä lähetetyissä viesteistä, roskapostista. Tämä ei kuitenkaan ole ilmeisesti ainoa kerta, kun näin on käynyt, koska Ylilaudan *bännipolitiikkaa* kritisoitiin myös enemmän Alexa.comin (Alexa 2019) tilastoja käsittelevässä langassa. Ylilautaa verrattiin myös näissä postauksissa Suomi24:ään, mutta tällaisissa tapauksissa Ylilauta nähtiin tiukemmin moderoituna kuin Suomi24:

>hehkuta sivunsa olevan normompi kuin suomi24

>anna pornobannit jos nyymi postaa uutiskuvan iltapaskasta [= yleisnimitys iltapäivälehdestä]
jos näkyy tissejä

>ole ylpeä

En nyt noilla seteillä ilkeäis mennä kehumaan. Vittu mieli nyt vähän ennenkun postaat. (YL 4.8.)

Ei täällä mitään bännejä selitellä

Modet nyt heittää kolikkoa ja poistaa lankoja sen mukaan

Säännöillä ei ole mitään painoarvoa (YL 12.8.)

Ylilauta on myös sensuroidumpi kuin suomi24. Suomen normofoorumi. (YL 3.8.)

Huutista suomi24:ssa on löysempi moderointi kuin täällä (YL 3.8.)

ylilauta on nyt myös moderoinniltaan suomi24 (YL 3.8.)

Näistä kommentteissa tuntuu huokuvan niin nykyisen moderoinnin, sisällön kuin myös rahan ja yleisesti mainosten kritisoiminen nykyistä kuvalautakulttuuria ilmentävinä piirteinä. Nykyistä Ylilautaa verrataan useaan kertaan Suomi24:ään sekä vauva.fi:hin, joista ensimmäiseen myös langan aloitus viittasi. Suomi24 sekä vauva.fi näyttäytyvätkin jonkinlaisina, alun perin Ylilaudan ”vastakkaisina” foorumeina, joita edustivat esimerkiksi niin sanotut *normot* (äärimmäisen normaali ja keskivertoa edustava ihmistyyppi; ks. 5.3 *Normo(t)*). Tätä Ylilaudan suosiota ja sitä kautta lautakulttuurin muutosta pidetään joidenkin käyttäjien mielestä ylläpidon tahallisenä, kuvalautakulttuuria pilaavana toimintana. Rahaa pidetään ylläpidon motiivina ”tuhota” kuvalautakulttuuri. Raha ja sen kerryttäminen ei näyttäyty tämän valossa sellaisena ihanteena, jota kuvalaudoilla tulisi vaalia. Ylilaudan suosio ja sitä kautta rahan tienäminen kasvavien mainostulojen sekä erityisesti kultatiliostojen kautta nähdään negatiivisena, ylläpidon harjoittamana kuvalautakulttuurin vastaisena toimintana. Tähän viittaa myös useaan otteeseen käytetty, rasistista stereotypiaa hyväksikäyttävä meemi ylläpidon rinnastamisesta juutalaisiin.

Ylläpidon kritisointi ja kyseenalaistaminen ovatkin tätä yksittäistä Ylilaudan suosiota käsittelevää lankaa suurempi ilmiö. Ylläpito näyttäytyy monessa tapauksessa sellaisena yksikkönä, joka ei kuulu ryhmään vaan rajautuu ryhmän rajojen ulkopuolelle. Eliasophin ja Lichtermanin ryhmätyyliin kuuluvan rajatyön kautta tarkasteltuna tämä onkin mielenkiintoinen huomio Ylilaudalla uusinnetusta ryhmätyylistä, jossa ryhmän elinolot mahdollistava yksikkö rajautuu ryhmän ulkopuolelle. (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003.) Erikoisen tästä tekee erityisesti se, että usein voisi olettaa myös

ylläpidon kuuluvan rakentamaansa ryhmään olosuhteet sekä puitteet mahdollistavana toimijana. Näin ei kuitenkaan vaikuta Ylilaudan tapauksessa aina olevan.

On myös mielenkiintoista, että käyttäjät kokevat sen ylläpidon vikana, jos tietynlaiset käyttäjät löytävät laudalle ja toisaalta toisenlaiset lähtevät sieltä pois. Erilaiset muutokset ajavat pois sekä tuovat uusia käyttäjiä myös muiden keskustelufoorumien sekä verkkosivustojen konteksteissa (Suomi24:n kontekstissa vrt. Lagus ym. 2016, 6). Ylilaudan yksinkertaiseen käyttäjäkokemukseen tottuneille tämä sääntöjen ja toimintojen lisääminen sekä vanhojen poistaminen voi kuitenkin tuntua huonompaan suuntaan menemiseltä. Vaikka Ylilauta onkin käyttäjämääriltään Suomen suosituin suomenkielinen keskustelufoorumi (Alexa 2019), osa sen käyttäjistä haluaisi selvästi pitää sen pienenä, valtavirralla piilossa olevana sisäpiirin kuvalautana, ei niinkään kaikkien tuntemana keskustelufoorumina tai ”masentuneiden lasten sammakkofoorumina” (ks. myös Liite: ”Lasten sammakkofoorumi”):

Ja silti postaillet itsekin anonyyminä masentuneiden lasten sammakkofoorumille etkä esimerkiksi sinne facebookkiin näitä juttujasi? (YL 19.7.)

Osa käyttäjistä haluaisikin Ylilaudan olevan jotain samanlaista kuin se, jonka he mielikuvissaan näkivät vielä hyvänä ja toimivana kuvalautana/kuvalautakulttuurina. Käyttäjät tulevat suhteuttaneeksi nykyisen kulttuurin siihen, miksi he ovat sen joskus määritelleet, ts. suhteessa itseen ja omaan kokemukseen siitä. Näiden käyttäjien osalta Ylilauta sekä siellä mahdollisesti joskus ollut kulttuuri näyttäytyy unelmoituna yhteisönä, jota kohti pitäisi mennä. Tämän oletetun yhteisön kautta käyttäjät tulevat samalla olettaneeksi jonkin sellaisen yhteisön olemassaolon, jonka kautta käyttäjät kykenevät rakentamaan omaa yksilöllisyyttään sekä tapojaan toimia vuorovaikutuksessa muiden käyttäjien kanssa, mutta myös vaikuttamaan toisten yksilöiden toimintaan. (Bauman 1992, xvii–xix; 2002, 31.)

4.5 Meemit todellisuutta kuvaamassa

Toisinaan selvästi vitsillä kirjoitetut viestit saavat osakseen sellaista huomiota, joissa oletetaan viestin pitävän paikkaansa. Tämän tyylinen viesti oli aineistossani esimerkiksi seuraavanlainen vastaus liittyen kysymykseen siitä, milloin viimeksi on itkenyt:

No vittu joskus vauvana viimeksi itkenyt. Jos aikuinen mies itkee se on joku homo tai neiti nössö. Itse en itkenyt edes kun vedin 5 lappua happoa ja äitini murhasi mun rakkaan isäni mun edessä. Se vaan nauratti :D (YL 11.7.)

Viesti pitää sisällään selvästi ironisen otteen miehen itkemisestä, joka näyttäytyy ainakin joidenkin mielestä epämiehekkäänä, epämaskuliinisena; ”homona”, ”neitimäisenä”, feminiinisenä tai ”nössönä”. Kyseistä postaja epäillään muutaman käyttäjän toimesta psykopaatiksi – luultavasti kuitenkin lopun ”edgyilyn” (ks. Liite) takia – ja tämän lisäksi häntä pyritään profiloimaan tämän lausumansa perusteella, jonka hän kuitenkin myöhemmin toteaaikin olleen vain tahallaan kärjistetty vitsi.

Onko termi psykopaatti tuttu (YL 11.7.)

Naureskelen aina sunlaisille wannabe psykopaateille. Tosiasiassa sun kaltaiset on niitä ketkä purskahtaa itkemään onnesta ja turvasta ku joku turvallinen karhumies ottaa sut lempeästi alasti kainaloonsa :D. Olen herkkä ja itken helposti. Se ei silti estä mua tekemästä susta hakkelusta kylmäverisesti (YL 11.7.)

Osa käyttäjistä tuntuukin ottavan selvästi vitsiksi tarkoitetut postaukset tosissaan. Tämä ilmenee myös erään käyttäjän kertomuksessa tuttavastaan, joka oli alkanut käymään Ylilaudalla ja muutaman kuukauden päästä kaikki sisältö tämän puheessa olikin alkanut koskemaan Ylilautaa ja sen sisältöjä, vieläpä täysin ilman minkäänlaista ennakkosensuuria, kuin totuutena, ”epäironisesti”.

Itseäni jopa tietyllä tasolla häiritsee miten kehno filtti monilla ihmisillä on ylilautaa kohtaan. Esimerkiksi omassa kaveripiirissäni eräs lähes 30-vuotias korkeastikoulutettu alkoi lurkkaamaan ja n. parin kuukauden päästä elämä oli pelkkää ylilautaa. Kaikki narratiivit, jotka ovat pelkkiä meemejä, alkoivat olemaan tälle kaverille totuuksia. [...] on surullista katsoa vierestä, kun huumorintaju ei riitä käsittelemään ylilaudan tarjoamaa viihdepläjäystä sillä tietyllä tasolla, vaan otetaan kaikki tosissaan. [...] (YL 4.8.)

En ole lähdössä laudoilta, mutta sekalainen ja /pol/ jää vähemmälle. Nuo kaksi lautaa on nykyään täynnä normoja joilla soi yksi ja sama levy. Myös nykyään näkee että vitsi meemejä pidetään epäironisesti totena. Käytän nykyään aikaa laudoilla joissa hauskanpito sallittu, vaikka olen samaa mieltä öyhöttäjien kanssa tietyistä asioista. (YL 4.8.)

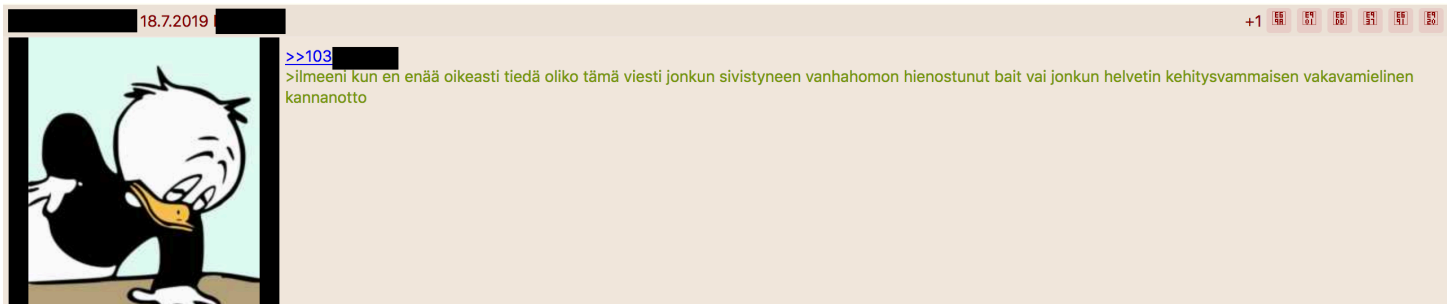
Ironian muuttumista vilpittömydeksi, aidoksi, – epäironiseksi – kuvataan *uusvilpittömyyden* käsitteellä. Lopulta tarinan totuudella ei olekaan niin väliä, vaan kertomuksen – tai tässä tapauksessa Ylilaudalle postatun postauksen – kauneudella, mahdollisesti halutulla ja onnellisella lopputuloksella (Nurminen 2018, 71). Kuitenkaan niin ironinen suhtautuminen kuin vilpittömyyskään eivät ole asioita, jotka suoranaisesti poissulkisivat toisiaan saaticka pelkistyisivät jonkin teoreettisen mallin mukaiseksi. Vilpittömyys ja sen olettaminen voinee johtua myös vaikkapa vain aihetta koskevasta

tietämättömyydestä, suppeasta tietämyksestä, eikä pelkästään vain kulttuurissa ilmenevästä muutoksesta kohti ”uusvilpittömyyttä”. Ja mikä sitten toisaalta on vilpittömyyden ja vääristyneen, mutta omasta näkökulmasta totuudenmukaisen motiivin olettamisen ero. Eräs käyttäjä kuvasi tätä ilmiötä postauksessaan pettymyksenä todellisuuden valheellisesta luonteesta. Hän kirjoitti siitä, miten ”totuuden” välittänyt alusta voikin nousta arvoaan suurempaan asemaan osoittaessaan todellisuuden todellisen luonteen käyttäjälleen. Kirjoittaja itse kuvasi kuvalautojen sisältöjä ironisina ja humoristisina, mutta kuitenkin sisällöltään salatun ”totuudellisina”, lähestulkoon esoteerisena tietona:

Juttu on niinkin yksinkertainen, että kun ihmiset kasvatetaan maailmaan jota ei ole olemassa, niin kun he viimein altistuvat todellisuudelle ja hyväksyvät tulleet kusetetuiksi pienestä pitäen, tämän kokemuksen tarjonnut yhteisö/alusta tms. nousee ihmisen silmissä jopa suurempaan arvoon kuin se oikeasti ansaitsisi. Toisaalta lautakulttuuri on siitä sofistikoitunut, että kaikki sisältö on tulkittavissa ironiana ja huumorina niin kauan, kun ihminen ei ole valmis kohtamaan sen sisältämää totuudellista ydintä. Toisaalta tästä seuraa myös se, että osa lautailijoista jää vääjäämättä pois kelkasta eikä välttämättä pääse niiden ironia-kerrosten läpi vuosienkaan lurkkaamisella. (YL 4.8.)

Kyseisessä postauksessa selvästi implikoidaan humorististen postausten pitävän sisällään jotain syvempää. Toisinaan laaja (kulttuurinenkaan) tietämys ei välttämättä auta havaitsemaan vilpittömyyden ja ironian välistä eroa. Tämä ilmiö näyttäytyy myös moneen kertaan kopioidussa, cypaste-tyylisessä viestissä, *pastassa*, jolla voidaan vastata sellaiseen postaukseen, jonka motiiveja on hyvin hankala tunnistaa. Joko postaus on kyseisen *pastan* käyttäjän mielestä kulttuurista tai esimerkiksi yhteiskunnallista tietämystä osoittava henkilön, jonka tarkoitus on vain trollata, tai sitten vastatun viestin postaja onkin vain asiasta vilpittömästi ”väärin”, epäironisesti kirjoittava henkilö:

>ilmeeni kun en enää oikeasti tiedä oliko tämä jonkun sivistyneen vanhahomon hienostunut bait vai jonkun helvetin kehitysvammaisen vakavamielinen kannanotto (YL 18.7.)

Kuvakaappaus em. viestistä. Viestin oheen kuuluu aina kuva Aku Ankan yhdestä selkäänsä pitelevästä veljenpojasta. Kuva on näin osa meemeettistä postausta ja ilmaiseksi postajaan tuntevan kyseisen viestin meemiä.

Toisaalta tämä postaus saattaa jo itsessään pitää sisällään jonkinlaisen oletuksen kyseisen viestin/pastan postajaan mielipiteestä tai näkemyksestä. Tällainen viesti voidaankin näin nähdä retorisenä aseena (Sparby 2017), jonka tarkoitus on kyseenalaistaa ja mahdollisesti mitätöidä toisen mahdollinen argumentti tehden siitä joko ”baitin” (syötti, trolli johon langeta) tai sitten ”helvetin kehitysvammaisen” (henkilön [tässä tapauksessa] henkisten kykyjen selvä kyseenalaistaminen) vilpittömän näkemyksen. Tällaisten valmiiden repertuaarien (Swidler 1986) käyttäminen valmiina retorisenä aseena kuitenkin nostattaa myös kysymyksen kyseisen pastan postajaan motiiveista; onko hän oikeastaan lopulta ironinen vaiko täysin vilpittömän näkemyksensä kanssa. Käyttääkö hän kyseistä vastausta, koska vain sattui tuntumaan oikealta paikalta sille vai oliko hän oikeasti samaa mieltä kyseisen pastan ydinajatuksen kanssa.

Uusvilpittömyyden teoretisoinneissa korostetaankin katsojan/kokijan näkemystä asiasta, sitä miten tämä ottaa asian vastaan. Vaikka tuotettu teksti/teos olisikin tarkoitettu ironiseksi tai parodiaksi, sen lopullinen merkitys rakentuukin sen kautta, miten havainnoitsijat sen näkevät. Näin ironiseksikin tarkoitettua asiasta voi loppupeleissä rakentua jotain havainnoitsijalleen todellista; vilpittömää ja aitoa. (esim. Kelly 2017; Mäkelä, Karttunen ym. 2017; Nurminen 2018.) Tästä samaisesta ilmiöstä on puhuttu myös paljon Ylilaudalla, erityisesti alt-rightin (internetissä löyhästi järjestäytynyt ”vaihtoehto-oikeiston” liike, jolla on aatteellisia yhtäläisyyksiä äärioikeiston kanssa; ks. esim. Nagle 2017) sekä yleisesti ottaen äärioikeistolaisten ajatusmallien noustessa. Eräs postaja kyseenalaisti ”valkoisten cis-miesten (cis-sukupuolinen henkilö identifioi itsensä syntymässä määriteltyyn sukupuoleensa) syyllistämisen” todellisuuden ja nimitti sitä meemiksi, jonka ”lautanatsit” ovat ottaneet epäironisesti tosissaan:

>valkoisten CIS miesten syyllistäminen ja rasismi heitä kohtaan

Taas kerran meemi, jonka näköjään jotkut lautanatsit ottavat tosissaan ja jolla he perustelevat näitä väkivallantekoja. Se, että myös muita ryhmiä suvaitaan ei tarkoita sitä että nyt jotenkin "cis miesten" asema olisi alisteisessa asemassa. Jos oikeasti olet rakentanut identiteettisi näinkin hataralle pohjalle, niin katsoisin ihan ensimmäisenä peiliin enkä alkaisi syyttelemään ja ampumaan muita. (YL 4.8.)

Postaus kyseenalaistaa kyseistä ”valkoisten heteromiesten syyllistämis”-sananpartta/meemiä toistavien yksilöiden kokemusta yhteisesti jaetusta todellisuudesta. Kritiikki kohdistuu asiaan epäironisesti uskoviin yksilöllisyyteen, identiteettiin sekä sen rakentumiseen. Sama ilmiö ja huomion aihe toistuu myös puhuttaessa aiheista, jotka liittyvät seurusteluun sekä ihmissuhteisiin. Tinder

(deittisovellus) sekä kyvyttömyys löytää naispuolista kumppania kyseisestä sovelluksesta, koska naiset, jotka ovat Tinderissä eivät halua sitoutua tai vaihtoehtoisesti valitsevat vain ”alfoja” (alfauroksia, parisuhdehierarkian huipulla olevia yksilöitä). Kyseinen väite on Ylilaudalla moneen kertaan toistettu – sanalla sanoen – meemi, jonka monet tuntevat ottavat totuutena. Tätä uskomusta vastaan hyökättiin toteamalla sen olevan vain katkeran naisvihamielisen henkilön mielipide tai sitten vain yleisestä muutosvastaisuutta uusien paritumisteknologioiden edessä:

Sapettaa yllä hikkujen ja ykien kitinä siitä, etteikö Tinderistä voisi löytää vaimomatskua. Tän meemin johdosta monet nuoret saattavat ajaa onnensa ohi.

[...]

Tinderistä kitseminen lasten paskakauhaforumilla johtuu lähinnä katkeron naisvihasta tai yleisestä muutosvastaisuudesta koska teknologia ja trendit on paha. (YL 23.7.)

Loppujen lopuksi sillä ei kuitenkaan ole väliä, mikä on vaikkapa meemin alkuperäinen tarkoitusperä ollut; onko se tehty trolliksi yhteisön ulkopuolisille vai vain vitsiksi, jolle nauraa yhteisön sisällä. Tästä toimii esimerkkinä sarjakuvahahmo Pepe the Frogin (ks. Liite) tai ok-käsimerkin muodostumisesta alt-rightin symboleiksi toiston ja tahallisen trollaamisen kautta, alkuperäisen tarkoituksen ollessa vain ”vastapuolen” – liberaalien, vasemmiston ja vasemmistomedian – trollaaminen ja tyhmäksi osoittaminen (Mansikka 2019; Mäkipää 2019; Typpö & Pullinen 2019). Lopulta näistäkin symboleista tulee toiston kautta epäironisesti näiden yhteisöjen symboleita, oli alkuperäinen tarkoitus sitten kuinka harhaanjohtamista tai trollaamista tahansa. Vitsiksi tarkoitetuista meemeistä voi lopulta muodostua todellisuutta ihan kenelle tahansa, joka sitä tarpeeksi kauan kuluttaa tämän todellisuuden kannalta hedelmällisellä alustalla. Ylilaudallakin käytetyt *manlet*-, *dicklet*- ja *chinlet*-meemit (ks. Liite) aiheuttavat käyttäjissä epävarmuutta, vaikka niiden arvo ”vain memeinä” usein ymmärretäänkin. Ne kuitenkin koskiskelevat tietyissä määrin aitojen epävarmuuksien kanssa esimerkiksi omasta ulkonäöstä sekä fyysisistä ominaisuuksista; *manlet*-meemi miehelle ”oikean pituuden” (riippuen henkilöstä [ts. hänen omasta pituudestaan], oikea pituus on joko yli 180cm tai yli 185cm) kysymyksestä, *dicklet*-meemissä peniksen ”sopivan pituuden” suhteen (vrt. Pajunen & Åberg 2019) tai *chinlet*-meemissä ”miehekkään leuan” osalta. Tällaiset meemit saavat kyseenalaistamaan muun muassa omaa normaaliuttaan suhteessa muihin; minkälainen minun tulisi olla, minkälaisena olisin hyvä.

Alkujaan (itse)ironiset meemit alavatkin kehittyessään saada yhä suurempaa jalansijaa epäironisina todellisuuden kuvaajina. Yhtenä esimerkkinä naisvihamielisyys tai suoranainen naisvihan erityisesti *incel*-kulttuurille (”**In**voluntary **cel**ibacy”, ”tahdonvastaisen selibaatin” ympärille rakentunut

naisvihamielinen internetkulttuuri; ks. Liite: ”Incel”; KnowYourMeme 2019a) tyypillisenä ominaisuutena. Alkuna *incel*-kulttuuri on saanut internetmeeminä, joka perustui naureskelulle neitsyydestä, jonka nähtiin johtuvan ”vastakkaisen sukupuolen silmissä epähaluttavista” harrastuksista ja piirteistä. Osa vitseistä oli itseironisia, osaa kuitenkin pidettiin myös ivallisena neitsyydelle naureskeluna. (KnowYourMeme 2019a.) Hiljalleen tämä meemi ja siitä johdetut tuotokset alkoivat kuitenkin mitä ilmeisemmin selittämään joidenkin yksilöiden kokemuksia itsestään ja ympäristöstään; siitä miksi he eivät ole kosketuksissa vastakkaiseen sukupuoleen ja miksi kukaan ”ei halua” heitä (vrt. Vainikka 2019, 20). Tällaista samanlaista ilmiötä kuvastaa myös Ylilaudalla monesti toistettu ”naiset valitsevat vain alfat”-tyylinen retoriikka:

Totuus: Naiset valitsevat tinderistä [Tinder on seuranhakupalveluna toimiva kännykkäsovellus] vain komeimmat miehet ja muut jäävät ilman (YL 23.8.)

Todellisuus tuntuu rakentuvan tiettyjen yksinkertaistusten ja stereotyyppien kautta, joiden avulla pyritään selittämään omia sisäisiä kysymyksiä ja ristiriitoja. Näin internetin kuin ”tosielämäkin” meemit toimivat niin oman kokemuksen selittäjinä kuin myös kollektiivisen kokemuksen selittämisen tapoina. Meemeistä muodostuu näin kollektiivisia representaatioita yksilöiden sisäisten ja yksilöiden välisten kysymysten vastauksiksi, tavoiksi selittää kollektiivisesti samanlaiseksi koettua todellisuutta. Meemeistä tulee näin niin sanottuja ”tee-se-itse-pakokeinoja” pelkojen voittamiseksi, kun taas meemejä jakavasta yhteisöstä tulee se, joka tarjoaa yksilölle nämä vastaukset (Bauman 1992, xvii–xix). Liittyi pelko sitten esimerkiksi epävarmuuteen itsestä tai omasta asemasta yhteiskunnassa, voivat meemit vastata tähän yksilön kokemaan pelkoon. Ne voivat kertoa ”totuuden” oikeasta pituudesta, sopivasta penkkipunnerrustuloksesta tai vaikkapa seksikumppaneiden määrästä. Näin meemit voivat luoda yksilölle turvaa edes jonkinlaisen tiedon kautta vastaamalla yksilön epävarmuuteen ”tiedolla”, oli se kuinka objektiivisesti tosi tai epätosi tahansa. (vrt. Bauman 1992; 2001; Haasio 2015)

Nämä tavat ymmärtää meemien kautta todellisuuttaan tulee kuitenkin erottaa – ainakin jossain määrin – niistä patologisista tapauksista, joissa meemit näyttävät johtaneen ääriajatteluun tai pahimmissa tapauksissa joukkomurhiin (esim. Maukonen 2019; Määttä & Torvinen 2018); jokainen yritys selittää todellisuuttaan ei ole patologinen, ”sairaalloinen”. Patologinen oire voi löytää myös muita tapoja purkautua, itse meemit meeminä eivät kuitenkaan johda näihin tekoihin, vaikka ne edesauttavatkin tarjoamalla jonkinlaisen tavan ja/tai kuvaston selittää todellisuuttaan sekä purkaa sisäisiä ristiriitoja. Jokainen postattu Pepe ei tarkoita käyttäjän kuulumista äärioikeistoon tai sitä, että jokainen käsillään ok-merkkiä näyttävä kannattaisi valkoista ylivaltaa. Tämä ei kuitenkaan poista sitä,

etteikö esimerkiksi näitä symboleita käytettäisi myös kuvaamaan omaa kuulumista tai vain sympatisointia alt-rightia tai äärioikeistoa tai niiden arvomaailmaa ja ideologiaa kohtaan. Nämä symbolit voivat myös olla tapoja naureskella yhteisön sisällä keskenään jaettavalle, onnistuneelle trollaukselle (Mäkipää 2019). Meemit voivat myös ilmaista jotain aivan omanlaistaan, mediahuomiota saamatonta asiaa. Merkitys rakentuu kuitenkin lopulta kontekstinsa ja käyttöyhteytensä sekä niitä käyttävien käyttäjien vuorovaikutuksen kautta; Pepe voi toisinaan olla myös ihan vain hassun näköinen sammakko. Mutta tämä juuri onkin Vainikan (Mäkipää 2019) mukaan kuvalautakulttuurin ytimessä; trollaaminen ja sen tavoitteena oleva ”muiden” saaminen näyttämään typeriltä näiden uskoessaan milloin minkäkin järjestetyn ”uudelleenmäärittelemisen” kampanjan (vrt. myös Phillips 2015). Monesti halu uskoa asioihin tekee niistä lopulta itselle todellisia.

Tätä asiaa kommentoi myös pitkä aloituspostaus, jonka postaja kävi läpi sitä, miten Ylilaudalla usein toistetut maailmankatsomukselliset näkemykset eivät välttämättä pidäkään paikkaansa. Kyseisen langan AP kävi läpi monet usein toistetut meemit läpi aina ulkonäöllisistä asioista palkkaan ja elämänvalintoihin sekä ihmissuhteisiin ja totesi etteivät nämä ole niin mustavalkoisia kuin Ylilaudalla usein väitetään:

Muistakaahan nyymit että internet ei ole oikeaa elämää. Sulle syötetään täällä monenmoista ajatusta, mutta todellisuudessa me ollaan kaikki ihmisiä ja meillä kaikilla on omanlainen elämä takana. Naiset ei naura pienimunaisille, ne jotka nauraa, on niitä äänekkäitä. Ne on äänekkäitä koska niillä on itsellä joku kipukohta tai epävarmuus. Kaikki ei tykkää isoista häppäreistä, mutta todellisuudessa harvaa kiinnostaa vitun vertaa miltä sen kumppanin pillu näyttää. Ei tarvi olla mitään hulluja lihaksia ja testoleukaa, me viehätytään erilaisista asioista. Harvalla on 3k tai 4k /kk tulot, usein palkka on vaan vähän enemmän kuin tuet. Rottailu on ihan ok, joskus ei löydy töitä, mielenterveysongelmat on yleisiä ja nykyaikana syrjäytyminen on helpompaa kuin koskaan. Jos oot nisti niin kukaan ei vihaa sua, vaan se sun käyttö ja käytös sen alaisena pelottaa ja vituttaa ja on vajaata. Ei oo normaalia mitkään side chickit, lääkkeiden käyttö tms american paskapakotukset. Pettäminen on yleistä, mutta niin on aito rakkauskin. Hikyt, tiedän että vituttaa ja ahdistaa ja tuntuu toivottomalta, ehkä se oli sit Teidän tän elämän tarkoitus, tai sit tapahtuu joku käänne. (YL 16.7.)

Postaus oli saanut +117 tää-ääntä sekä yhden kulta-tään, eli viestistä oli pidetty ja siihen todennäköisesti myös samaistuttiin. Langassa ilmaistiin samanmielisyyttä myös viestein, joissa myös käsitettiin osan käyttäjistä pitävän totuutena tällaisia memeettisiä näkemyksiä todellisuudesta.

Helvetin hyvä postaus. Monille tää ei tunnu täällä olevan niin itsestäänselvää. (YL 16.7.)

Tämä kuitenkin herättää kysymyksen jo aiemmin analysoimastani vilpittömyyden ja ironian välisestä vastakkainasettelusta. Kuinka moni ottaa oikeasti tosissaan Ylilaudan meemit ja kuinka moni vain esittää ottavansa ne tosissaan. Jotkut selittivät langassa näiden meemien todellisuutta vetoamalla ihmisten rehellisyyteen ollessaan anonyymejä:

Väärin. Kommunikointi on anonyymeillä foorumeilla rehellisempää kuin muualla koska rehellisyydestä ja totuuden puhumisesta ei rangaista (YL 16.7.)

Tarve selittää omaa todellisuudenkokemustaan onkin yksilön kannalta tärkeää edes jonkinlaisen säilyvyyden ja varmuuden saamiseksi. Tämä liittyy osaltaan myös postmodernin teoretisointeihin koetun tiedon epävarmuudesta sekä tarpeesta selittää todellisuuttaan mahdollisimman tarkasti. Yhteisö vastaa yksilön kysymyksiin ja/tai pelkoihin todellisuudesta ja tyydyttää näin tämän tiedontarpeen yksilön kannalta mahdollisimman hyvin selittävällä tavalla. (esim. Bauman 1992; 2001; Haasio 2015.) Tiedontarpeen täyttävä tieto ei kuitenkaan tarkoita totuudellista tietoa, se on vain pelkästään tiedontarpeen täyttävää ja monesti myös oman sen hetkisen yksilöllisyyden säilymisen kannalta mieluisinta tietoa. Baumanin (2002, 31) sanoin; yhteisöt eivät ole enää niinkään voimia, jotka määrittelisivät yksilöä, vaan ne toimivat vain jatkuvan yksilöllisyyden näytelmän lyhytikäisinä teennöksinä, keinoina ylläpitää itse rakennettua yksilöllisyyttä. Tässä valossa meemit ja sitä kautta myös kuvalautakulttuuri näyttäytyvätkin oman yksilöllisyyden oikeutuksina, tapoina tuoda julki se, miten Minä ajattelen, miten Minä siis olen. Yhteisö luo näin viitekehyksen normaalille. Näin meemit määrittelevät niiden ymmärtämisen kautta sen kuka on normaali, mikä on hyvä tapa olla maailmassa, elää maailmassa, tai toisin sanottuna; kuka on normaali ja kuka kuuluu näin osaksi silloistakin ryhmää (Vrt. Luhtakallio 2019 1170).

Internetmeemejä tutkinut Limor Shifman sanoo meemien löytävän paikkansa ja merkityksensä niille otollisesta sosiokulttuurisesta ympäristöstä, mutta myös sosiokulttuurinen ympäristökin vaatii rakentajiaan sekä ylläpitäjiään, yhteisön jäseniä pitämään näitä meemejä kulutettavina (Shifman 2013, 365). Näin meemit tulevatkin rakentaneeksi ryhmän rajoja jaottelemalla meemit hyviin ja huonoihin, kuten vaikkapa *lauta-* ja *normomeemeihin*. Huumori ja oikeille asioille nauraminen on keino luoda ryhmän rajoja, mutta se on myös keino luoda käyttäjien välisiä siteitä. Yhdessä nauraminen ja yhteisen kokeminen vahvistaa ryhmäsiteitä, sitä miten käyttäjät ovat toisiinsa yhteydessä. (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003.)

Kaiken kaikkiaan yksilön roolia kulttuurin rakentajana, määrittelijänä ja ylläpitäjänä määrittelee yksilön ennako-oletukset niin kulttuurin kuin myös kulttuurin muiden jäsenien tarjoamien ratkaisujen ja todellisuuden määritelmien suhde itseen. Ylilauta ja sen kuvalautakulttuuri näyttäytyykin tämän varjolla yksilön olettamana yhteisönä (Bauman 2002, 31; 102–109), joka tarjoaa kulttuuristen repertuaarien (Swidler 1986) ja ryhmätyölin (Eliasoph & Lichterman 2003) kahdensuuntaisen, vuorovaikutuksen kautta merkityksiä rakentavan tavan rakentaa ja uusintaa omaa yksilöllisyyttä. Toisaalta myös jokaisen yksilön yksilölliset tarpeet tulevat saman aikaisesti määritelleeksi sitä, mitä kuvalautakulttuuri kullekin käyttäjälleen merkitsee. Voidaan kuitenkin todeta se, että oli koetun kulttuurin määritelmä mikä tahansa, tunnutaan sitä rakennettavan jatkuvan vuorovaikutuksen kautta (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Seuraava analyysipäälukuni *5 Anonyymi yksilönä* keskittyy siihen, miten yksilöllisyyttä rakennetaan tämän Ylilaudalla ilmenevän kulttuurin tarjoamin työkaluin.

5 Anonyymi yksilönä

Vaikka Ylilauta on anonymiteettiin perustuva keskustelualusta, sen käyttäjät kuitenkin puhuvat asioista, jotka koskettavat myös heitä itseään, omia yksilöllisiä piirteitään sekä tarinoita itsestään. Vaikka samankaltainen käyttäytyminen saattaa toisinaan aiheuttaa hämmennystä ja ajatuksia monoliittisesta Ylilaudasta, jonka kaikki käyttäjät olisivat yksimielisiä, keskustelua syvemmältä tarkasteleva voi huomata viestien välillä käyttäjien välisiä, laadullisesti yksilöllisiä eroja. Tässä analyysiluvussa keskitynkin analysoimaan niitä tapoja, joilla anonyymien Anonyymien vuorovaikutuksen kautta rakennetaan yksilöllisyyttä sekä sitä, miten ylipäätään pystytään tuottamaan sellaisia yksilöllisiä ilmaisuja, jotka eivät kuitenkaan poissulje anonyyminä, tunnistamattomana pysymistä.

Luku alkaa alaluvulla 5.1, jossa käsitellään sellaisia itsestä kertomisen tapoja, joilla yksilöt anonyymisti tuovat esiin omaa yksilöllisyyttään. Tätä seuraa salailun sekä moraalipuheen teemoja käsittelevä alaluku 5.2. Kyseisessä moraalista käsittelevässä alaluvussa analysoin tarkemmin sitä, miten yksilöt tulevat rakentaneeksi omaa yksilöllisyyttään, mutta myös yhteisöllisyyttä moraalisten rajanvetojen kautta. Moraalisia, hyvän ja huonon yksilön rajanvetoja käsitellään myös tämän luvun viimeisissä alaluvuissa, 5.3 ja 5.4, joissa keskityn analysoimaan erityisesti nimitysten kautta tapahtuvaa rajanvetoa erilaisten yksilöiden välille.

5.1 Mitä itsestä voi kertoa...

Usein anonymiteetin tarpeellisuuteen vedotessa puhutaan sen merkityksestä etenkin sellaisille yksilöille, jotka ovat tavalla tai toisella stigmatisoituja tai vaarassa joutua stigmatisoinnin kohteeksi puhuessaan tabuiksi koetuista aiheista (esim. Andalibi ym. 2018; Blevnis & Holt 2009; Gailey 2009, 94; Haasio 2015; Holt ym. 2010; Marx 1999; Nisa 2013; Rains 2014). Kysymykseksi tällaisista asioista puhuttaessa nousee se, miten puhua itseä koskettavasta aiheesta viittaamatta kuitenkaan tunnistettavasti omaan tunnistettavissa olevaan itseensä. Ylilaudan tapauksessa tähän kysymykseen on lisättävä myös se, miten puhua itsestä siten, ettei kukaan tunnista, mutta saman aikaisesti myös noudattaen keskustelukulttuurille tyypillistä koodistoa, tapaa puhua niin itsestä kuin ylipäätään mistään joutumatta pseudonyymien Anonyymien stigmatisoinnin kohteeksi. Tämän alaluvun ensimmäisessä alaluvussa [*Mitä itsestä voi kertoa*]...suoraan käsitellen niitä puhenormeja (Eliasoph & Lichterman

2003) ja kulttuurisia repertuaareja (Swidler 1986), joiden avulla itsestä voi kertoa tulematta kuitenkaan itse tunnistetuksi. Tämän jälkeen käsittelen *epäsuoria* tapoja kertoa itsestään käytetyn kielen sekä viestien ohessa käytettyjen kuvien avulla.

... *suoraan*

18:15 AP on tehnyt langan 60-luvun [ääniefektilaitteen] korjaamisesta. AP kertoilee itsestään ja postaa lopulta naamansakin kuvan, koska joku sanoo sen heijastuvan toisessa kuvassa ja AP:n mielestä se ei ole niin nuukaa. Suurin osa langan postauksista AP:n toimesta on kuvia [ääniefektilaitteen] korjaamisesta. Joku sanoo ykien olevan taas vauhdissa ja postaa kuvan jostain vanhasta 3D räiskinnästä, jonka musiikki kyllä kuulostaa tutulta, mutta peliä en itse muista. Videolla pelin henkilö juo monster-energiajuomaa, eli boomereiden juomaa. AP kertoo olevansa lähes 40v ja joku kysyy miksi hän käy lasten sammakkofoorumilla. Tähän joku vastaa, että kyllä meitä ykiä täällä on, newsgroupeista ja purkeista lähtien jäänyt tavaksi. AP kertoo missä asuu. (PK 19.7.)

Siinä miten Ylilaudalla kerrotaan itsestä, on hyvin suurta vaihtelua. Jotkut voivat kertoa suurpiirteisiä tarinoita tai tietoja itsestään, kun taas toiset saattavat postata tunnistettavia kuvia itsestään, kuten em. päiväkirjamerkinnässäni olleessa tapauksessa. Kyseisessä keskustelussa käyttäjä piti eräänlaista päiväkirjaa lähettämällä reaaliaikaisia kuvia tekemisistään sekä kertoillen itsestään asioita, joita kuka tahansa saattaisi verkon ulkopuolella kertoilla ennestään tuntemattomille ihmisille (lue: asuinpaikka, ikä, mielenkiinnonkohteet jne.). Aineistossani kyseinen tapaus oli kuitenkin enemmänkin poikkeus kuin sääntö.

Vaikka itsestä kerrotut tarinat ovat useimmiten hyvin spesifejä, niissä jätetään kuitenkin kertomatta sellaisia yksilöitäviä tietoja, joita ilman kukaan, joka tilanteessa ei ole ollut ei myöskään pysty yhdistämään tiettyyn yksilöön. Esimerkkinä tällaisesta tapahtumasta on lainaus eräästä langasta, jossa kysyttiin *edgyintä* (ks. Liite: ”Edgy”) asiaa, jonka käyttäjät ovat sanoneet elämänsä aikana:

>*yläaste*

>*opon tunti jossa käydään mahdollisia työuria läpi*

>*opo kysyy nyymiltä mitä haluat tehdä työksesi*

>*vastaa alfana*

<*pyöveli ois kiva*

- > *luokka repskops*
- > *opo kattoo koneelta ja sanoo et ei näy mollissa olevan kysyntää*
- > *lisää huutistelua (YL 3.7.)*

Kyseisessä postauksessa käytettiin myös ylilaudan puhenormien mukaista kieltä aina lyhennetyistä olemisen ilmauksista – ”yläaste” tarkoittaen tässä tapauksessa aikaa, jolloin itse on ollut yläasteella, tai vaihtoehtoisesti vain paikan ilmaisuna, jolla ilmaistaan mihin tarina sijoittuu – vihertekstaukseen (ks. Liite; Meemi.info 2019g), joka on yksi käytetyimmistä tavoista kertoa tarinoita itsestä. Näin itsestä rakennetut tarinat saavat kuvalautakulttuurille ominaisen muotonsa, mikä taas edesauttaa anonyyminä Anonyyminä pysymistä. Vaikka tapahtumana kyseinen tarina olisikin täysin uniikki, ei kukaan kuitenkaan pysty kyseisen tarinan perusteella selvittämään, kuka tarinan takana on.

Samanlaiseen itsestä kertomisen rajoitusten alle menevät myös esimerkiksi oman ammatin kertominen. Jos et ole tasavallan presidentti – jota tuskin kukaan muutenkaan uskoisi – tai ammattisi ei ole muu yhden tai muutaman harjoittama ammatti, niin tulet tuskin tunnistetuksi suoraan ammattisi kautta. Eräs postaja kertoi olevansa syöpätauteihin erikoistunut lääkäri ja vetosi muita käyttäjiä kyselemään häneltä ”mitä tahansa [...] salassapitovelvollisuuden rajoissa”:

- > *Kysy mitä tahansa syöpätauteihin erikoistuvalla lääkäriltä*
- Salassapitovelvollisuuden rajoissa (YL 4.7.)*

Tällaiset langat harvemmin aiheuttavat minkään sortin vihamielisyyttä muissa käyttäjissä. Useimmiten kulttuurisesti oikein tuotetut postaukset tuottavat myös oikein tuotettuja, vaihtelevan asiallisia postauksia.

Erityisen merkittäväksi itsestä kertomisen muodoksi havaitsin mitattavissa olevista asioista kertomisen. Tällaisia olivat esimerkiksi palkkaan tai yleisesti rahaan liittyvät kysymykset ja vastaukset:

- Mikä on kallein esine minkä olet ostanut? Asuntoa/autoa ei lasketa. (YL 4.8.)*

Kyseisessä langassa AP kysyi kalleinta esinettä, jonka muut käyttäjät ovat ostaneet. Langan yli 200 vastauksesta suurin osa oli kontekstiinsa nähden asiallisia, kysymykseen vastaavia. Tällaisissa kuitenkin yksilöivä tieto voi koskea harvinaista esinettä tai asiaa, jota kuka tahansa ei omista. Tällöinkään paljastuminen ei tosin tapahdu suoraan Ylilaudan ja postauksen kautta, vaan käyttäjän voi

tunnistaa esimerkiksi tämän tunteva henkilö tai muuta kautta kyseisen henkilön esineen kyseiseen henkilöön yhdistänyt käyttäjä.

Mitattavia tekijöitä olivat myös esimerkiksi pituus, paino ynnä muut muihin suhteutettavat ominaisuudet ja piirteet. Seuraavassa sitaatissa AP kertoi kokemuksestaan ”geenilotossa häviämisestä”, siitä miten geneettiset ominaisuudet eivät ole olleet hänen omasta mielestään hänelle suotuisat:

Onko muita geenilotossa hävinneitä paikalla?

Tässä apn setit

>178cm

>14cm kulli

>ei kunnon leukaa

>läskit posket ja suht isot huulet

>hörökorvat

>hiukset kasvaa mutta niin paksut ettei saa laitettua mitenkään hyvän näköisesti

>parta eikä viikset kasva yhtään

>silmälasit

>naama niin muodoton ettei mitkään lasit sovi vaan näyttää tyhmältä ja burgerilta

>piilolinssit kokonaan suljettu pois kun silmät niin yliherkät (YL 3.8.)

Piirteinä näistä lähes kaikki ovat sellaisia, joiden määrittelemisen ”hyväksi” tai ”huonoksi” rakentuu täysin vertaamisen kautta. Tällaiset omasta yksilöllisyydestä kertomisen muodot saavatkin arvonsa vain silloin, kun ne ovat verrattavissa johonkin toiseen, jonkun toisen samoihin ominaisuuksiin. Anonymiteetti ei näin ollen estä ainakaan tällaista vertailemista, joka jo itsessään tekee käyttäjistä erilaisia, laadullisesti yksilöllisiä suhteessa toisiinsa.

... epäsuoraan

Suoran kertomisen lisäksi käyttäjät voivat kertoa itsestään epäsuorin tavoin, jotka monesti ovat itsessään tahattomia tapoja kertoa jotain omista yksilöivistä piirteistään. Vaikka keskustelu olisikin täysin tekstipohjaista, ei tämä kuitenkaan tarkoita kaikenlaisten yksilöllisten tai yksilöllistävien käyttäytymisen muotojen kadottamista; käyttäjien käyttämä kieli, sanat, sanamuodot, merkkien käyttäminen, sanajärjestykset, lauserakenteet ynnä muut kielelliset tehokeinot tulevatkin tässä tapauksessa erittäin merkitseviksi yksilöllisyyden ilmaisijoiksi.

Yhtenevän kielen käyttäminen, samanlaisiin viesteihin vastaaminen ja samalla tavalla kirjoittaminen voivat joissain tapauksissa paljastaa yksittäiset yksilöt keskustelun lomasta. Näin yksilöt tulevatkin tahattomasti paljastaneekseen itsensä. Anonyymien keskustelun käyminen ei tällaisissa tapauksissa näyttäisikään tarkoittavan sitä, että yksilöt yrittäisivät aktiivisesti peitellä olevansa keskustelussa jo viestin lähettäneitä käyttäjiä. Oman yksilöllisyyden salailu liittyykin näin enemmän niihin tapoihin, joilla käyttäjät yrittävät salata todellisen identiteettinsä/henkilöllisyytensä. Käyttäjät eivät kuitenkaan pyri suurimmassa osassa tapauksista aktiivisesti peittelemään yksilöllisyyttään tietyn keskustelun sisällä. Vuorovaikutuksellisen keskustelun suhteen tämä voisikin olla epäedullista salaamista. Keskusteluista ei kuitenkaan aina kykene sanomaan, onko kyseessä kahden vai useamman käyttäjän välinen keskustelu ja näin esimerkiksi neljän käyttäjän keskustelu saattaa alkaa näyttäytymään kahden käyttäjän välisenä keskusteluna, jos molempien osapuolien keskustelijat kirjoittavat hyvin samalla tavalla.

Ylilaudalla on kuitenkin kehittynyt keino välttyä oletuksilta koskien omien ja muiden käyttäjien postausten sekaisin menemistä. Yleiseksi tavaksi on muodostunut ”t. eri”-muodon käyttäminen tilanteissa, joissa käyttäjä kommentoi jotain kahden muun käyttäjän keskustelun väliin:

*Eipä sultakaan kauheasti voi odottaa jos perustat arvosi noin jyrkästi johonkin vitun lakiin :D
T. Eri (YL 13.8.)*

Tapana tämä ei ole kuitenkaan *niin* vakiintunut, että sitä käytettäisiin jokaisessa tällaisessa tilanteessa. Tilanteissa, joissa tätä ei käytetä, tulee ensiarvoisen tärkeäksi vastaanottajan rooli käyttäjien yksilöimisessä. Tällöin tunnistettavuutta lisäävät pienet muuttujat erottavatkin käyttäjiä toisistaan, olivat nämä erot sitten sanastossa tai välimerkkien käytössä.

Yksilöllisyyden ilmauksia edustavat myös ne tavat, joilla käyttäjät puhuvat muista ihmisistä sekä käyttäjistä. Toisin sanottuna rajanteot yksilöiden välillä rakentavat myös rajantekijöiden yksilöllisyyttä pitämällä sisällään oletuksia niistä kahtiajaoista, joita käyttäjien rajantekoa käsitteleviin puheisiin kuuluu. (esim. Eliasoph & Lichterman 2003.) Tällaista rajantekoa edustaa aineistossani postaus, jossa asioiden tekeminen itse käsillä nähtiin arvostettavana taitona, jota korkeasti koulutetut tietotyöläiset eivät osaa tehdä:

"hyvin" tienaavaksi sä olet ihan saatanan kujalla ihan kaikesta. Mutta mitäpä tollanen kolmekymppinen borderline jonne mitään vielä tajuaiskaan. Mee takas näpyttelemään

tietsikkaasi, hinuri. Luulis että tollanen pelle osaa edes yhdyssanat, mutta vielä mitä. Vittu sä mitään tienaa, pelle. (YL 3.7.)

Samalla kun kyseinen käyttäjä tuli ilmaisseeksi sen, mitä mieltä hän oli kyseisestä käyttäjästä, tuli hän myös ilmaisseeksi omat arvostuksensa ja näkemyksensä hyvästä yksilöstä. Tällaiset muita arvioivat postaukset ovatkin omiaan myös arvioimaan sitä, minkälainen kyseisen postauksen kirjoittanut yksilö saattaa olla. Yksilö tulee näin epäsuorasti kertoneeksi jotain itsestään.

Tällaista epäsuoraa kertomista ovat myös tietynlaisten kuvien käyttö. Tämä kuvien käyttö voidaan jakaa karkeasti kulttuurisiksi teksteiksi luettaviin kuviin, kuten vaikkapa meemeihin; avatareiksi (vrt. profiilikuva) luettaviin yhdenmukaista teemaa edustaviin kuviin; omaa sijaintia tai itsestä suoraan kertovaa tietoa sisältäviin kuviin; sekä tiettyä teemaa suoraan käsitteleviin kuviin. Tunnistettavuuden takia en julkaise kuvia näistä tapauksista, mutta kuvaan näitä kuvien käyttötapoja lyhyesti seuraavassa.

Kulttuurisiksi teksteiksi luettavat kuvat voidaan nähdä kulttuurisen tiedon omaksumisen ilmauksina. Käyttäjät, jotka tuntevat meemit ja osaavat käyttää niitä oikein osoittavat myös epäsuorasti tuntevansa Ylilaudan kuvalautakulttuuria. Vastapainona tälle ovat käyttäjät, jotka käyttävät meemejä väärin ja tulevat paljastaneeksi oman kulttuurisen tiedon tietämättömyytensä. Tästä kahtiajaosta enemmän tämän analyysiluvun viimeisessä alaluvussa *5.4 Muitakin kuin nyymejä ja normoja*, jossa käsittelem *uushomoja* ja *vanhahomoja*.

Erityisesti lankakohtaisesti aineistossani ilmeni eräänlaista avatarien, tunnistekuvien käyttöä postauksissa. Tällainen kuvien käyttäminen ei ole kuitenkaan kovinkaan suosittua ja niiden käyttö hyväksytäänkin pääasiassa vain niin kutsutuissa *rupattelulangoissa*, joissa pääasiassa näiden lankojen vakiokäyttäjät keskustelevat itselle arkipäiväisistä asioista keskenään. Avatarien käyttöön kuuluu saman teemaisten kuvien käyttäminen postauksesta toiseen. Kuvat voivat sisältää esimerkiksi tietyn koirarodun koirien kuvia, tietyn piirroshahmon kuvia tai vaikkapa tietyn yhtyeen laulajan kuvia. Kuvat ovat harvemmin täysin samoja vaan ne vaihtelevat saman henkilön/asian ympärillä kuitenkin pysyen. Tällainen avatarien käyttö ilmaisee tietyn yksilön olemista langassa.

Omaa sijaintia tai suoraa tietoa edustavat kuvat voivat olla esimerkiksi sellaisia kuvia, jotka käyttäjä on ottanut tiettyssä paikassa ollessaan. Tällaisia kuvia voivat olla esimerkiksi ulkomaanmatkalta, omasta tietokonepöydästä tai oman asunnon ikkunasta otetut kuvat. Myös kuvat esimerkiksi omasta ajokortista oman iän todistamiseksi menevät tämän kategorian alle. Tällaiset paikkaan liittyvät kuvat

paljastavat aina jotain yksilöstä; esimerkiksi missä tämä viettää aikaansa tai miten ja missä tämä kyseinen henkilö asuu tai minkä ikäinen hän on.

Epäsuoraan kerrontaan olen laskenut myös sellaiset kuvat, jotka pitävät sisällään tiettyä teemaa käsitteleviä kuvia. Tämä liittyy osaltaan myös siihen, minkälaisiin keskusteluihin yksilö postaa, postaako tämä näihin asiallisesti ja onko hänellä asianmukaista tietoa kyseisestä aihepiiristä. Osoittamalla tietämyksensä tai tietämättömyytensä lankakohtaiseen teemaan liittyen, yksilöt tulevat ilmaisseeksi samalla myös sen, mikä heitä kiinnostaa ja mitä he tästä asiasta tietävät; mikä on heidän sitoutumisensa taso kyseiseen asiaan.

Epäsuorat yksilöllisyyden ilmauksen muodot vaikuttavatkin olevan yksiä niistä antoisimmista tavoista saada tietoa yksilöistä, jotka Ylilautaa käyttävät. Epäsuorat kerronnan muodot ovat kuitenkin myös sellaisia toimia, joita jotkut käyttäjät osaavat käyttää hyväkseen pyrkiessään esittämään jotain sellaista, jota he eivät välttämättä todellisuudessa ole. Tahallinen kirjoitustyylin kopioiminen tai valheellisen tiedon antaminen kuuluvat tällaiseen toisen esittämiseen.

Itsestä voi siis kertoa joko hyvin laadullisesti yksilöllisin keinoin tai sitten mahdollisimman Anonyymisti, kulttuurisia repertuaareja (Swidler 1986) hyödyntäen. Usein laadullisesti yksilöllisiä ilmauksia käyttivät kuitenkin enemmän ne, jotka selvästi olivat onnistuneet omaksumaan Ylilaudan kulttuurille ominaiset piirteet sekä tavat käyttäytyä (Eliasoph & Lictherman 2003; Swidler 1986). Kulttuurisen osaamisen kannalta selvästi aktiivisemmat käyttäjät eivät näyttäneet näkevän ongelmana itsestä kertomista toisinaan hyvinkin tarkasti, ja tämä toisaalta tukeekin Simmelin ajatusta samaisesta ilmiöstä, jossa aktiivisuuden taso ryhmässä vaikuttaa yksilön kykyyn olla enemmän yksilö. (Simmel 1971, 252–257.) Tästä näkökulmasta katsottuna kulttuurin ehdoton noudattaminen ei näytä täyttävän kaikkien osalta yhtä suuria vaatimuksia. Joissain tapauksissa yksilöllisyyden ilmaukset ovatkin näin ollen sallitumpia kuin toisissa yhteyksissä. Keskustelun yleinen konteksti sekä sitä käyvät keskustelijat tuntuvat määrittelevän tässäkin oikeanlaiset tavat käydä keskustelua.

5.2 Salailu ja moraalisesti hyveelliset yksilöt

videossa on kaksi tummaihoista (tämä on tärkeä tieto vastausten kannalta) henkilöä, joista miespuolinen jättää naisystävänsä pettämisen takia, tätä kehuaan alfaksi sekä ”mustaksi ihmiseksi” (”neekerin” sijaan) koska hän ”osasi jättää petturihuoran oikein” (PK 12.8.)

Eräaseen lankaan – jossa, näin vain sivuhuomiona, ”naurettiin naisille” – oli postattu video tilanteesta, jossa naisystävä oli pettänyt miestään ja jäänyt tästä kiinni. Kyseisellä videolla miespuolinen henkilö jättää naisystävänsä tämän paljastuneen pettämisen takia samalla nöyryyttäen tätä. Videosta tekee tässä kontekstissa erityisen se, että siinä esiintyneet henkilöt olivat afroamerikkalaisia. Petettyä miestä kuvattiin sanoilla *alfa* sekä *musta ihminen* yleisesti Ylilaudalla käytetyn rasistisen nimityksen *neekeri* sijasta (joka esiintyi 54%:ssa tallentamistani langoista). Kuitenkin myös sanaa *nekru* (vertautuu englanninkieliseen sanaan ”nigga”, joka on afroamerikkalaisten omasta viiteryhmästään käyttämä, ns. ryhmäsiteitä ylläpitävä ilmaisu [Allen-Taylor 1998]) käytettiin langassa muutaman kerran kuvaamaan kyseistä henkilöä:

Tässä esimerkki harvinaisesta lajista, mustasta miehestä. (YL 12.8.)

Hieno ukko vaikka nekru (YL 12.8.)

alfanekru (YL 12.8.)

Vaikka ei-länsimaisista ei-valkoisista puhutaan Ylilaudalla monissa tapauksissa negatiiviseen sävyyn, tekona pettämisestä kiinni jääneen naisystävän jättäminen nähtiin kuitenkin moraalisesti oikeana tekona. Tämä moraalisesti oikein toimiminen myös teki henkilöstä käyttäjien silmissä paremman yksilön, yksilön, joka toimii kommentoijien moraalisen kompassin mukaisesti.

Ei hemmetti mitä huutista!

Paras tapa jättää pettävä vaimo :D (YL 12.8.)

Tällainen oikein toimiminen herättikin positiivisia reaktioita käyttäjissä. Tällaiset positiivisia reaktioita käyttäjissä herättävät sanomiset ja teot tekivätkin niin yhteisön ulkopuolisista kuin sen sisäpuolellakin olevista yksilöistä moraalisesti hyveellisempiä, parempia yksilöitä. Alkujaan tuntemattomastakin

henkilöstä voi tulla joidenkin silmissä arvostettu, jos tämä sattuu tekemään tai kommentoimaan jotain sellaista, johon käyttäjät voivat samaistua, reflektoitua (vrt. Haasio 2015).

Eräs nuorisojärjestön aktiivi oli kirjoittanut sosiaalisen median alustalla siitä, miten hän ei koskaan ”seurustelisi petturin kanssa”. Tässä tapauksessa petturuudella tarkoitettiin Ylilaudallakin käytettyä oikeistopopulistista *rotupetturin* (ks. Liite) käsitettä, jolla viitataan ”väärän värisen” kanssa tapailevaan/seksiä harrastavaan henkilöön. Tähän kommentoi eräs käyttäjä 4chanista Ylilaudalle siirtyneellä /meidän mies/-meemillä, jota käytetään kuvaamaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat arvo ja/tai aatepohjalta samaa mieltä. Kyseistä memeettistä hokemaa on käytetty erityisesti alt-right-yhteyksissä (Meemi.info 2018b; KnowYourMeme 2019b):

Täähän on erittäin based /meidän mies/. Näin kaikkien nuorten miesten kuuluisi toimia ja ajatella (YL 18.7.)

Tämä kuvastaa sitä tapaa, jolla yksittäinen teko tai kommentti voi tehdä yksilöstä muiden silmissä joko moraalisesti hyveellisen tai paheellisen. Näitä moraalisia rajoja taas rakennetaan käyttäjien välisen vuorovaikutuksen kautta jatkuvan neuvottelemisen kautta. Ylilaudan keskusteluissa on kuitenkin olemassa jonkinlainen keskustelukohtainen hegemonia siitä, mikä on sen hetkisen keskustelun kanta asioihin. Tätä hegemoniaa voi kuitenkin kuka tahansa murtaa käymällä asiallista keskustelua muiden langassa keskustelevien kanssa. Tämä ei kuitenkaan aina toimi ja asiallisen keskustelun ulkopuolelle saattavatkin jäädä sellaiset postaukset, joita ei kukaan ota niin sanotusti tosissaan, vaan kyseisen viestin kirjoittaja leimataan heti syystä tai toisesta väärässä olevaksi.

Moraalisten rajanvetojen kautta yksilöt tulevat rakentaneeksi samalla ryhmätyylin teoriaan kuuluvia ryhmäsiteitä. Sitä, minkälaiset yksilöt ovat ”hyviä” ja minkälaiset ”huonoja. (Eliasoph & Lichterman 2003.) Koska tämä tapa ylläpitää moraalisia rajoja Ylilaudalla toimii useimmiten oikeanlaisen kielen ja puheen sisältöjen tasolla, niin tätä voidaan myös pitää Eliasophin ja Lichtermanin (2003) ryhmätyyliin kuuluvan puhe- ja käyttäytymisnormien ilmentymänä. Ylilaudan puhe- ja käyttäytymisnormeihin kuuluva vaatimus anonymiteetistä, oman todellisen henkilöllisyyden salaamisesta, nouseekin usein esille tilanteissa, joissa joku rikkoo tätä sääntöä. Tapahtui rikkomus sitten Ylilaudalla tai vaihtoehtoisesti jossain muussa mediassa.

Ylilautaa, ja kuvalautakulttuuria ylipäättään, on kuvattu usein naisvihamieliseksi alustaksi (vrt. esim. Vainikka 2019). Tulin havainnointini aikana törmänneeksi tähän ilmiöön useaankin eri otteeseen.

Eräissä langassa käytiin metatyylistä keskustelua siitä, miksi jotkut – erityisesti nais- ja muunsukupuoliset – saavat osakseen vihaisia reaktioita Ylilaudan käyttäjissä. Viesteissä esitettiin vihaa vastareaktionä sellaisia yksilöitä kohtaa, jotka tuovat liian voimakkaasti sekä *uhriutuen* julki sellaisia asioita, jotka sotivat suuttuneen henkilön omaa maailmankuvaa vastaan sekä kyseenalaistavat kyseisen vihaviestin postajaan kokemusta oikeasta tavasta elää:

Tuota pitäisi jatkaa siten, että hän on äänekäs kaikesta valittava uhriutuja. Ei kukaan ärsyynny jostain vegaanifeminismistä itsessään, jos hän pitää mielipiteensä maltillisena ja riittävän yksityisenä. Ihmiset ärsyyntyvät siitä, että nämä harjoittaa älytöntä syyllistämistä, nillittämistä ja uhriutumista kaikesta mahdollisesta ja rivien välistä voi lukea, että juuri sinä, valkoinen lihaa syövä heteromies, olet syyllinen kaikkeen. Oikein vituttaa, kun nämä aina käännetään naisvihaksi tai muuksi järjettömyydeksi, kun kyse on nimenomaan vastareaktiosta, jonka hän on itse omilla toimillaan pannut alkuun. ([+21 tää-ääntä] YL 14.7.)

Pointti mitä pitäisi tässäkin yhteydessä korostaa on että kuka hyvänsä [kyseisen henkilön nimi] tavalla käyttäytyvä mieskin [alkuperäisessä kurssiiveilla] saisi samalla tavalla paskaa niskaansa.

Jos olet huomiohuoraava ihminen, joka vielä tekee uran uhriutumisesta, sinua ei kunnioiteta. Jos taas olet tekojesi kautta mainetta niittävä ja omaa hahmoasi objektina korostamaton, tällöin ihmiset arvostavat sinua.

Ole subjekti älä objekti, ja lakkaa uhriutumasta. Se on se mitä nuorille naisille ja kaikille muillekin pitäisi opettaa. ([+7 tää-ääntä] YL 14.7.)

Kummassakin postauksessa otettiin esille kokemus siitä, miten kyseinen naispuolinen henkilö heidän mielestään ”uhriutui” ja ”syyllisti” – tässä tapauksessa – ”valkoista lihaa syövää heteromiestä”. Erityisesti näissä kommentteissa tuntui korostuvan vääränlaisten asioiden esiintuominen, vääränlaisten asioiden salaamattomuus, mutta erityisesti vääränlainen tapa elää ja kokea todellisuus. Vääränlaisten kokemusten jakamisesta tulee *huomiohuoraamista* (ks. Liite), huomion hakemista ja tämä antaa syyn olla kunnioittamatta ja äärimmäisissä tapauksissa vihata kyseisenlaisia yksilöitä. Tämä näkökanta sai kuitenkin myös vastakommentteja, joista seuraavalla esimerkillä tosin ei ollut samoja määriä tää-ääniä kuin edellisillä lainauksilla.

>sinua ei kunnioiteta

Se, että laudan hiccyncelit [huomaa väärin kirjoitettu hikky] ja naisia vihaavat luuserit eivät häntä kunnioita ei tarkoita, etteivät muut häntä kunnioittaisi.

Aika kovat vahvistusvinoumat sinulla. ([+0 tää-ääntä] YL 14.7.)

Kyseinen vastaus hyökkäsi määrittelemällä naisista vihamielisiä kommentteja kirjoittavat yksilöt syrjäytyneiksi *inceleiksi* (ks. Liite) ja naisia vihaaviksi luusereiksi. Postaus piti myös sisällään ajatuksen siitä, että tällaista vihaamista tapahtuisi lähestulkoon pelkästään Ylilaudalla, että vain Ylilaudan syrjäytyneet ja naisvihamieliset yksilöt olisivat tällaisia. Käyttäjä tuli määritelleeksi kyseiset yksilöt liian sitoutuneiksi naisvihamieliseen kuvalautakulttuuriin. Kyseistä määrittelyä kohtaan esitettiin kritiikkiä kommentilla, jossa kyseenalaistettiin vihan kohteena olleen naishenkilön uhriutumisen tilanteessa, jossa tätä vihaisivat vain syrjäytyneet naisvihamieliset *incelit* (ks. Liite). Postaja myös kyseenalaisti aiemman postajaan todellisuudentajun toteamalla memeettisesti (Sparby 2017) tämän olevan psykoosissa (vrt. myös Meemi.info 2019e):

*Aika kovasti toi jaksaa uhriutua jos kerta vaan muutama luuseri sitä vihaa :D
Aika kovat psykoosit sinulla. (YL 14.7.)*

Kommentin ensimmäinen, ja kontekstissaan selvästi ironinen, virke pitänee kuitenkin siltä osin paikkaansa, että linkatussa artikkelissakin naishenkilö puhui laajemmasta vihasta häntä kohtaan. Jos siis vain muutama Ylilaudan naisvihamielinen käyttäjä vihaisi kyseisen artikkelin henkilöä, ei artikkelissa puhuttaisi laajamittaisesta vihasta häntä kohtaan. Viha tuskin siis rajoittuu vain Ylilautaan tai Ylilaudan muutamaan naisvihamieliseen käyttäjään. Kyseinen postaja tuli kritiikillään esittäneeksi ajatuksen siitä, että todennäköisesti Ylilaudan kaltainen naisvihamielisyttä voisi esiintyä myös muissa yhteyksissä, muiden kanavien kautta. Tällainen määrittely osaltaan rakentaa kuvaa Ylilaudan ryhmärajoista sekä -siteistä (Eliasoph & Lichterman 2003); minkälaisia käyttäjiä Ylilaudalla käy, minkälaisia ei ja minkälaisia on myös muualla. Näin naisvihamielisyys saatetaankin oikeuttaa ”myös muut tekevät tätä”-retoriikalla, joka taas osaltaan normalisoi kyseistä tapaa käyttäytyä tehden siitä jotain sellaista, jota ei ole *vain* Ylilaudalla.

Kohtasin havainnoinnissani kuitenkin myös tapauksia, joissa samantyylistä ”uhriutumista” ja selkeää huomion takia kirjoittamista pidettiin moraalisesti hyveellisenä. Jo aiemmin käsittelemässäni langassa, jossa keskusteltiin nuorisovaltuutetusta, joka kirjoitti Facebookiin ”omalla naamallaan” siitä, miten hän tarkistaa aina potentiaalisen naispuolisen kumppanin Instagramista, ettei tämä vain ole seurustellut aiemmin ”väärää” kansalaisuutta olevan kanssa. Kommentin suhteen monet olivat langassa samanmielisiä, mutta tapa jakaa tämä tieto Facebookissa omalla naamalla herätti ihmettelyä:

ihan oikeassahan tuo on, että ei huorasta vaimoa tehdä, mutta ei sitä nyt jumalauta pidä mennä omalla naamalla normobookkiin kailottamaan. ([+50 tää-ääntä] YL 18.7.)

Kuka vittu kehtaa tuollaista paskaa laittaa facebookkiin omalla naamalla ([+61 tää-ääntä] YL 18.7.)

Kyseisten postausten kanssa oli moni samaa mieltä, jos tää-ääniä katsotaan: +50 ja +61 tää-ääntä. Tällaisten mielipiteiden jakaminen omilla kasvoilla nähtiinkin kyseenalaisena. Tämän kaltaiset mielipiteet nähtiinkin joidenkin käyttäjien mielestä salattavina, vain anonyymisti kerrottavina. Tämä ihmettely kuitenkin herätti vastareaktion joissain käyttäjissä. Eräs käyttäjä oli huvittunut siitä, miten Ylilaudan käyttäjien mielestä pitäisi vain vaieta asioista eikä *uskaltaa* kirjoittaa omalla naamalla:

Huutista ihan vitusti, kun nyymit itkee jos joku uskaltaa omalla naamallaan kirjoittaa sen, mitä kaikki ajattelee. Miksi tästäkin pitäisi hiljetä? Pelaatte suoraan vasemmistomädättäjien pussiin ja annatte huoraukselle hiljaisen hyväksyntänne. ([+11 tää-ääntä] YL 18.7.)

Kyseisen käyttäjän mielestä tällaisista asioista hiljeneminen antaa hiljaisen hyväksynnän ”huoraamiselle”, jolla kyseinen käyttäjä mitä ilmeisimmin tarkoittaa omasta mielestään moraalisesti paheksuttavaa seksuaalielämää. Tämän kyseinen käyttäjä näki myös asiana, josta kaikki ovat samaa mieltä hänen kanssaan, toisin sanottuna yleisenä moraalisenä käsityksenä oikeasta tavasta elää. Eräs vertasi tällaisista asioista hiljenemistä Neuvostoliittoon:

>ei sitä kannata ääneen sanoa!

Kuulostaa ihan vitun Neuvostoliitto meiningiltä.

[Perässä pitkä englanninkielinen lainaus Václav Havelin esseestä *The Power of Powerless* käsittelevästä Wikipedia-artikkelista; postaukseen liitetty myös soijapoika-meemi {ks. Liite}] (YL 18.7.)

Hiljeneminen näiden käyttäjien ilmaisemasta ”kaikkien tuntemista totuuksista” näyttäytyy tässä valossa toimintana, joka johtaa lopulta vääränlaiseen yhteiskuntamalliin, jossa yksilöllä ei ole vapautta kertoa edes sitä, mitä hän ajattelee. Eräs kuvaa valheellisuuden olevan nykyajassa arvostettava piirre. Hänen mukaansa ”totuuksia” pitäisi saada kertoa, sekä pystyä seisomaan periaatteidensa takana:

Miksi totuuksia ei saisi kertoa? Periaatteet ja niiden takana seisominen (vaikka se tietäisi kuraa), on minusta tässä valheellisessa nykyajassa arvostettava piirre. (YL 18.7.)

Kommentti on kuitenkin hieman ristiriitainen, koska periaate ei varsinaisesti tarkoita tai edellytä totuudellisuutta. Periaate viittaa perustavanlaatuihin ajatukseen, jonka mukaan toimia (esim. Kielitoimiston sanakirja 2020b). Keskustelussa jaetut mielipiteet olivat kuitenkin yhtenäisiä,

keskustelijat olivat pääasiallisesti yhtä mieltä siitä, että vääränlainen seksuaalielämä on moraalisesti tuomittavaa. Käyttäjät olivat kuitenkin eri mieltä siitä, miten tämä tieto tulisi tuoda julki, ts. miten se tulisi salata.

Sosiologit Bradley Campbell ja Jason Manning (2018) ovat tutkineet erityisesti Yhdysvalloissa ilmenneitä erilaisten moraalikulttuurien välisiä *kulttuurisotia* (internetin kontekstissa ks. myös Nagle 2017). Campbell ja Manning ovat analysoineet kahdeksi vastakkaiseksi moraalisen kulttuurin ilmentymäksi *kunnia-* (*honor*) sekä *uhriuskulttuurin* (*victimhood*), joista kumpikin voidaan nähdä sukupuolittuneena, kummankin edustaessa erilaisia asioita naisten ja miesten kontekstissa (Campbell & Manning 2018, 252). Ylilaudan tapauksessa kunnian ja uhriuden kahtiajako näkyy selvästi edellä mainitsemisissä tilanteissa; uhrius naisen tuottamana on *huomiohuoraamista* ja *uhriutumista*, kun taas miesten tuottamana se on *totuuden* kertomista ja *rohkeutta* seisoa omien ajatustensa takana. Miehen tuottamana tällaiset teot ovat *kunniallisia*, kun taas naisten tuottamana niistä tulee *uhriutumista*. Sukupuolittuneisuus sukupuolten väliseksi koettujen erilaisten keskustelu- ja moraalikulttuurien välillä näkyykin tässä mielessä Ylilaudalla käydyssä keskustelussa. (vrt. myös Vainikka 2019.)

Kuten Simmel salailua käsitellessään toteaa; sitä mitä salaamme, sen salaamista myös arvostamme. Salaamiseen kuuluu aina moraalinen oletus yksityisyyden ja siihen liittyvän tiedon rajoista. (Simmel 1906; vrt. myös Bauman 2011.) Anonyymillä alustalla anonyymiteetti toimii oman yksityisyyden salaamisen työkaluna; arkaluontoisistakin asioista voi puhua ilman tunnistettavaksi tulemista. Tätä vasten sellaiset yksilöt, jotka tuovat julki arkaluontoisia asioita niin sanotusti omalla naamalla näyttäytyvät yksilöinä, jotka ovat salanneet väärin; ts. jättäneet salaamatta, paljastaneet jotain arkaluontoista itsestään. Kun suurempi joukko tulee yksilöön kohdistetun tarkkailun kautta tehneeksi neuvottelun kautta selväksi sen, mikä on moraalisesti hyväksyttävää ja mikä ei, päästään Mathiesenin (1997; myös Bauman 2002, 106) esittämän Synoptikon-yhteiskunnan ytimeen. Yleisö – tässä tapauksessa Ylilaudan käyttäjät – tulee tehneeksi jatkuvan tarkkailun kautta arvioiden, miten kohde on onnistunut niin sanotussa tehtävässään. Oli tarkkailtava yksilö sitten sosiaalisen median vaikuttaja, poliitikko tai ihan vain rivikansalainen (sosiaalisessa)mediassa, niin yleisö suurempana massana lopulta määrittelee, onko kyseessä moraalisesti hyveellinen vai paheellinen tapaus. (Bauman 2000, 106–109; Doyle 2011; Mathiesen 1997.) Mikä ikinä tarkkailun ja arvioinnin tulos onkaan, se rakentaa sekä ylläpitää niitä ryhmän moraalisia rajantekoja, jotka tekevät ryhmästä juuri sen, mikä se on. Näin ryhmän sisällä rakennetusta moraalisesti hyveellisyydestä tuleekin jotain sellaista, joka määrittelee ryhmän rajat, mutta myös ryhmän siteet moraalisen rajantekemisen kautta. (Eliasoph & Lichterman 2003; Lamont & Swidler 2014; Small ym. 2010.)

Ylilaudan yksi selkeimmistä rajanteon sekä ryhmäsiteiden rakentamisen muodoista on puhe Ylilaudan ulkopuolisista ihmisistä. Tähän paneudun seuraavassa alaluvussa 5.3 *Normo(t)*, jossa käsittelem tarkemmin sellaisten ihmisten joukkoa, jotka eivät kuulu Ylilaudan kulttuuriseen piiriin, tai vähintäänkään heitä ei keskustelujen valossa kaivata Ylilaudalle.

5.3 Normo(t)

Normo on lainasana englanninkielisillä alustoilla käytetystä termistä *normie* (vrt. Nagle 2017). *Normo/normot* ovat käsite, joilla viitataan niin sanottuun ”normaalihomoon” (vrt. Haasio 2015 2015, 195; Nagle 2017; Meemi.info 2019c), jolla taas viitataan henkilöön, joka sanalla sanoen on normaali (esim. KnowYourMeme 2019c; Wiktionary 2019). Normaalius, tai normous, voidaan määritellä Ylilaudalla suhteessa kuvalautakulttuuriin, tai yleisesti internetkulttuuriin sekä valtavirtakulttuuriin. Toisaalta *normo* on joissain tapauksissa myös verrannollinen käsitteen *lammas* kanssa (ks. Liite: ”Lammas”; ks. myös Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020).

Käsitteenä *normo* on monitulkintainen ja sen merkitys rakentuu monien muiden Ylilaudalla käytettävien yksinkertaistavien käsitteiden tavoin kontekstiinsa sidottuna. Normolla voidaan tarkoittaa Ylilaudan ulkopuolisia ihmisiä eli sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole kosketuksissa kuvalautakulttuuriin ja edustavat tätä kautta ryhmää vastakohtana kuvalautojen käyttäjille (esim. Nagle 2017, 101–107; Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020). Tällaisissa tapauksissa normolla viitattiin aineistossani yleisesti sellaisiin ihmisiin, joilla ei esimerkiksi ollut ymmärrystä kuvalaudoilla syntyneiden käsitteiden tai kuvalaudoilla jaettujen meemien alkuperäisestä merkityksestä.

Jonne

monille normoille tuo sana tarkoittaa pärisivää noin 12-18 vuotiaat nuorta lipittämässä energiajuomaa. [Loppu viestistä käsitteli sanan Jonne alkuperää ja tätä kautta oikeaa merkitystä.] (YL 3.7.)

Normojen meemut yleensäkin luokkaa "kun pieraset luokassa :D" ja sit joku reaktiokuva. Lisäksi puolet näistäkin on vain vittu käännetty suoraan englanninkielisistä meemeistä.

En voisi enempää korostaa vihaani normoja kohtaan. (YL 4.8.)

Tästä näkökulmasta ryhmä nimeltä normot asettuikin Ylilaudan kontekstissa sellaiseksi joukoksi ihmisiä, jotka toimivat pääasiassa Ylilaudan ulkopuolella, mutta joita kuitenkin kritisoidaan Ylilaudan kehyksen kautta.

Normoksi voidaan kuitenkin haukkua myös sellaisia Ylilaudan käyttäjiä, jotka eivät syystä tai toisesta pidä Ylilaudalle lähetetyistä sisällöistä esimerkiksi sen graafisen sisällön takia. Eräässä langassa käyttäjä mietti, mikä saa ihmisen ottamaan itsestään alasti kuvia ruokakalojen ja omien eritteidensä keskellä. Kyseistä asiaa ihmettelevää käyttäjää haukuttiin normoksi ja sanottiin tämän olevan väärässä paikassa.

Huutista normolle, ei taida sun paikka olla täällä (YL 7.7.)

Kyseisen postauksen ”ei taida sun paikka olla täällä” on osaltaan memeettinen ilmaisu, jota näkee käytettävän useasti. Eräs postaja kuitenkin kritisoi tätä sekä muutamaan muuta samankaltaista postausta kysymällä perusteluita sille, miksi he ”innostuivat” kyseisen langan – jossa miespuolinen henkilö leikki ruokakaloilla ja ulosteella – sisällöstä.

Te ketkä huutelette normoja vittuun laudalta nii yrittäkää nyt perustella miks innostutte paskasista kaloista suihkussa :Dd (YL 7.7.)

Ainakaan havainnoinnin aikoihin ei kyseiseen postaukseen tullut vastauksia eikä vastausta kysymykseen näin ollen saatu. Normoksi huutelu näyttäytyykin tässä valossa lähinnä tavalta, kulttuuriselta repertuaarilta, jonka avulla pyritään rakentamaan sekä ylläpitämään jonkin sortin rajaa kuvalautakulttuurille tyypillisen huumorin sekä näennäisesti normaalin, korrektiin, normatiivisen huumorin välille (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003; Swidler 1986). Suoraa perustelua ei kuitenkaan tule kysymykseen siitä, miksi käyttäjät näkevät niin sanotun *alkuperäisen sisällön* hyvänä sisältönä, tai mitä sillä oikeastaan edes tarkoitetaan. Asiaa perustellaan lähinnä sillä, että se on lautakulttuurin pelastus, osa kuvalautakulttuuria:

*>tule tietten tahtoen sammakkofoorumille
>loukkaa tunteesi kun todistat ehtaa lautakulttuuria
Oot nöyryyttäny ittes. (YL 7.7.)*

Langan sekalaiseksi ja ennalta-arvaamattomaksi nähtävä sisältö onkin käyttäjien kokemuksissa aitoa kuvalautakulttuuria, jotain säilytettävää sekä uusinnettavaa. Kuitenkaan kaikkien kokemusta

kuvalautakulttuurista tämä ei vastaa. Ne, jotka eivät näe tällaista sisältöä aitona kuvalautakulttuurina saavat osakseen normoksi haukkumista ja joutuvatkin näin määritellyiksi kuvalautakulttuurista ulkopuolisiksi. Toisaalta tämä ulosrajaaminen toimii myös toiseen suuntaan, kun esimerkiksi em. langan sisällön kyseenalaistajat kyseenalaistavat myös em. langan sisällön puolustajat. Näin Ylilaudan kuvalautakulttuuri tulee rakentuneeksi suhteessa sitä puolustavaan yksilöön.

Kuvalautakulttuuria tuntemattomien lisäksi normoilla voidaan viitata yleisesti myös internetiä ja internetkulttuureita tuntemattomia henkilöitä, sellaisia henkilöitä, jotka ovat internetin ulkopuolelta. Tämä jako liittyy voimakkaasti puheeseen siitä, miten normojen koetaan pilanneen internet. Esimerkiksi kuvalautojen alkuperäinen tarkoitus oli toimia keskustelualustoina tarjoten paikan puhua japanilaisesta kulttuurista sekä yleisesti epänormaaliksi koetuista mielenkiinnonkohteista. Internetin keskustelu- ja kohtaamispaikat nähtiin paikkoina, joissa sai puhua juuri siitä mikä itseä kiinnostaa ilman koetusti joka puolelta tulevaa pilkkua, ivaa tai vähättelyä. (vrt. Auerbach 2012b.) Internetin, ja tässä tapauksessa myös kuvalautojen valtavirtaistuessa normojen nähtiin olevan sellaisia käyttäjiä, jotka tulivat tämän alkuperäisen kontekstin piiriin pilaamaan vanhaa ja hyväksi koettua, normalisoimaan sekä tuomaan siihen ”normaaleja”, valtavirtaisia asioita (esim. Phillips 2017).

[Kaipaam lapsuudestani eniten a]ikaa ennen internetin normoutumista. (YL 3.7.)

Trollaus oli älyttömän helppoa ja trolleja oli varsin vähän. Normoja ei näkynyt palstoilla, vain nörttejä ja hikkyjä. (YL 26.8.)

Erityisesti sosiaalisen median, älypuhelimien sekä näitä edeltäneiden chat-alustojen ja yhteisöpalvelujen nähdään antaneen alkusysäyksenä internetin pilaantumiselle, jota normot aktiivisesti tekevät. Asiat tuntuvat olleen paremmin ennen sosiaalista mediaa, älypuhelimia tai helposti löydettäviä/mainostettuja keskustelualustoja:

[Internet oli *comfympi* (viihtyisämpi) 1990-luvun lisäksi] myös 2000-luvun alussa ennen facebookia ynnä muita sosiaalisia medioita.
Normot pilasivat internetin. (YL 26.8.)

KissFM toi mukanaan normot ja lisäksi se oli (ainakin alussa) lähinnä käyttökelvoton paska, jossa kaikki toimi hitaammin ja huonommin kuin kannujen psäteissä. (YL 26.8.)

ysärillä ei vielä juuri ollu internettiä mutta 2000 luvun alussa ennen iphonea kyllä, sitten normot tulvi nettiin ja kaikki oli pilalla, ihan pilalla (YL 28.8.)

Normous näyttääkin tässä kontekstissa rakentuvan voimakkaasti kulutustottumusten kautta, eritoten niiden kuluttamisen tapojen kautta, jotka liittyvät internetiin. Normoksi, tai yleisemmin sanottuna normaaliksi tuntuvat määrittävän sellaiset kuluttamisen muodot, jotka eivät kuvaa käyttäjien kokemuksissa Ylilaudan käyttäjiä tai kuvalautakulttuuria ylipäätään. Tämä vertautuukin jossain määrin Ari Haasion (2015, 195) analyysiin Ylilaudan hikikomori-ryhmän käyttäjästä; ”normo” toimii käsitteenä, jolla pyritään erottumaan toiselta edustavista itseä kuvaavista nimityksistä kuten vaikkapa *nyymi*, *hikky* tai *burgeri* (ks. Liite). Tällaista samanlaista retoriikkaa näyttäytyi myös /hikikomori/-alalaudan ulkopuolella – Sekalaisessa – postauksissa, joissa kritisoitiin kumppanin etsimiseen tarkoitettuja sovelluksia sekä niistä puhumista. Omien kasvojen laittaminen ”koko maailman arvioitavaksi” tai ylipäätään kumppanin etsimiseen tarkoitetuista sovelluksista ”jauhaminen” koettiin *normojen* toiminnaksi:

Miten vaikea kaltaistesi normojen on käsittää se etteivät kaikki ihmiset halua pistää pärstäänsä johonkin vitun paritussovellukseen koko maailman arvioitavaksi? (YL 23.7.)

Ettekö voi mennä vaikka faceen [= Facebookiin] jauhamaan tinderistä? Vitun normot. (YL 24.7.)

Normot voidaan nähdä myös kuvalautakulttuuriin tai internetiin linkittymättömänä ryhmänä. Normous/normaalius näyttäytyy näissä tilanteissa sellaisena ihmisen piirteenä, jossa tietynlaiset elämänvalinnat, internetin ulkopuoliset tavat kuluttaa tai ylipäätään tavat olla maailmassa näyttäytyivät. Normojen yleisesti nähdään tässä kontekstissa olevan mieleltään vakaita, keskiluokkaisia, hyvin normatiivisesti eläviä ja ylipäätään kaikin puolin viite- ja keskiarvojen mukaisia. Sanalla sanoen, normaaleja, liittyi normaalius sitten suosituksen matkakohteen valitsemiseen:

Huutista normolle, mitäs läksit paskamaahan. (YL 19.7.)

Huumeiden mielenterveyteen negatiivisesti vaikuttaviin tekijöihin (normoilla ei niin suurta vaikutusta kuin syrjäytyneillä):

Ei mieleltään vakaa normo [kannabiksesta] mitään pahoja ahdistuksia melkein ikinä saa. Passiiviset mt-rotat [mielenterveyshäiriöitä sairastavat, sosiaaliuilla elävät sekä usein syrjäytyneet ihmiset] on sit eri asia. (YL 3.7.)

Kuuntelutottumuksista radiota kohtaan:

Omistan radion mutta ei sieltä tule kuin normoja jauhamassa normopaskastaan. (YL 5.8.)

Televisio-/suoratoistosarjojen valitsemiseen:

[Vastauksena Game of Thrones -sarjasta otettuun viittaukseen] *Kyllä se talvi on tullut ennen paskoja normosarjoja ja tulee paskojen normosarjojen jälkeenkin. T: eri (YL 5.8.)*

Sellaisten asioiden tekemiseen, joita monet pitävät isänmaallisena:

Moni normo on ainakin keskiliuokkaisissa piireissä on aidosti isänmaallinen, siksi itsekin joudun larppaamaan isänmaallista ajoittain. Esim. koita mennä sanomaan, että MM-voitto on yhdentekevää kun koko valtakunta huutelee mörköä. (YL 12.8.)

Kaverisuhteiden omistamiseen:

Naurikset [”huutikset”-sanan muunnelmä sanasta ”nauraa”] lampaalle, jos kuvittelet että tosirota omaa jotain niinkin normoa kuin kavereita. (YL 12.8.)

Naimisiin menemiseen:

No jos se yhtään lohduttaa, minäkin kosin pitkäaikaista naisystävääni ja se sanoi kyllä. En minä sitä kosintaa oikeastaan tarkoittanut, sillä naimisiinmeno on normopaskaa ja loppupeleissä erottiin joka tapauksessa. (YL 25.8.)

Tai normatiivisten ja poliittisesti korrektien vitsien kertomiseen:

Tää, vituttaa lähinnä sellaiset tyyppilliset vantaalaiset normot, jotka mukamas loukkaantuu kaikesta hieman hyvän maun ylittävistä heitoista. (YL 4.7.)

Tätä normaaliuden määrittelemisen kautta normot voidaan nähdä myös vastakohtana ”uniikkeille lumihitaleille” (itsensä uniikin ainutlaatuisiksi kokeville; vrt. Ahlroth 2019) ja ”hipstereille” (valtavirtaan kuulumattomien trendien kuluttaminen; vrt. KnowYourMeme 2019c). Vastakohtana sellaisille, jotka tahallaan yrittävät olla erilaisia. Tällainen pyrkimys uniikkiuteen ja omanlaatuisuuteen rakentaakin kuvaa yksilöllisyydestä laadullisesti muista täysin erilaisena yksilönä, ainutlaatuisena.

Pelkästään normot eivät kuitenkaan joudu tulilinjalle tässä kahtiajaossa. Myös normoksi muita haukkuvat saavat kritiikkiä tästä erilaisuuttaan ihannoivasta asenteesta. Normo-sanaa viljelevien tahallinen halu olla kaikkea valtavirtaista ja normaalia vastaan voikin ulkopuolisten silmiin näyttäytyä vain haluna olla erilainen, täysin omanlaisensa, ainutlaatuinen.

Oot varmaan tosi raskas kaveri irl. Normopaskaa, lammaspaskaa, kaikki paskaa yhyhyhhhyhyy. (YL 5.8.)

Myös ainutlaatuisena ja täysin omanlaisenaan näyttäytyvät yksilöt voidaankin nähdä vain sellaista esittävinä. Yksilöinä, joiden tapa olla yksilönä rakentuu juuri yritykseen olla mahdollisimman yksilöllinen yksilö, laadullisesti erilainen, ainutlaatuinen ja ainutkertainen.

Loppujen lopuksi normous tuntuu kuitenkin määrittävän monissa tapauksissa oman normaaliudenkäsityksen kautta, suhteessa itseen, erityisesti suhteessa omaan erilaisuuteensa, tai joissain yksittäisissä tapauksissa myös *normoihin* samaistumiseen. Normon käsitettä käytetään kuitenkin useimmiten muista käyttäjistä, ihmisistä tai ryhmistä puhuttaessa, harvemmin itsestä. Normoa voidaankin pitää Erika Sparbya (2017) mukailleen retorisenä aseena, sanallisena hyökkäyksenä toista kohtaan. Erityisesti sellaisena sanallisena hyökkäyksenä, jonka tarkoituksena on pelkistää toisen yksilöllisyys totaalisen normaaliuden, keskinkertaisuuden ja kritiikittömyyden irvikuvaksi. Näin normo toimiikin sellaisena retorisenä aseena, jota myös sellaiset konseptit kuin *lammas* (ks. Liite) tai hieman lyhytaikaisempi *npc*-meemi (non-player-character, hahmo vailla kykyä toimia käsikirjoituksen ulkopuolella; ks. Liite) käyttivät hyväkseen; massan mukana menevä olio, joka ei kykene itsenäiseen ajatteluun vaan pyrkii toimimaan kuten kaikki muutkin. Tällaisten käsitteiden käyttäminen myös tulee samalla korottaneeksi sanansa käyttäjän tätä haukuttua henkilöä korkeammalle, onhan hän – ainakin omasta mielestään – kykenevämpi yksilöllisiin valintoihin. Näin omaa yksilöllisempää yksilöllisyyttä rakennetaan ja muita, omaan viiteryhmään kuulumattomia pidetään massana, vähemmän yksilöinä. *Normon* konsepti toimiikin näin voimakkaana kulttuurisena repertuaarina (Swidler 1986) ryhmärajojen sekä -siteiden (Eliasoph & Lictherman 2003) ylläpitämiseksi; minkälaiset yksilöt kuuluvat ryhmään ja minkälaiset eivät, minkälainen yksilö on hyvä yksilö ja minkälainen ei.

5.4 Muitakin kuin nyymejä ja normoja

13:31 Ehkä hivenen elitismiä/oman sukupolven paremmutta langassa, jossa puhutaan ekaluokkalaisten kyvyttömyydestä käyttää veistä perunan kuorimiseen. Toisaalta myös [keskustelua] sen suhteen pitääkö perunoita ylipäättään edes kuoria. Osa pitää sitä vanhempien sukupolvien, ”boomereiden” pakotuksena, että ”pakko kuoria perunat!”. (PK 7.8.)

Muista ihmisistä ja käyttäjistä käytettävät nimitykset eivät kuitenkaan rajoitu vain nyymeihin ja normoihin. Kaikkia nimityksiä yhdistää kuitenkin niiden symbolisina rajantekoina (esim. Small ym. 2010) nähtävät arvottavat jaottelut käyttäjien 1.) kulttuurista sitoutumista sekä 2.) yksilöllisiä piirteitä kohtaan. Nimitykset toimivat moraalisten erontekojen ja tätä kautta moraalisten rajojen rakentajina erilaisten yksilöiden välille (vrt. Small ym. 2010). Nimitykset useimmiten yksinkertaistavat ja pelkistävät toisen henkilön tämän yksittäisen nimityksen alle. Se onko nimitys esitetty positiivisessa vai negatiivisessa valossa riippuu täysin kontekstistaan. Nimitysten käyttäminen saa käyttäjät kuitenkin useimmissa tapauksissa näyttäytymään juuri vain tämän yhden piirteen/nimikkeen pohjalta. Eihän kukaan ole kuitenkaan todellisuudessa ”vain” nyymi, normo, suvakki, rajakki, rotta, lammas, pedofiili ja niin edelleen. Yksittäiset nimitykset pyrkivätkin kuvaamaan yksilöä laajemman joukon kautta, osana moraalisesti rajautunutta ryhmää. Seuraavassa lainauksessa esiintyi usein Ylilaudalla toistettu väite siitä, että turrit (turri-alakulttuuri on antropomorfisten eläinhahmojen ympärille muodostunut fanikunta; Meemi.info 2016; Välisalo 2017), homoseksuaalit tai mahdollisesti mielenterveysongelmaksi luokiteltavat ihmiset olisivat useimmiten suvaitsevaisia. Kyseinen postaja myös vihjaa niin turri-alakulttuurin edustajien kuin homoseksuaalienkin olevan mielisairaita:

Kummallisesti suvaitsevaisuussetit usein kasautuvat ihmiselle: turri, homo ja potentiaalisesti mielisairas. ...Vai pitäisikö tämä kirjoittaa "mielisairas, mielisairas ja potentiaalisesti mielisairas"? (YL 24.8.)

Nimitykset toimivat Ylilaudalla kollektiivisesti koetun todellisuuden kuvaajina. Muut yksilöinä näyttävät rakentuvan näiden yksinkertaistettujen nimitysten kautta. Ja kun käyttäjä on leimattu yhden yksittäisen nimityksen alle, ei tämän viestillä ole enää useimmissa tapauksissa muille käyttäjille arvoa, etenkin jos kyseessä on vastakkaista tietoa tai mielipiteitä tarjoava postaus. Vastakkaiset mielipiteet asetetaan moraalisesti kyseenalaisiksi ja johtuviksi jostain sellaisesta moraalisesti paheksuttavasta piirteestä, joka on aiheuttanut yksilössä tämän väärän tavan hahmottaa todellisuutta. Esimerkiksi

animekuvan (japanilaisen piirroshahmon kuvan) liittäminen omaan viestiin saattaa monissa tapauksissa aiheuttaa haukkumistulvan, etenkin jos kyseinen postaja postaa muuten asiallisesti:

>*animenpostaja on kehitysvammainen*

Yllätys yllätys. Ainoa konsensus on että olet pedari homo. (YL 3.7.)

Pelkkä animekuvan käyttö teki kyseisestä postajasta ”*pedari homon*”, homoseksuaalin pedofiilin. Animekuvan sisältäneessä postauksessa kyseenalaistettiin vertaisarvioimaton tutkimus ilmastonmuutoksesta sekä puhuttiin tutkijoiden konsensuksesta liittyen ilmastonmuutokseen. Usein pelkkä animenkuvan käyttö kuitenkin mitätöi kyseisen käyttäjän viestin sisällön. Samaa animen postajien vihaamisen ilmiötä esiintyy Ylilaudalla laajemminkin. Anime yhdistettiin monesti postauksissa pedofiliaan:

Animepedoa harmittaa? (YL 26.8.)

Animepedofiileille bannit (YL 3.8.)

Erilaisten nimitysten skaala on Ylilaudalla laaja, mutta olen jaotellut niitä karkeasti ikään, fyysisiin ominaisuuksiin, ihmissuhteisiin ja seksuaalisuuteen, toimeentuloon ja elämäntapaan, kyvykkyyteen ja älyyn, poliittiseen kantaan, sekä Ylilaudan ja/tai kuvalautakulttuuriin sitoutumisen tasoon liittyviin kategorioihin. Ikään liittyvät nimitykset, kuten vaikkapa *ykä*, *veeti* ja *jonne* (ks. Liite) perustuvat monesti oletukseen iän ja ymmärryksen väliseen suhteeseen; tietyn ikäiset elävät tietynikäisten todellisuudessa eivätkä ymmärrä toisiaan. Esimerkiksi *manlet*, *chinlet*, *dicklet* ja *sami* (ks. Liite) ovat fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia nimityksiä, joilla lähtökohtaisesti luodaan rajoja hyvän ja huonon, usein miehiseksi koettujen ruumiillisten ominaisuuksien välille. Ihmissuhteisiin ja seksuaalisuuteen liittyviksi nimityksiksi olen nimennyt sellaiset sanat kuin *hikky*, *alfa*(uros), *beta*, *incel*, (ks. Liite) *huora*, *homo*, *pedari* ja *neitsyt*, jotka kaikki kuvastavat jollain tasolla yksilöiden ihmissuhteiden laadullista tasoa sekä yksilöiden suhtautumista näihin ihmissuhteisiinsa. Toimeentuloon ja elämäntapaan liittyvät sellaiset Ylilaudallakin suositut nimitykset kuin *rotta*, *nisti*, *normo* ja *lammas* (ks. Liite), joista *rottien* haukkuminen ilmiönä vertautuukin Juho Saaren ym. kuvailemaan keskusteluun *sosiaalipummeista* Suomi24-foorumeilla (Saari, Behm & Lagus 2017, 207–231). *Burgeri*, *autisti*, *elämänkoulun* (ks. Liite) eri muunnelmät sekä *vammainen* ovat nimityksiä, joilla pyritään hyökkäämään yksilöiden kyvykkyyteen sekä älyyn. Näistä tosin *burgeria* voidaan käyttää myös itsestä puhuttaessa omasta kyvyttömyydestä sosiaaliseen vuorovaikutukseen (vrt. Haasio 2015,

113). Poliittisia ryhmiä edustavia nimityksiä ovat esimerkiksi *vassari*, *persu*, *suvakki*, *rajakki*, *öyhö* ja *feminatsi* (ks. Liite), joilla kaikilla pyritään pelkistämään yksilön mielipiteet yhden negatiivisen nimityksen alle tehden näin kaikista kyseisen yksilön mielipiteistä ja näkemyksistä vääriä.

Viimeisenä ryhmänä oleva kuvalautakulttuuriin sitoutumisen kategoria pitää sisällään sellaiset nimitykset kuin *uushomo* ja *vanhahomo*. Käyn seuraavassa tämän alaluvun alaluvussa läpi hieman tarkemmin näitä kahta nimitystä, jotka näyttävät erityisen merkittävänä Ylilaudan kontekstissa.

Uushomot ja vanhahomot

Siinä missä *normot* voidaan nähdä täysin kuvalautakulttuuria tuntemattomina henkilöinä, käsite *uushomo* (ks. myös Liite: ”Homo-suffiksi”) taas kuvaa sellaisia käyttäjiä, joiden kulttuurinen tietämys on vielä lapsenkengissä. *Uushomo* (vrt. esim. Auerbach 2012a: käännös newfag-termistä; Meemi.info 2019f; Uotila 2013, 61) käsitteenä voidaan nähdä retorisena aseena (vrt. Sparby 2017) tilanteessa, jossa henkilö ei tunne syystä tai toisesta Ylilaudan kulttuurista koodistoa (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003, 744). Tämä ei aina tarkoita jonkin kaikkien tuntemaan kulttuurisen piirteen tuntemista ja ymmärtämistä, vaan kyseisellä nimityksellä voidaan viitata myös suppeampaan, vain yhdessä langassa ilmenneeseen ”merkittävään” tai ”eepiseen” tapahtumaan, esimerkiksi AP:seen joka on toimittanut kuvia itsestään ollessaan reissussa. Uushomoksi nimittämiseksi on kuitenkin aina jokin tällainen kulttuuriseen tietoon, ja eritoten sen tietämättömyyden liittyvä syy.

Erään langan AP käsitteli Jonne-sanaa, joka tiivistettynä kehittyi Ylilautaa edeltäneen Kuvalaudan aikana Jonneweb-nimiseltä sivustolta tulleen käyttäjätulvan johdosta. Jonnella viitattiinkin (esi)teineihin, jotka tulivat ”laskemaan Kuvalaudan tasoa”. (vrt. esim. Meemi.info 2019b.) AP:n kerrottua Jonnewebin- sekä *Jonne*-sanon historiasta lankaan tuli ihmettelyä siitä, miksi AP kertoi tämän. Näiden postausten kautta tämä AP:n jakama tieto näyttäytyikin yhtäkkiä jonain salattavana tietona tai tietona, joka jokaisella pitäisi olla jo valmiiksi tiedossaan. Muiden käyttäjien tehtävänä ei ole opettaa uusille käyttäjille kulttuurista tietoa vaan tämä tulisi jokaisen itse löytää ja oppia:

Uushomoille ei tarvitse kertoa sitä mitä he eivät tiedä. (YL 3.7.)

Osa käyttäjistä piti tietoa niin itsestäänselvänä, että he kysyivät AP:lta kuka kyseistä asiaa ei muistaisi. Toisaalta tässä saattaa olla kyseessä myös eräänlaista kulttuurista elitismiä (vrt. Nissenbaum &

Shifman 2017) ja kulttuurisen tiedon esittämistä itsestäänselvänä, jo tiedettynä tietona, jonka tulisi olla vähimmäistietona kuvalautakulttuurista. Halu salaillla voidaan nähdä myös Baumanin (2010) kirjoitusten kautta; salailulla pyritään luomaan yhteisöllisyyttä salatun tiedon kautta ja sen yksi tarkoitus on rakentaa sekä ylläpitää ryhmisiteitä (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003).

Tähän jakamisen kyseenalaistavaan postaukseen vastataan kuitenkin realistisuuteen pyrkivällä toteamuksella siitä, että tällainen tieto ei enää kuulu – tai ainakaan tunnu kuuluvan – Ylilaudan/suomalaisen kuvalautakulttuurin ”vaadittavaan” tietämykseen. Tällaisesta tiedon tarpeellisuuden kyseenalaistamisesta tuleekin näin ryhmisiteitä rakentava voima; mikä on tarvittava kulttuurisen tiedon määrä, jotta voit olla osa ryhmää (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Toisaalta kyseinen postaus saattaa myös asettaa nykyisen suurimman Ylilautaa käyttävän populaation kulttuurista tietämättömien *uushomojen* kategorian alle:

Kuka tuota ei muistaisi? (YL 3.7.)

[johon vastauksena:]

Varmaan 90% laudan populaatiosta. (YL 3.7.)

Uushomoiksi kutsutaan myös henkilöitä, jotka tuntuvat ottavan ironisiksi/humoristisiksi tarkoitettut jutut tosissaan (ks. myös 5.5 *Meemit todellisuutta kuvaamassa*). Kyseiselle haukkumalle voidaan nähdä paikkansa näin tilanteessa, jossa toinen postaja ei ole ymmärtänyt jotain viestiä selväksi trolliksi tai ”vain meemiksi”. Tällaisissa tapauksissa nimitettävä henkilö ei selvästikään ole muiden käyttäjien mielestä tuntenut kulttuuria tarpeeksi ymmärtääkseen viestin tai kuvan huumoriarvoa, vaan on pitänyt sitä totuudenmukaisena:

Huutista. Huomaa taas, että uushomo on ottanut laudan meemit vähän liian tosissaan. (YL 18.7.)

Uushomoksi voidaan myös sanoa henkilöä, jonka lautailukokemus näyttäytyy jotenkin tuoreempaan kuin oma kokemus siitä, minkälaista se on ollut joskus aikoinaan. Uushomoksi nimittäminen ilmenee kuitenkin aineistossani sellaisena retorisenä aseena, jolla pyritään sekä kyseenalaistamaan että heikentämään toisen kulttuurinen tieto vääränä, väärinymmärrettynä, kulttuurista koodistoa ymmärtämättömänä.

En ole [ensimmäistä kertaa internetissä]. Mutta tollanen uushomojen "oh so edgy random" paska ei ole mitään lautakulttuurin selkärankaa. (YL 7.7.)

[...] olet uushomo joka ei ole vielä ymmärtänyt, ettei internet ole vakavaa liiketoimintaa varten. [...] (YL 19.7.)

Uushomoksi jälkimmäisessä postauksessa haukuttu vastaa tähän kommenttiin pyrkimyksellä mitätöidä ”internet vakavana liiketoimintana”-näkemys toteamalla tämän olevan jo – internetin mittakaavassa – vanha, paikkaansa pitämätön filosofia:

Oletko juuttunut vuoteen 2005? Tarvitsetko apua? (YL 19.7.)

Tämä kommentti on tosin hieman ylitseampuva, koska kyseinen meemi lähti leviämään kuvalaudoille (4chan) vasta vuonna 2005, muodossa ”*The internet is serious business*”. Suomeksi tämä on käännetty, alkuperäiskieltä hyvin tarkasti mukailevasti ”*Internet on vakavaa liiketoimintaa*”. Itsessään tämä toteama on ironinen heitto tilanteesta, jossa joku käyttäjä on alkanut keskustella liian tosissaan vakavaksi koetusta aiheesta, esimerkiksi politiikasta, salaliittoteorioista ynnä muista ”vakavista” aiheista. (vrt. KnowYourMeme 2014.) Tämä kääntyi kuitenkin lopulta ajattelutavaksi, joka korosti sitä, miten ”internet ei ole vakavaa liiketoimintaa” ollen joidenkin sen aikaisten moderaattoreidenkin näkemys internetistä sekä ylipäättään kuvalaudalla olemisesta (esim. Meemi.info 2019d).

Toisaalta jokaisen *pitää* oppia olemalla, osallistumalla ja kokemalla itse mitä on lautakulttuuri. Esimerkiksi Meemi.info nimeää *lurkkaamisen* olevan ”*ainoa tapa päästä eroon uushomoudesta*” (Meemi.info 2018a). On sikäli mielenkiintoista, ettei tallentamissani keskusteluissa ilmennyt kuitenkaan suoraa ”*Lurkkaa lisää*”-tyylistä pastavastausta, jota etenkin ennen huudeltiin käyttäjille, jotka eivät tuntuneet tuntevan laudan koodistoa tai normeja; ts. uushomoille (vrt. Meemi.info 2018a). Samaa sanomaa implikoivia viestejä oli kuitenkin monia, vaikka sanatarkasti samanlaisia postauksia ei ollutkaan. Aineistoa kerätessäni törmäsin myös tilanteeseen, joissa tietämättömyys muutamaa kuukautta aiemmin esillä olleista postauksista ja tapahtumista johti uushomon leimaan:

Hauska kyllä myös tämä ”uushomo”-huutelu, jos ei tunnista paria kuukautta vanhaa itsensä pakottajaa. Toisin sanottuna uushomoksi ja ”lurkkaa lisää” voi huudella myös silloin, jos ei tunne uusia asioita. (PK 16.7.)

Tässä valossa uushomous vaikuttaakin sellaiselta ominaisuudelta, jonka häivyttääkseen pitäisi kyetä seuraamaan laudan tapahtumia, jos ei kellon ympäri, niin vähintäänkin päivittäin. Uushomous tuntuukin rakentuvan suhteessa omaan tietämisen tasoon. Pohdinnan alaiseksi jääkin onko uushomous ja uushomoksi haukkuminen vain osa sellaisia kulttuurisia repertuaareja (Swidler 1986), joiden avulla kyetään sijoittamaan itsensä osaksi yhteisöä sekä sijoittamaan itsensä tämän yhteisön moraalille asteikkolle; minkälainen yhteisön jäsen on kunnioitettava ja oikeanlainen jäsen, mitä pitää tietää ja kenen tämä tieto tulisi tietää kuuluakseen *vanhahomojen* ryhmään (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003).

Siinä missä uushomo voidaan nähdä usein negatiivisessa kehyksessä, sen näennäisen vastakohtana toimiva *vanhahomon* käsite taas on kulttuuriselta kannalta paljon positiivisempi. Vanhahomous nähdään sellaisena ominaisuutena, jonka voi vain saavuttaa. Sen voi saavuttaa *lurkkaamalla*, osallistumalla ja tarkkailemalla kuvalautakulttuuria tarpeeksi kauan. Vanhahomojen nähdään muistavan jotain – Ylilaudan näkökulmasta – muinaista esimerkiksi sitä edeltäneiltä kuvalaudoilta. Vanhahomouteen kuuluu kuitenkin myös eräänlainen sääntö siitä, että vanhahomouttaan ei tule tuoda esille ainakaan kovin suoraan. Vanhahomo käsitteenä onkin sellainen, jota ei tuoda esille käyttäjien toimesta kovinkaan usein muuten kuin uushomojen ja vanhahomojen välistä kahtiajakoa tehdessä.

Se mikä yksilöllisyyden määrittämisen ja ilmaisemisen tapoja Ylilaudalla yhdistää, on se, miten yksilöt tulevat yksilöllisyyttä rakentaessaan hyväksikäyttäneeksi kulttuurin tarjoamia toiminnan tapoja, kulttuurisia repertuaareja (Swidler 1986; vrt. myös Bauman 2002, 102–109). Kuten jo ensimmäisen analyysiluvun lopussa totesin kulttuurin määrittelystä, myös yksilön, ja erityisesti oman yksilöllisyyden määrittäminen suhteessa toisiin rakentuu erityisesti itsen sekä oman yksilöllisyyden kokemuksen kautta. Nimitykset toimivat aina jotenkin suhteessa itseen ja omaan kokemukseen oikeasta ja väärästä tavasta elää, moraalista, ja ehkä yhteisöllisyyden kannalta vielä laajemmin jaetusta moraalikulttuurista (vrt. Campbell & Manning 2018). Yksilöllisyyden rakentamisen yhteisöllinen puoli ilmenee ryhmätyylin rakentamisen kautta, erityisesti ryhmäsiteiden, hyvien ja huonojen jäsenten määrittämisen kautta (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Oman yksilöllisyyden oikeuttaminen tapahtuu Ylilaudalla samanmielisten keskustelujen kautta, samanlaisten kokemusten kautta sekä samoin ajattelevien muiden yksilöiden ajatusten reflektoinnin kautta. Ylilauta oletettuna yhteisönä nouseekin näin tärkeäksi osaksi oman yksilöllisyyden näytelmän rakentamista sekä ylläpitämistä, työkaluna rakentaa omaa yksilöllisyyttä kyseisen yhteisön kontekstissa vuorovaikutuksen kautta moraalisesti oikeutettujen mallitarinoiden avulla (Bauman 2002 31; 102–109).

6 Johtopäätöksiä yksilöllisyydestä Anonyymissä kuvalautakulttuurissa

Tutkielmani tavoitteena oli tarkastella etnografisesti yksilöllisyyden rakentumista sekä ylläpitämistä anonyymillä, kuvalautatyypillisellä keskusteluforumilla. Tutkielmani lähtökohtina oli nähdä internetin keskustelualustat ensinnäkin yhteisinä, mutta myös omina kulttuurisina yksikköinä. Toisena lähtökohtana oli kulttuurin vaikutuksen korostaminen yksilöllisyyden rakentumisessa. Tutkielmassani analysoin yksilöiden yksilöllisyyttä- sekä kulttuuria määrittelevää, muokkaavaa, uusintavaa ja ylläpitävää toimintaa kuvalauta Ylilaudalla vuorovaikutuksen kautta ilmenevän kuvalautakulttuurin kautta.

Tutkielman teoreettisen viitekehyksen keskeisimmät kulttuuria käytännönläheisesti lähestyvät teoriat olivat Ann Swidlerin (1986) kulttuuristen repertuaarien teoria sekä Nina Eliasophin ja Paul Lichtermanin (2003) ryhmätyylin käsite. Yksilöllisyyden viitekehyksessä tärkeimmät teoriat olivat Georg Simmelin (esim. 1971; 2005) kirjoitukset modernista yksilöllisyydestä sekä Zygmunt Baumanin (esim. 2000; 2001) teoretisoinnit yksilöllisyyden rakentumisesta notkean modernin aikakaudella. Anonymiteetin teoreettisessa viitekehyksessä erityiseksi nousi eritoten Marco Deseriisin (2015) teoria jaetusta pseudonyymi Anonyymistä, jonka kautta anonyymien ryhmän jäsenet tulevat rakentaneeksi yhteisesti koettua kokemusta Anonyyminä olemisesta. Tämän lisäksi anonymiteetin suhteen merkittäväksi nousi myös ajatus oman todellisen henkilöllisyyden salaamisesta (Bauman 2010; Simmel 1906) anonyymien (Auerbach 2012b; Keipi 2015) nimettömyyden avulla kuitenkin samalla itsestä jotain paljastaen.

Seuraavissa alaluvuissa kokoaan yhteen analyysistani nousseet johtopäätökset sekä viimeisessä alaluvussa pohdin tämän tutkielman herättämiä ajatuksia ja mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Johtopäätökset lähtevät liikkeelle, alaluvussa 6.1, Ylilaudalla ilmenevän kulttuurin kuvauksesta sekä kulttuuria ilmentävän alatutkimuskysymykseeni vastaamisesta; *millä tavoin kulttuurisesti rakentunut pseudonyymi Anonymiteetti ilmenee Ylilaudalla käydyssä keskustelussa*. Tämän jälkeen alaluvussa 6.2 vastataan toiseen alakysymykseeni siitä, *missä menee pseudonyymi Anonyymiin perustuvan yksilön ja yksilön välinen raja*. Kyseisessä alaluvussa tätä rajan tilaa lähestytään eräänlaisen kehän kautta, jossa yksilöstä muodostuu anonymiteetin mahdollistavan kuvalautakulttuurin kautta Anonyymi, joka taas lopulta palautuu takaisin yksilöksi. Tämän jälkeen viimeisessä johtopäätöksiä käsittelevässä alaluvussa 6.3 vastataan päätutkimuskysymykseeni siitä, *millä tavoin jaettua pseudonyymiä, "Anonyymiä"*

rakennetaan ja ylläpidetään Ylilaudalla, ja millä tavoin yksilöllisyyttä rakennetaan ja ylläpidetään anonyymisti, nimettömästi Ylilaudalla käydyssä keskustelussa. Viimeisessä alaluvussa, 6.4, on pohdintaa tutkielmasta sekä mahdollisista jatkotutkimusaiheista.

6.1 Kulttuuristetut Anonyymit yksilöt

Päätutkimuskysymystäni tukeva ensimmäinen alatutkimuskysymys oli, *millä tavoin kulttuurisesti rakentunut pseudonyymi Anonymiteetti ilmenee Ylilaudalla käydyssä keskustelussa.* Tätä kysymystä olen lähestynyt erityisesti kulttuuriselta kannalta, jaetun pseudonyymi Anonyymin (Deseriis 2015) pohjalta. Kollektiivisesti jaettu pseudonyymi Anonyymi ilmenee keskustelussa toistetuin kulttuurisin repertuaarein (Swidler 1986) sekä metakeskustelussa käydyn ryhmätyylin (Eliasoph & Lichterman 2003) määrittelyjen kautta. Pseudonyymi Anonyymi ilmenee ymmärrettävimmän yhdenmukaisten postausten sekä kielenkäytön kautta. Anonyymi, tai ylilaudalla tarkemmin ottaen *nyymin*-konsepti on se, miten yksilöt tulevat osaksi kollektiivista pseudonyymi Anonyymiä. Nyyminä oleminen on liittymistä osaksi kuviteltua- ja oletettua yhteisöä (Bankston 2000, 517–518; Bauman 1992, xvii–xix; 2002, 31), jonka kautta yksilöt tulevat rakentaneeksi ryhmätyyliään (Eliasoph & Lichterman 2003) oikeanlaisen, normien mukaisen ryhmään kuulumisen kautta.

Analyysi osoitti kulttuuristen repertuaarien (Swidler 1986) ja ryhmätyylin (Eliasoph & Lichterman 2003) uusintamisen sekä rakentamisen kautta ilmenevän kulttuurin suuren merkityksen Ylilaudalla käydyssä vuorovaikutuksessa. Käyttäjät tulivat rakentaneeksi yhteistä ryhmätyyliä niin ryhmän rajojen, käyttäjien välisten siteiden kuin puhe- ja käyttäytymisnormienkin kautta (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003). Metakeskustelu siitä, mitä Ylilauta ja sen kulttuuri käyttäjilleen merkitsee, nousi aineistossani oletettua suuremmaksi osaksi Ylilaudalla käytyä vuorovaikutusta. Tämä osoittaa Ylilaudan suhteellisen suuren merkityksen yhteisönä/kulttuurina käyttäjilleen; alusta ei näyttäydä pelkkänä paikkana kirjoittaa ajatuksistaan, vaan juuri paikkana, johon liittyy osaksi itsensä ja jonka liittyy osaksi itseään. Tämä kuulumisen yhteisöön osoitetaan kulttuuristen repertuaarien kautta, joiden oikeellisuutta muut käyttäjät tulevat valvoneeksi jatkuvan tarkkailun kautta (vrt. Swidler 1986; Eliasoph & Lichterman 2003). Ylilaudan kulttuuriset repertuaarit (Swidler 1986) ilmenevät erityisesti puhe- ja käyttäytymisnormien (Eliasoph & Lichterman 2003) muodossa, joihin kuuluvat isoilta osin myös Ylilaudalle ominaiset meemit (Shifman 2013a; b) sekä memeettiset käyttäytymismallit (Sparby 2017).

Metakeskustelujen keskiössä oli erityisesti se, mitä ja mikä Ylilauta on (ryhmäraajat; Eliasoph & Lichterman 2003) sekä se, minkälaiset käyttäjät ovat yksilöinä hyväksyttäviä (ryhmäsiteet; Eliasoph & Lichterman 2003) kulloisessakin keskustelun kontekstissa. Se, miten kukin käyttäjä näki ryhmän rajat sekä käyttäjien väliset siteet, rakentui suhteessa näihin käyttäjiin itseensä; heidän tietämykseensä sekä kokemukseensa näiden asioiden laadusta. Ylilaudalla ilmenevä kuvalautakulttuuri ei näin näyttäydykään jonain sellaisena, jota voitaisiin tarkastella monoliittisena yksikkönä, jonka ryhmäytylin jokainen käyttäjä voisi allekirjoittaa, saatikka edes hahmottaa.

Ylilaudan kulttuurin (ryhmä)rajat (Eliasoph & Lichterman 2003) rakentuvat erityisesti suhteessa muihin keskustelualustoihin sekä sosiaalisen median alustoihin. Ylilaudan käyttäjät eivät koe Ylilaudan olevan keskustelufoorumi, vaan Anonyymi kuvalauta; täysin omanlaisensa, ainutlaatuinen ympäristö, jossa on omat juttunsa, omanlaisensa käyttäjät sekä valtavirtaa ja *normoja* vastaan kapinoiva henkensä. Monien käyttäjien mielestä niin kutsutut *normot*, omaan totaaliseen normaaliuuteensa kritiikittä suhtautuvat yksilöt, ovat pilanneet Ylilaudan tuomalla siihen Ylilaudan ulkopuolisten keskustelualustojen sekä keskustelukulttuurien sisältöjä, jotka eivät kuulu Ylilaudalla käytyyn keskusteluun.

Keskustelu oikeanlaisista – ja tätä kautta myös vääränlaisista – käyttäjistä ja yksilöistä toimii sekä ryhmän rajojen että käyttäjien välisten siteiden rakentajana; kuka kuuluu ryhmään ja kuka ei (Eliasoph & Lichterman 2003, 785–786). Ryhmäsiteet rakentuvat voimakkaasti nyyminä olemisen konseptin ympärille. Käyttäjät ovat toisilleen nyymejä ja käyttäjät ovat itse nyymejä (vrt. Haasio 2015, 105; Uotila 2013, 57). Ryhmäsiteitä rakentavat ne tavat, joilla käyttäjät toimivat Ylilaudan kulttuurisella kentällä vuorovaikuttaen keskenään. Vuorovaikutukselle Ylilaudalla on tyypillistä vaade kulttuurin tuntemisesta, jonka voimakkuus riippuu kuitenkin keskustelun kontekstista. Se kuinka hyvin käyttäjä tuntee Ylilaudan kulttuuria, määrittää myös sen, kuinka vakavasti otettava tämä kyseinen käyttäjä on yhteisön jäsenenä. Ylilaudalla käydyssä keskustelussa on tyypillistä jakaa käyttäjiä heidän kuvalautakulttuuriin sitoutumisensa pohjalta, joka taas määrittellään suhteessa muiden käyttäjien kulloiseenkin tietoon kulttuurista. Arvo käyttäjänä määrittyy monesti sen pohjalta, kuinka sitoutunut henkilö on kulloisenkin keskustelun kontekstissa Ylilautaan sekä sen kulttuuriin. Kulttuurin tuntemista edustavat nimitykset *vanhahomo* ja *uushomo* jakavatkin käyttäjiä sen perusteella, mikä on heidän tietämyksensä kulttuurista tietyn keskustelun kontekstissa. Myös Ylilaudan tapauksessa, mitä paremmin yksilö tuntee kulttuurinsa, sitä paremmin hän kykenee soveltamaan oppimaansa toimiessaan laadullisesti yksilöllisesti (vrt. Simmel 1971, 252–257).

Puhe- ja käyttäytymisnormeja Ylilaudalla määritellään metakeskustelulla oikeanlaisesta huumorista ja tavasta kirjoittaa/puhua sekä oikeanlaisista meemeistä ja puheenaiheista. Monille käyttäjien kokemuksissa Ylilaudan keskustelukulttuuri on mennyt huonompaan suuntaan, pois päin siitä, mitä se on joskus ollut. (vrt. Eliasoph & Lichterman 2003.) Keskustelun sisällöt ovat todistetusti muuttuneet ajan saatossa, joten jonkin sortin perustaa tälle keskustelukulttuurin muutoksen kritiikille myös löytyy (Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020). Puhe- ja käyttäytymisnormeista nousi aineistossa esille myös vaade oman tunnistettavan yksilöllisyyden salaamisesta.

Tiivistettynä voidaan sanoa Ylilaudalla ilmenevän kuvalautakulttuurin olevan anonymiteetin pohjalle rakentunut, historian saatossa omanlaisekseen kehittynyt sekä käyttäjiensä toistuvasti määrittelemä ja uusintama, suhteellisen yhtenäiseksi koettu tapa olla ja vuorovaikuttaa Ylilaudalla. Eliasophin ja Lichtermanin (2003, 736) käyttämin termein Ylilauta tarjoaa jaetun maaperän (*shared ground*) vuorovaikutuksen tapahtumapaikalle, jossa yksilöt tulevat tehneeksi kollektiivisista representaatioista ryhmälleen mielekkäitä. Nämä tavat olla ilmenevät Ylilaudalla uusinnettujen kulttuuristen repertuaarien (Swidler 1986) sekä niiden avulla jatkuvasti rakennettavan ryhmätyylin (Eliasoph & Lichterman 2003) kautta. Yksilöt saavat tämän kulttuurin omaksumisen sekä sitä kautta sen uusintamisen kautta arvonsa kulttuurin jäsenenä, jaetun pseudonyymi Anonyymin (Deseriis 2015) kautta, tai Ylilaudan tapauksessa *nyyminä* olemisen kautta. Nyyminä oleminen toimii ryhmäsiteenä (Eliasoph & Lichterman 2003) itsen sekä muiden kuvitellun-/oletetun yhteisön (Andersson 2006; Bankston 2000, 517–518; Bauman 1992, xvii–xix; 2002, 31) jäsenten välillä. Se mitä kuvalautakulttuuri, Ylilauta yhteisönä tai sen jäsenet lopulta ovat, rakentuu suhteessa käyttäjiin itseensä heidän omien kokemustensa sekä näkemystensä kautta. Tätä yksilöllisempää näkökulmaa lähestyn seuraavassa alaluvussa.

6.2 Yksilöstä Anonyymiksi, ja takaisin

Toinen alatutkimuskysymykseni käsitteli kysymystä laadullisen yksilön ja kulttuuristetun yksilön välisestä rajasta; *missä menee pseudonyymi Anonyymiin perustuvan yksilön ja yksilön välinen raja*. Pseudonyymi Anonyymiin perustuvan yksilön ja yksilön välinen raja menee lopulta toiminnan sisällöissä. Yksilö voi kertoa itsestään anonyyminä Anonyyminä, käyttäen ryhmätyylille (Eliasoph & Lichterman 2003) tyypillisiä tapoja vuorovaikuttaa, keskustella ja olla tilassa. Näin ollen yksilöstä tulee osa kulttuuria omaksuessaan ne kulttuuriset repertuaarit (Swidler 1986), joiden pohjalle jaettu pseudonyymi Anonyymi (Deseriis 2015) rakentuu uusintaen samanaikaisesti ryhmätyyliä (Eliasoph &

Lichterman 2003). Simmelin yksilön määrittelyjä seuraten, pseudonyymi Anonyyminä (yksilönä) oleminen voidaan nähdä tunteena ja vastuuna itsestä osana laajempaa sosiaalista ympäristöä, vastuuna kulttuurin jatkamisesta, kun taas anonyyminä, nimettömänä yksilönä oleminen voidaan nähdä enemmänkin laadullisena yksilöllisyytenä, tapoina olla ja ilmaista itseään yksilöllisin keinoin, kuitenkin pääasiallisesti kulttuurin kontekstissa sekä vallitsevan kulttuurin keinoin (Simmel 1971, 271–272; 2005, 45). Baumanin termin yksilö Anonyyminä on yksilö *de jure*, yhteisön ja vallitsevan kulttuurin täysivaltainen ja sitä uusintava jäsen. Yksilö anonyyminä on taas yksilö *de facto*, joka kykenee tekemään omia yksilöllisiä valintojaan kulttuurin mahdollisuuksien puitteissa sekä rakentamaan omaa yksilöllisyyttään oletetun yhteisön kautta. (Bauman 2000, 22; 38–41; 2002, 31; 50–54; 2005, 20–27.)

Anonyymin ja yksilön välisen rajan voikin nähdä menevän siinä, miten yksilöt tulevat rakentaneeksi Anonyymiä kuvalautakulttuuria suhteessa itseensä, ts. ne tavat, joilla yksilöt omaksuvat sellaiset kulttuuriset repertuaarit (Swidler 1986) osaksi omaa käyttäytymistään sekä näkemystään kuvalautakulttuurista, jotka he itse kokevat siihen kuuluviksi, mutta toisaalta myös oman yksilöllisyysnäytelmän ja itsen esittämisen kannalta hyödyllisiksi (esim. Bauman 2000, 22; 2002, 31). Laadullinen yksilöllisyys näyttäytyy tässä valossa vapautena valita Anonyymin kuvalautakulttuurin tarjoamista representaatioista sekä niiden merkityksistä itselle mieluisimmat. Yksilö voi kuitenkin samanaikaisesti olla sekä anonyymi että Anonyymi, hyödyntämällä juuri ne osat kummastakin puolesta, jotka häntä itseään eniten hyödyttävät. Tämän lisäksi yksilö voi olla myös paljon muuta eikä hänen tarvitse olla *vain* nyymi, vanhahomo, burgeri ja niin edelleen. Hän voi olla ”oikeassa elämässään” myös jotain Ylilaudalle stereotyyppisesti täysin vastakkaista eikä tämä mitenkään Ylilaudan vuorovaikutuksen kontekstissa vähennä kyseisen yksilön arvoa nyyminä, osana Ylilaudan oletettua yhteisöä. (Bauman 2002, 31; Hall 1999, 22–23; 247–248.) Ylilaudalla – niin kuin monessa muussakaan yhteisössä – oleminen ei mitätöi yksilön kykyä kuulua myös muihin yhteisöihin, vaikka nämä olisivat esimerkiksi alkujaan ideologisesti täysin päinvastaisia. Yksilöt anonyymeinä ovatkin Stuart Hallin kuvailemia postmoderneja subjekteja, jotka valitsevat niin sanotusti parhaat palat kulloisestakin kulttuurista osaksi omaa kulttuurista identiteettiään, osaksi itseään. (Hall 1999, 22–23; 247–248.) Ne parhaat palat, jotka vastaavat yksilöiden tiedontarpeisiin (Haasio 2015), pelkoihin (Bauman 1992, xvii–xix; Bankston 2000, 517–518; Siltala 2013, 416) tai yhteisöllisyyden tarpeisiin (Haasio 2015; Vainikka 2019) määrittävät yksilöllisesti ne syyt, jotka yksilöt valitsevat oman anonyyminä Anonyyminä (Deseriis 2015) olemisen perustakseen.

Laadullisen yksilöllisyyden (Simmel 1971, 271–272; 2005, 45) ilmaukset välittyvät erityisesti käyttäjien tarinoissa itsestään sekä vuorovaikutustilanteissa, joissa yksilöt tulevat vertailleeksi itseään suhteessa muiden yksilöiden ajatuksiin, mielipiteisiin, moraalisiin kysymyksiin tai jotenkin muuten mitattavissa ja sitä kautta vertailevissa oleviin ominaisuuksiin ja piirteisiin; ts. vertailemalla omaa yksilöllisyyttä muiden käyttäjien yksilöllisyyteen. Erilaiset negatiivissävyiset nimitykset toimivat retorisisina aseina (Sparby 2017) muiden yksilöllisyyttä vastaan. Usein näiden nimitysten funktiona on epämiellyttävien yksilöiden yksilöllisyyden mitätöiminen ja toisten yksilöllisyyksien pelkistäminen stereotyyppien kautta laadullisesti mitättömäksi. Kuitenkin kyseessä vaikuttaa useimmiten olevan juuri epäyksilöllistäminen eikä niinkään dehumanisointi, vaikkakin toisinaan nimitysten käyttö saakin haukuttavan yksilön näyttäytymään jossain määrin huonommalta ihmiseltä. Keskustelu Ylilaudalla muistuttaa monesti kilpailua siitä, kuka käyttäjistä on eniten yksilö, ainutlaatuisin yksikkö. Nimitysten käyttäminen muista yksilöistä toimii usein moraalin ja yksilöllisten piirteiden arvottamisen kautta myös ryhmätyyliä sekä erityisesti sen ryhmäsiteitä rakentavana voimana (Eliasoph & Lichterman 2003).

Itselfreflektion kautta yksilöt tulevat määritelleeksi jatkuvassa vuorovaikutuksessa kulloisellekin keskustelulle hyveellistä moraaliala, jonka kautta oikeanlaiset yksilöt kussakin keskustelussa määritellään (vrt. Haasio 2015). Keskustelut Ylilaudalla toimivat näin hetkittäisinä synoptikonin ilmentyminä (vrt. Bauman 2002, 102–109; Doyle 2011; Mathiesen 1997). Keskustelut käydään usein tietyn eksaktin aihepiirin tai teeman ympärillä, joka jo itsessään määrittää sen, miten käyttäjien tulee keskusteluun suuntautua. Lopulta langan äänekkäin ja keskustelun kontekstissa oikeamielisin enemmistö määrittää sen, mikä on kussakin keskustelussa oikeanlaista yksilöllisyyttä suhteessa keskustelun kontekstiin sekä sitä käyviin käyttäjiin yksilöinä. Synoptikonin ajatus Ylilaudalla toteutuu tämän lisäksi tilanteissa, joissa käyttäjät käyvät arvottavaa keskustelua Ylilaudan ulkopuolisista henkilöistä, esimerkiksi uutisartikkelien tai erilaisten sosiaalisten medioiden tarkkailemisen ja vertailemisen kautta. Tällaisissa keskusteluissa tarkkailu keskittyykin usein sellaisiin henkilöihin, joiden kanssa ollaan joko voimakkaasti samaa mieltä tai täysin eri mieltä. Usein keskustelujen pääasiallinen sisältö on reflektoida toisten käyttäjien kanssa samanlaisista tavoista hahmottaa ja kokea todellisuutta, itsen suhdetta maailmaan, rakentaen kollektiivisesti eräänlaista moraalikulttuurin (Campbell & Manning 2018) kenttää, jonka pohjalta arvioida ja vertailla muita yksilöinä suhteessa itseen. Useimmiten oma tapa olla yksilönä näyttäytyy sinä ”oikeimpana” tapana olla yksilönä.

Se minkälaista moraalikulttuuria (Campbell & Manning 2018), tai ylipäätään maailmankuvaa kukin Ylilaudalla käyvä yksilö alkaa mielessään rakentaa, riippuneen täysin yksilön tarpeista, peloista, omista

kokemuksista ja koko muun elämän tuomista, kumuloituneista tavoista suuntautua ympäristöönsä. Yksilöllisyyden rakentumisen kannalta voidaan sanoa Ylilaudan keskustelujen viettelevän ja houkuttelevan esimerkiksi meemien avulla mukautumaan tiettyihin tapoihin käsittää todellisuutta sitä selittävien narratiivien, mallitarinoiden kautta. Koskivat meemit esimerkiksi ulkonäköä tai muiden ihmisten käyttäytymistä, niille vaikuttaisi olevan aina kuitenkin ominaista tarve esittää standardeja, joihin yksilöt voivat mukautua. Tämä houkuttelu ja standardeihin mukautuminen piiloutuu vapaan tahdon viitan alle ja saa yksilöt kokemaan kyseiset uskomukset ja tavat hahmottaa todellisuutta omina valintoina ja osittain tämän takia myös ”oikeina” tapoina olla maailmassa. (Bauman 2002; 102–109.)

Yksilön, anonymiteetin, kuvalautakulttuurin ja Anonyymien välistä suhdetta voitaisiin analyysini pohjalta kuvailla eräänlaisena kehänä, jossa *yksilö* (esim. Bauman 2002; Simmel 2005) pyrkii salaamaan (Simmel 1906; Bauman 2011) jotain itsestään *anonymiteetin* (Auerbach 2012ab; Keipi 2015; Marx 1999) avulla osallistumalla *kuviteltuun-/oletettuun yhteisöön* (esim. Anderson 2006, 6; Bauman 2002, 31), joka on *kulttuurisesti* rakentunut (Swidler 1986; Eliasoph & Lichterman 2003) ja jossa *Anonyyminä* (Deseriis 2015) olemisen oppiminen edellyttää sen *kulttuuristen repertuaarien* (Swidler 1986) omaksumista muiden käyttäjien kanssa *vuorovaikutuksessa* (Eliasoph & Lichterman 2003) olemisen kautta. Lopulta tämän kehän tarpeeksi montaa käyneenä, käyttäjä pikkuhiljaa omaksuu anonyyminä Anonyyminä yksilönä olemisen kyeten olemaan samanaikaisesti laadullisesti yksilöllinen anonyymisti paljastamatta kuitenkaan liikaa itsestään. Tämän Anonyymien välisen vuorovaikutuksen, tai dynamiikan, omaksuminen myös edesauttaa kykyä kertoa ja ymmärtää kontekstissaan vitsiksi tarkoitettuja tarinoita tai toteamuksia, mutta myös aitoja mielipiteitä sekä tapoja hahmottaa todellisuutta.

Tämä ”kehä” on teoriassa sama asia kuin kuvalaudoilla käytetty konkreettinen kehotus ”lurkata lisää”, – selata ja tarkkailla keskusteluja lähettämättä kuitenkaan itse viestejä – kun yksilö ei ole vielä omaksunut kulttuurista koodistoa, jonka mukaan ymmärtää ja toimia kyseisellä alustalla (vrt. KnowYourMeme 2018; Meemi.info 2018a). Myös Ylilaudan kulttuurin voi näin loppupeleissä oppia ja lopulta omaksua osaksi omaa käytöstään vain olemalla ja vuorovaikuttamalla muiden käyttäjien kanssa. Osallistuakseen täyspainoisesti keskusteluun Ylilaudalla käyttäjän tulee tuntea sen kulttuuri, joka pitää sisällään myös sen menneisyyden ainakin tiettyyn pisteeseen asti. Kukaan ei kuitenkaan oletettavasti tiedä kaikkea, joten vaatimus ei täysin täyty kenenkään kohdalla. Vaatimus kuitenkin rakentuu kontekstissaan; tietyssä ajassa ja paikassa tapahtuvassa keskustelussa, jonka sisältö itsessään on spesifi ja implikoi tarvittavan pohjatiedon määrän. Tämä osaltaan osoittaa myös jonkin sortin jakautumista erilaisiin sosiaalisiin piireihin/ryhmiin Ylilaudan sisälläkin. Ylilauta ei näin ollen ole

monoliitti, yhtenäinen ja kollektiivisesti toimiva ja ajatteleva yksikkö, koska jo pelkästään Ylilaudan Sekalaisen sisällä voidaan nähdä rajanjakoja eri pienryhmien ja pienyhteisöjen välillä. Osa tällaisista pienyhteisöistä voidaan nähdä hetkittäisinä, yhden langan elinkaaren ikäisinä; osa pienyhteisöistä säilyy kuitenkin saman teemaisten lankojen yli. Tällaiset säilyneet pienyhteisöt ovat onnistuneet saavuttamaan Ylilaudalla sellaisen aseman, jossa tarpeeksi moni pitää niitä osana Ylilautaa ja kuvalautakulttuuria.

6.3 Ei anonyymiä ilman Anonyymiä

Tutkielmani päätutkimuskysymys kysyi sitä, *millä tavoin jaettua pseudonyymiä, ”Anonyymiä” rakennetaan ja ylläpidetään Ylilaudalla, sekä millä tavoin yksilöllisyyttä rakennetaan ja ylläpidetään anonyymisti, nimettömästi Ylilaudalla käydyssä keskustelussa.* Edellisissä alaluvuissa 6.1 ja 6.2 käymäni alatutkimuskysymykset pyrkivät selvittämään tätä kysymystä jakamalla yksilöllisyyden ja kulttuurin suhteen yksilön rakentumiseen kannalta kahteen erilaiseen, mutta toisiaan tukevaan näkökulmaan. Päätutkimuskysymykseni kysyy ennen kaikkea tätä kysymystä tasapainoisesti, sekä kulttuurin että yksilön kannalta. Miten yksilö voi olla samaan aikaan yksilö, vaikka hän olisi samalla osa jotain suurempaa, yhdenmukaiselta vaikuttavaa joukkoa. Tutkimuskysymyksen voi myös nähdä pitävän sisällään jonkin sortin oletuksen siitä, että Anonyymi- ja anonyymi yksilöllisyys eroaisivat jotenkin toisistaan, ja jos ne eroavat, niin myös niiden rakentuminen ja ylläpito eroaisivat toisistaan Ylilaudalla käydyssä keskustelussa.

Kun Anonyymi voidaan siis nähdä yksilönä *de jure*, yhteisössään vuorovaikuttavana ja arvonsa yhteisön jäsenenä ymmärtävänä yksilönä, niin yksilö anonyyminä on yksilö *de facto*, joka käyttää kulttuurin/yhteisön tarjoamia mahdollisuuksia oman laadullisen yksilöllisyytensä rakentamiseksi (Bauman 2000, 22; 38–41; 2002, 31; 50–4; 2005, 20–7; Simmel 1971, 271–272; 2005, 45). Nämä yksilöllisyyden tasot eivät poissulje toisiaan vaan toimivat enemmänkin toisiaan tukevina, toistensa kautta rakentuvina yksilöllisyyden muotoina. Yksilö Anonyyminä (Deseriis 2015) saa muotonsa uusinnettujen kulttuuristen repertuaarien (Swidler 1986) kautta, joita yksilö anonyyminä tulee valikoineeksi oletetun yhteisön (Bauman 2002, 31) tarjoamien repertuaarien valikoimasta. Yksilöille on analyysini perusteella tyypillistä rakentaa ja suhteuttaa kulttuurissa ilmenevä ryhmätyyli (Eliasoph & Lichterman 2003) suhteessa itseen ja omiin kokemuksiin siitä, mitä kyseinen kulttuuri hänelle merkitsee.

Se mitä ja miten kukin yksilö kokee kulttuurinsa olevan, vaikuttaa rakentuvan sen pohjalle, miten yhteisön kulttuuristen repertuaarien olettaminen ja sitä kautta hyödyntäminen itseä ja omaa yksilöllisyysnäytelmän rakentumista palvelee (vrt. Bauman 2000, 22; 2002, 31). Jaettuina tarinoina esimerkiksi meemit, jotka kuvaavat omaa kokemusta todellisuudesta, eivät ole kaikille välttämättä pelkkiä meemejä tai vitsejä, vaan yhteisön tarjoamia vastauksia koettuihin pelkoihin (vrt. Bauman 1992, xvii–xix; Bankston 2000, 517–518; Siltala 2013, 416). Yksilöt anonyymeinä tulevat löytäneeksi Ylilaudan, jonka keskustelut saattavat tarjota vastauksia omasta kokemusmaailmasta nousseisiin kysymyksiin, joiden suhteen he lopulta pystyvät refleктоimaan jaetun, kulttuurisesti rakentuneen pseudonyymi Anonyymien avulla vuorovaikutuksessa muiden Anonyymien käyttäjien kanssa (Haasio 2015; Hall 1999, 22–23; 247–248; Vainikka 2018). Toisille nämä tavat reflektoida ovat kuitenkin erilaisia kuin toisille. Tavat toimia Anonyyminä tulevat rakentuneeksi näin suhteessa itseen ja omiin ajatuksiin, suhteessa omaan laadulliseen yksilöllisyyteen, suhteessa siihen, miten yksilöt tulevat hyödyntäneeksi kulttuurin tarjoamia repertuaareja oman yksilöllisyytensä ajamiseksi. Tavat toimia Anonyyminä vaikuttavatkin rakentuvan kulttuuriin sitoutumisen tason mukaan.

Sitoutuminen kulttuuriin juuri tietynlaisena kulttuurina vaikuttaa Ylilaudalla olevan enemmänkin itseään *vanhahomoiksi* nimittävien, pitkään kuvalautoilla käyneiden käyttäjien ominaisuus. Ylilaudan yhteisön olettaminen tällaisen ”oikeanlaisen” kuvalautakulttuurin kautta saa käyttäjien puheessa suuremman roolin yhteisöllisyyden rakentamisessa (vrt. Haasio 2015; Vainikka 2018) ja kuvitellun yhteisön (Anderson 2006, 6; Bauman 1992, xvii–xix) rakentamisessa. Toisille taas Ylilaudan kuvalautakulttuuri ilmenee enemmän itsen ja omien ehdottomien mielipiteiden, ts. oman yksilöllisyyden anonyymiteetin kautta tapahtuvan ilmaisemisen ja sitä kautta rakentamisen kanavana. Kamppailu ”oikeanlaisesta” yksilöllisyydestä käydään kulttuurin tarjoamin työkaluin, kulttuurisin repertuaarein (Swidler 1986). Yksilöllisyyden oikeuttamiseen perustuvat langat saavat myös monesti roolinsa eräänlaisina Synoptikonin hetkittäisinä ilmentyminä, joissa keskustelun käyttäjät tulevat hyökänneeksi kyseisen langan hegemonista mielipideilmapiiriä kritisoivan henkilön yksilöllisyyttä kohtaan (Mathiesen 1997; Bauman 2002, 102–109). Nämä hyökkäykset toisten yksilöllisyyttä kohtaan ilmenevät usein kulttuurisesti rakentuneiden nimitysten kautta, jotka jo itsessään pitävät suuren määrän merkityksiä sisällään. Nimityksien avulla rakennetaan yksilöllisyyksiä, jotka lähestulkoon aina pelkistävät kyseisen nimitetyn henkilön jonkin laajemman, stereotypisoidun viiteryhmän sisälle.

Niin Anonyymi(-) kuin anonyymikin yksilöllisyys rakentuvat monissa tapauksissa normaaliuden konseptin ympärille, aina jossain määrin mitattavien ja vertailtavien ominaisuuksien kautta. Yksilö Anonyyminä pyrkii irtaannuttamaan itsensä Ylilaudan ulkopuolisesta normaalista – normoista – ja

rakentamaan ryhmäsiteitä (Eliasoph & Lictherman 2003) muiden käyttäjien – nyymien – kanssa kyseisen alustan kuvalautakulttuurin sekä siihen kuulumisesta johtuvan ainutlaatuisuuden kautta. Samaan aikaan yksilöt anonyymeinä tulevat määritelleeksi omaa normaaliuttaan suhteessa muiden – niin anonyymien kuin Ylilaudan ulkopuolistenkin – yksilöiden koettuun epänormaaliuteen. Normaaliuteen vetoaminen toimiikin näin molemmissa tapauksissa retorisena aseena (esim. Sparby 2017), jonka kautta yksilöt tulevat oikeuttaneeksi oman yksilöllisyytensä moraalisesti oikeimpana tapana olla maailmassa. Se, mikä lopulta on ”oikein” tapa olla maailmassa määrittyy kulloisenkin keskustelun kontekstissa, kontekstiin sidotun kollektiivisesti yhdenmukaisen todellisuuskokemuksen kautta. Koski asia sitten toimeentuloa, poliittista kantaa, seksuaalielämää tai vaikkapa päihteidenkäyttöä, yksilöt tulevat määritelleeksi vuorovaikutuksen kautta keskustelukohtaisesti sen konteksiin sidotun näennäisen normaalin sekä sen mittaamisen tavat, joihin käyttäjiä, yksilöitä kyseisen vuorovaikutustilanteen sisällä suhteutetaan. Lopulta kuitenkin langan yleinen ilmapiiri ja tavat vuorovaikuttaa tulevat määritelleeksi sen kehyksen, jonka varjolla yksilöllisyyttä kulloinkin rakennetaan Anonyymin(-) tai anonyymin yksilöllisyyden kautta.

Yksilöt tulevat loppupeleissä salanneeksi (esim. Bauman 2010; Simmel 1906) oman anonyymin yksilöllisyytensä hyväksikäyttämällä Anonyymiä (Deseriis 2015) yksilöllisyyttä, jonka avulla he pystyvät samanaikaisesti kommunikoimaan muiden käyttäjien kanssa tulematta yksilöimättömiksi paljastaessaan kuitenkin samalla jotain täysin laadullisesti yksilöllistä (esim. Bauman 2000, 22; Simmel 1971, 271–272) itsestään. Näin Anonyymistä pseudonyymistä (Deseriis 2015) muodostuukin määrittelyn sekä uusintamisen kautta anonyymiteetin mahdollistavien strategioiden työkalupakki (vrt. Swidler 1986; Eliasoph & Lictherman 2003), joka pitää sisällään kyseisen ryhmän kulttuuriset repertuaarit (Swidler 1986); tavat toimia ja vuorovaikuttaa yhteisöllisesti mielekkäästi tulematta kuitenkaan koskaan tunnistetuksi (Eliasoph & Lictherman 2003). Se minkäläisten asioiden salaamista Ylilaudalla arvostetaan, kuuluu myös osaksi tätä työkalupakkia, jonka avulla yksilöt tulevat rakentaneeksi ryhmän jäsenten välisiä siteitä, mutta toisaalta myös puhe- ja käyttäytymisnormeja (vrt. Bauman 2010, 24–26; Eliasoph & Lictherman 2003). Salaaminen ja anonyymiteettiin pyrkiminen eivät siis ole pelkästään tapoja peitellä omaa henkilöllisyyttä, vaan salaaminen ja oikeanlainen Anonyymi anonyymiteetti ovat myös tapoja kuulua ryhmään, olla osa kulttuuria (vrt. Eliasoph & Lictherman 2003). tarinat itsestä rakentavat niitä tapoja, joilla puhua anonyymisti itsestään ja lopulta kokea yhteisöllisyyttä reflektion ja samaistumisen kautta muiden käyttäjien kanssa (vrt. Haasio 2015).

Sekä Anonyymin(-) että anonyymin yksilöllisyyden rakentuminen ja ylläpitäminen tarvitsevat säilyäkseen toisiaan. Kun Anonyymi yksilö rakentuu kulttuurinsa määrittelemisen sekä ylläpitämisen

pohjalle, tulee yksilö anonyyminä käyttämään tätä omaa Anonyymin yksilöllisyyden kokemustaan keinoina puhua itsestään anonyyminä, tunnistamattomana, mutta kuitenkin vuorovaikuttavana osana olettamaansa yhteisöä. Näin ollen myös anonyymi yksilö sekä tämän yksilöllisyys vaativat Ylilaudan kontekstissa Anonyymiä (yksilöllisyyttä) tavoitellessaan todellista anonyymiä Anonymiteettiä, tunnistamattomuutta muiden kulttuuristen repertuaarien avulla tunnistamattomuuteen pyrkivien kanssa vuorovaikuttaessaan. Itse Ylilaudan kulttuuri, sen omaksuminen sekä sen mukaan toimiminen tekee käyttäjistään tunnistamattomia, aidosti anonyymejä Anonyymeinä.

6.4 Lopuksi

Vaikka sisällöltään Ylilauta ei ole niin uniikki, kuin ehkä ensinäkemältä voisi kuvitella, syntyy sen arvo kuitenkin siitä yhteisöllisyyden kokemuksesta, jonka se käyttäjilleen antaa. Jokainen voinee kysyä itseltään, miksi kuulun vaikkapa juuri tiettyyn kaveriporukkaan, vaikka samantyyllisiä ihmisiä ja porukoita olisi lukemattomia muitakin; mikä saa minut olemaan juuri näiden ihmisten kanssa tekemisissä? Eikö kuuluminen johonkin ole usein myös sen tuntemista tietyllä tapaa omaksi, tutuksi, turvalliseksi, sellaiseksi suhteeksi muita kohtaan, jossa osaan vuorovaikuttaa tuoden samalla jotain itsestäni. Mutta ehkä ennen kaikkea tuntemus kuulumisesta johonkin, vieläpä johonkin erityiseen; erityiseen, jota voidaan ylläpitää rakentamalla niin ryhmien välisiä rajoja, ihmisten välisiä siteitä kuin ryhmän sisäisiä puhe- ja käyttäytymisnormejakin.

Vai selittyisikö tarve kuulua juuri tiettyyn ryhmään sen ajallis–paikallisesta suhteesta ympäristöönsä; entä jos tuttuus koskettaakin niitä ihmisten välisiä dynamiikan muotoja, joita pyrimme rakentamaan vuorovaikutuksessamme toisten kanssa. Mitä löyhemmät rajat kahden välisellä vuorovaikutuksella on, sitä luontevammaksi tunnemme olomme. Kukapa ei olisi kuullut sitä – sanalla sanoen – meemiä siitä, miten joku haluaisi kumppanin, jonka kanssa saisi olla täysin oma itsensä, mikä ikinä se oma itse sitten lopulta onkaan. Voidaankin kysyä kaipaavatko ihmiset kollektiivisesti jotain sellaista, jota voisi kutsua totaaliseksi omana itsenä olemiseksi. Tarve purkaa omia ajatuksiaan ryhmässä ilman pelkoa ulkopuolisesta hylätyksi tulemisesta, ennakkosensuurista, kuin se olisi jotain oman itsen syvintä ydintä.

Ennakkosensuurin ajatusta toisaalta tukevat ne Ylilaudan monet postaukset, joissa puhutaan jonkin sortin pelosta kohdistuen ”oikeilla nimillä” asioista puhumiseen, stigmatoiduksi tulemiseen sekä pisimmälle vietyinä yhteisön ulkopuolelle ajamiseen, antropologisen tutkimuksen valossa ehkä pahimpaan mahdolliseen rangaistukseen. Jotkin puheenaiheet ovat selvästi toisia arkaluontoisempia,

ennakkosensuuria vaativampia, koska tietyt teemat tuntuivat toistuvan myös omassa aineistossani. Mutta tässäkin voidaan lopulta miettiä sitä, ovatko nämä tällaiset aiheet asioita, joista edes pitäisi pystyä puhumaan julkisesti. Tarvitseeko kaikenlaista puhetta sietää tai edes ymmärtää? Mahdollisesti on hyvä ymmärtää se kontekstissaan, mutta ymmärtäminen ei tarkoita kuitenkaan asian hyväksymistä. Luultavasti jonkin sortin utopiassa – vaiko dystopiassa? – kaikki ihmiset ymmärtäisivät, näkisivät ja kokisivat kaiken samalla tavalla, mutta aina ihmisten fysiologisista eroista lähtien tämä ei ole realistisesti mahdollista; jo pelkkä subjektiviteettimme estää sen.

Ylilauta tarjoaa kuitenkin loppujen lopuksi alustan jakaa ja reflektoida omia kokemuksia sekä tapoja olla maailmassa. Kuuluminen Ylilaudalla rakentuu kuulumisen kokemuksesta kyseiseen yhteisöön, mikä taas tulosteni varjolla vaikuttaa rakentuvan juurikin yhteisön sekä sen kulttuurin tuntemisen kautta. Ylilauta on alusta, johon kukaan ei varsinaisesti pyydä tai vaadi ketään liittymään. Ylilauta on kuitenkin paikka, josta kuka tahansa voi löytää itsensä. Ylilauta on myös paikka, joka on lähes yhtä selittämätön jokaiselle, joka sinne sattumalta päätyy. Näin kuuluminen osaksi Ylilautaa saattaakin yksilön kannalta saada merkityksensä ”sisään-/yhteen kasvamisen” kautta, jossa yhteisöllisyys lopulta rakentuu kokemuksellisesti selittämättömien asioiden kollektiivisesti tapahtuvan selittämisen ja ymmärtämisen kautta. Toisaalta jokaisen tulee itse oppia, mitä kuvalautakulttuuri Ylilaudalla on ja tämä oppimisen prosessi saattaakin myös edesauttaa sitoutumista kyseiseen kulttuuriin. Kuten kokemus oikeanlaisesta tavasta elää, myös kokemus oikeanlaisesta tavasta olla Ylilaudalla rakentuu jokaisen käyttäjän omien kokemusten sekä oppimisprosessien kautta kuitenkin aina suhteessa kollektiiviseen neuvottelemiseen oikeanlaisista tavoista olla Ylilaudalla. Ylilaudan yhteisöllisyys on juurikin tämän takia sekä kuviteltua että oletettua. Ylilaudan yhteisöllisyys on kuviteltua silloin, kun käyttäjillä on tarve kokea kuulumista isompaan ryhmään, joka toimii vain Ylilaudalla; kun taas Ylilaudan yhteisöllisyys oletettuna on se osa Ylilautaa, jota yksilöt tulevat hyväksikäyttäneeksi yrittäessään selittää omaa yksilöllistä todellisuuttaan. Ylilaudan kontekstissa toimiva yhteisöllisyys tapahtuu vain Ylilaudan tarjoamassa ympäristössä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kuvalautakulttuuria olisi myös Ylilaudan ulkopuolella. Se ei kuitenkaan ole koskaan samaa kuin se, mitä kuvalautakulttuuri Ylilaudalla on. Jo pelkästään identifioituminen kuvalauta Ylilaudan kautta tekee Ylilaudan kuvalautakulttuuristaan ainutlaatuista.

Vaikka etnografiakaan ei ole vastaus kaikkeen, tuotti se kuitenkin tutkimuskysymysteni kannalta hedelmällisiä tuloksia. Huomasin erityisesti aiemman kulttuurisen tuntemukseni toimineen enemmänkin apuna kuin esteenä kyseisen kulttuurin havainnoimisessa. Vaikka se vaatikin itseni etäännyttämistä alustasta, jota joskus olin käyttänyt aktiivisemmin, en kuitenkaan nähnyt tätä

loppupeleissä ongelmallisena. Toisinaan analysoiminen vaatiikin tiettyä itsensä etäännyttämistä itselle tutusta tutkimuksen kohteesta, jotta ainakaan tunnetasolla oleva subjektiivinen näkemys ei liikaa vaikuttaisi lopulta analyysissa.

Jatkotutkimusten kannalta Ylilautaa olisi mielenkiintoista tutkia esimerkiksi sen keskustelujen sisältöjen suhteen; millaista keskustelua Ylilaudalla oikeastaan käydään, mistä siellä puhutaan ja mistä siellä jätetään puhumatta. Toisaalta myös suomalaisten sosiaalisten medioiden kanavien transmediaalisuus, medioiden välisyys, olisi aihe, jota pitäisi tutkia enemmän. Twitteriä selatessani olen törmännyt esimerkiksi *lautajonnet*-haukkumasanaan sellaisista käyttäjistä, jotka ovat kyseenalaistaneet myös omasta mielestäni kyseenalaisia Twitter-postauksia. Tämän lisäksi Ylilaudalla käydään usein keskustelua muiden sosiaalisten medioiden toimijoiden postauksista sekä keskusteluista. Tällainen erilaisten medioiden välisyys olisikin todella mielenkiintoinen tutkimuksen kenttä, josta varmasti saataisiin paljon niin vertailevaa kuin yksittäisiin teemoihinkin keskittyvää tutkimusta. Esimerkiksi Angela Nagle (2017) on kirjoittanut globaalissa mittakaavassa käydyistä niin sanotuista kulttuurisodista eri internetyhteisöjen välillä (myös Campbell & Jason 2018). Tällainen tutkimus olisi myös paikallaan suomalaisessa kontekstissa sosiaalisen median ollessa kuitenkin monen silmissä eräänlainen vaikutuskanava omien ajatusten jakamiselle sekä erilaisten yhteisöllisten liikkeiden ja tapahtumien järjestämiselle.

Jos pysytään tämän oman aiheeni ympärillä, niin sanottaneen, että käsiteltyäni erityisesti nimityksiä ja niiden kautta yksilöllisyyden ja Anonyymien rakentamista, on Ylilaudalla kuitenkin olemassa laaja kattaus sanontoja ja hokemia; meemejä, joiden avulla toteutetaan täysin samaa kuin suorilla nimittämisillä. Tämän lisäksi yksilöllisyyden esittämisen repertuaareihin voidaan nähdä kuuluvaksi myös toisten esittäminen kuin itsenään; asia, johon trollaaminen, eli tahallinen provosoiminen ja/tai muiden suoranainen harhaanjohtaminen monesti perustuukin. Trollaaminen vaatii kykyä samaistua toisen asemaan, yksilöllisiin piirteisiin sekä ajatuksiin. Hyvä trolli onkin sellainen, josta kukaan ei tiedä onko tämä tosissaan vaiko ei. Trollaaminen vaatii kuitenkin aina jonkin provokaation tämän lisäksi, jotta tarpeeksi moni ”tarttuisi” tähän. Aineistoni perusteella tähän riittää usein vain jonkun toisen elämäntavan oikeellisuuden kyseenalaistaminen.

Ylilauta on kuvalauta, ts. kuvien käyttäminen on iso osa sitä vuorovaikutusta, jota käyttäjät keskenään harjoittavat. Tässä tutkielmassa keskityin kuitenkin vain pääasiassa tekstuaalisiin vuorovaikutuksen tapoihin johtuen jo pelkästään niistä rakentuvan aineiston laajuudesta. Kuvien käyttäminen Ylilaudalla

voisi olla täysin oma, erityisesti etnografisen tutkimuksen aiheensa, josta riittäisi analysoitavaa varmasti laajempiikin kuin pro gradu -tasoiisiin tutkielmiin ja tutkimuksiin (vrt. esim. Pajula 2015).

Nykyisin Ylilaudalla on mahdollista yksilöidä keskustelukohtaisten tunnisteiden perusteella eri postajia. Tämä mahdollistaa esimerkiksi verkostoanalyttiset tutkimukset Ylilaudalla käydyistä keskusteluista. Tällaisen tutkimuksen avulla voitaisiin saada tietoa esimerkiksi niistä vuorovaikutuksen tavoista, joita ilmenee esimerkiksi selvien trollaus-lankojen tai vaikkapa poliittista keskustelua käsittelevien keskustelujen kohdalla. Tällaisessa tutkimuksessa olisi kuitenkin tarpeellista hyödyntää myös etnografista osaamista, jotta lankojen konteksti kävisi mahdollisimman tarkasti selville.

Oli asia miten tahansa, internetin yhteisöjen ja sosiaalisen median tutkimus ovat jatkuvan muutoksen takia hankalasti tutkittavissa tässä hetkessä. Luultavasti kuvaamani sanasto-liitteenkin käsitteiden merkitykset ovat niiden kirjoittamisen jälkeen muuttuneet eivätkä vastaa enää täysin niihin kaikkiin konteksteihin, joihin niitä on joskus käytetty. Mutta eivät pelkästään kielen muutokset ole ainoa asia, joka muuttuu, myös puheen sisällöt sosiaalisessa mediassa, ja internetissä yleisesti, muuttuvat jatkuvan yhteiskunnan kanssa käytävän vuoropuhelun kautta (vrt. Ylä-Anttila, Bauvoisb & Pyrhönen 2019). Tämän takia jatkuva tutkiminen ja tiedon päivittäminen onkin tärkeää, vaikkakin se vastaa aidosti vain niihin kysymyksiin menneisyydestä, joka on ollut tutkimuksen kohteena. Jokin kuitenkin säilyy aina sellaisenaan ja tämä säilyvyys sekä sitä ylläpitävät mekanismit ovatkin tutkimuksellisesti tärkeitä.

Vaikka Minänä oleminen tässä hetkessä tuntuisikin luonnolliselta, siltä mitä olen, ei se välttämättä toisessa tilanteessa enää vastaakaan omaa kokemusta siitä mitä olen. Tämä tietyssä ajassa ja paikassa hahmottuva yksilöllisyys ja kokemus pysyvistä minuudesta – tai identiteetistä – saa arvonsa juuri siinä ajassa ja paikassa. Kokemus tässä hetkessä kiinteänä ja pysyvänä olemisesta on juuri kyseisen hetken laadullisen yksilöllisyyden ilmentymä, se kuka olen nyt. Tunnistanko itseni suhteessa siihen mitä olen tietyssä ajassa ja paikassa joskus tehnyt, jos asiaa lähdetäisiin vertailemaan jonkin toisen ajan ja paikan, saatikka tämän hetken kontekstissa? Tuskin aina, en ainakaan sen aiemman olemassa olemisen samassa merkityksessä kuin tämänhetkisen toiminnan kontekstissa. Notkean modernin yksilö voi olla laadullisesti sama yksilö ajasta ja paikasta riippumatta, koska yksilön usko omaan jatkuvaan itseyteen saa myös uskomaan omaan jakamattomaan yksilöllisyyteen, ykseyteen.

Lähteet

Ahlroth, Jussi. 2019. ”Ensin Fight Clubia ei ymmärretty: lopulta se nousi aikamme kuvaksi, joka näyttää miehisyyden kriisiin.” *hs.fi*. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006348687.html>. Haettu 11.09.2020.

Alexa.com. 2019. *Ylilauta.org*. <https://www.alex.com/siteinfo/ylilauta.org>. Haettu 02.12.2019.

Allen-Taylor, J. Douglas. 1998. ”New Word Order.” *Metroactive*, April 9-15, 1998. URL: <http://www.metroactive.com/papers/metro/04.09.98/cover/nigger-9814.html>. Haettu 22.7.2020.

Andalibi, Nazanin; Oliver L. Haimson; Munmun De Choudhury & Andrea Forte. 2018. ”Social support, reciprocity, and anonymity in responses to sexual abuse disclosures on social media”. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction (TOCHI)*, 25(5), 1-35.

Anderson, Benedict. 2006. *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism (Rev. ed.)*. London: New York: Verso.

Arjoranta, Jonne & Johannes Koski. 2018. ”Pepe-sammakko Kiasmassa : leikki, trollaaminen ja #ALONETOGETHER-taideteoksen affektiivisuus”. *Lähikuva*, 31(3), 6-29.

Auerbach, David. 2012a. *Anonymity as culture: Case studies*. Canopycanopycanopy.com, February 9, 2012. https://www.canopycanopycanopy.com/contents/anonymity_as_culture__case_studies.

Auerbach, David. 2012b. *Anonymity as culture: Treatise*. Canopycanopycanopy.com, February 9, 2012. https://www.canopycanopycanopy.com/contents/anonymity_as_culture__treatise.

Auvinen, Suvi. 2016. ”Vain marginaalissa olet puhdas”. *Image-blogit*, 29.5.2016. <https://blogit.apu.fi/suviauvinen/vain-marginaalissa-olet-puhdas/>. Haettu 1.3.2020.

Bankston, Carl L.. 2000. *Sociology basics*. Pasadena, Calif.: Salem Press.

Barnett, Lisa A. & Michael Patrick Allen. 2000. "Social Class, Cultural Repertoires, and Popular Culture: The Case of Film." *Sociological Forum* 15, 145–163

Bauman, Zygmunt. 1973. *Cluture as Praxis*. London: Routledge & Kegan Paul.

Bauman, Zygmunt. 1992. *Intimations of postmodernity*. London: Routledge.

Bauman, Zygmunt. 2000. *Liquid modernity*. Cambridge: Polity Press.

Bauman, Zygmunt. 2001. *The Individualized Society*. Cambridge: Polity Press.

Bauman, Zygmunt. 2002. *Notkea moderni*. Tampere: Vastapaino.

Bauman, Zygmunt. 2003. *Liquid Love : On the Frailty of Human Bonds*. Cambridge, UK: Polity.

Bauman, Zygmunt. 2005. *Liquid Life*. Cambridge: Polity Press.

Bauman, Zygmunt. 2006. *Liquid Fear*. Cambridge: Polity Press.

Bauman, Zygmunt. 2010. "Privacy, Secrecy, Intimacy, Human Bonds, Utopia—and Other Collateral Casualties of Liquid Modernity." Teoksessa *Modern Privacy*, toim. Blatterer H., Johnson P., Markus M.R.. Palgrave Macmillan, London.

Bauman, Zygmunt. 2011. *Culture in a Liquid Modern World*. Cambridge, UK: Polity.

Bernstein, Michael; Andrés Monroy-Hernández; Drew Harry; Paul André; Katrina Panovich & Gregory Vargas. 2011. "4chan and /b/: An Analysis of Anonymity and Ephemerality in a Large Online Community." Julkaisussa *AAAI Publications, Fifth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*.

<https://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM11/paper/viewFile/2873/4398>. Haettu 30.05.2019.

Blevins, Kristie R. & Thomas J. Holt. 2009. "Examining the Virtual Subculture of Johns." *Journal of Contemporary Ethnography*, 38(5). 619–648.

Bourdieu, Pierre. 1989. "Social Space and Symbolic Power." *Sociological Theory, Vol.7, No. 1. (Spring 1989)*, s.14–25.

Cambridge Dictionary. 2019. *Culture*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/culture>. Haettu 30.05.2019.

Campbell, Bradley & Jason Manning. 2018. *The Rise of Victimhood Culture: Microaggression, Safe Spaces, and the New Culture Wars*. London: Palgrave Macmillan.

Cappeliez, Sarah & Josée Johnston. 2013. "From meat and potatoes to "real deal" rotis: Exploring everyday culinary cosmopolitanism." *Poetics, 41(5)*, 433–455.

Costello, Leesa; Marie-Louise McDermott & Ruth Wallace. 2017. "Netnography: Range of Practices, Misperceptions, and Missed Opportunities." *International Journal of Qualitative Methods*. <https://doi.org/10.1177/1609406917700647>

Deseriis, Marco. 2015. *Improper Names : Collective Pseudonyms from the Luddites to Anonymous*. Minnesota: University of Minnesota Press.

Douglas, Mary. 1978. *Natural symbols : explorations in cosmology*. London: Barrie & Jenkins.

Doyle, Aaron. 2011. "Revisiting the synopticon: Reconsidering Mathiesen's 'The Viewer Society' in the age of Web 2.0." *Theoretical Criminology, 15(3)*, 283–299.

Eiskonen, Hans. 2018. "Peppukipua luvassa". *Mikrobitti*. URL: <https://www.mikrobitti.fi/uutiset/peppukipua-luvassa/f45da770-ffb5-386f-ad7e-175ad7a3d6a8>. Haettu 13.1.2019.

Electronic frontier foundation. 2019. *Anonymity*. <https://www EFF.org/issues/anonymity>. Haettu 30.05.2019.

Eliasoph, Nina, & Paul Lichterman. 2003. "Culture in Interaction." *American Journal of Sociology, 108(4)*, 735–794.

Eliasoph, Nina & Paul Lichterman. 2010. "Making things political." Teoksessa *Handbook of Cultural Sociology*, toim. Hall, John R., Gridstaff, Laura, Lo & Ming-Cheng, 483–493. London and New York: Routledge.

Eriksen, Thomas Hylland. 2004. *Toista maata?: Johdatus antropologiaan*. Helsinki: Gaudeamus.

Favero, Davide & Stefano Candellieri. 2017. "Analytical practice: Do the new technologies have an impact?". *Journal of Analytical Psychology*, 62(3), 356-371.

Firer-Blaess, Sylvain. 2016. *The Collective Identity of Anonymous: Web of Meanings in a Digitally Enabled Movement*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.

Foucault, Michel. 2005. *Tarkkailla ja rangaista*. Helsinki: Otava.

Gailey, Jeannine A.. 2009. "'Starving is the most fun a girl can have': The pro-ana subculture as edgework." *Critical Criminology*, 17(2), 93–108.

Geertz, Clifford. 1973. *The interpretation of cultures: Selected essays*. New York: Basic Books.

Haasio, Ari. 2015 *Toiseus, tiedontarpeet ja tiedon jakaminen tietoverkon "pienessä maailmassa". Tutkimus sosiaalisesti vetäytyneiden henkilöiden informaatiokäyttäytymisestä*. Tampere: Tampere University Press.

Hall, Stuart. 1999. *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.

Hall, Stuart. 2019. *Mitä on tekeillä? Esseitä vallasta, uusliberalismista ja monikulttuurisuudesta*. Tampere: Vastapaino.

Hartikainen, Jarno & Paavo Teittinen. 2019. "Kansanedustajista on tullut ivallisia sivaltajia, sanovat eduskuntaryhmien johtajat". *Hs.fi*. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006288785.html>. Haettu 11.11.2019.

Hetland, Per & Anders Irving Mørch. 2016. "Ethnography for Investigating the Internet". *Media, technology and lifelong learning*, 12(1), 1-14.

Hine, Christine. 2000. *Virtual Ethnography*. London: Sage Publications Ltd.

Hine, Christine. 2015. *Ethnography for the Internet: Embedded, Embodied and Everyday*. London Bloomsbury.

Hine, Christine. 2017. "Ethnographies of online communities and social media: modes, varieties, affordances." Teoksessa *The SAGE Handbook of Online Research Methods*, toim. Fielding, N., Lee, R., & Blank, G., 401–413. London: SAGE Publications Ltd.

Hikipedia. 2019. *Etusivu*. www.hikipedia.info. Haettu 31.05.2019.

Holt, Thomas J.; Kristie R. Blevins & Natasha Burkert. 2010. "Considering the pedophile subculture online." *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 22(1), 3–24.

Isomäki, Hannakaisa; Tiina-Riitta Lappi & Johanna Silvennoinen. 2013. "Verkon etnografinen tutkimus" teoksessa *Otteita verkosta*, toim. Laaksonen, Salla-Maaria; Janne Matikainen & Minttu Tikka. Tampere: Vastapaino.

Jodel. 2019. *Home*. <https://jodel.com/fi/>. Haettu 12.11.2019.

Keipi, Teo. 2015. *Now you see me, now you don't: A study of the relationship between internet anonymity and Finnish young people*. Turku: University of Turku.

Keipi, Teo; Matti Johannes Näsi; Atte Oksanen & Pekka Räsänen. 2017. *Online Hate and Harmful Content: Cross-National Perspectives*. Abingdon & New York: Routledge.

Kelly, Adam. 2017. "David Foster Wallace and New Sincerity Aesthetics : A Reply to Edward Jackson and Joel Nicholson-Roberts". *Orbit: A Journal of American Literature*, 5(2): 4, 1–32.

Kielitoimiston sanakirja. 2020a. *Kulttuuri*. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/kulttuuri>. Haettu 10.3.2020.

Kielitoimiston sanakirja. 2020b. *Periaate*. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/periaate>. Haettu 10.3.2020.

KnowYourMeme 2018. *Lurk moar*. <https://knowyourmeme.com/memes/lurk-moar>

KnowYourMeme. 2019a. *Involuntary Celibacy / Incel*.
<https://knowyourmeme.com/memes/involuntary-celibacy-incel>. Haettu 13.11.2019.

KnowYourMeme. 2019b. *Is He /Our Guy/?*. <https://knowyourmeme.com/memes/is-he-our-guy>.
Haettu 11.09.2020.

KnowYourMeme. 2019c. *Normie*. <https://knowyourmeme.com/memes/normie>. Haettu 24.10.2019.

Kozinets, Robert. 2015. *Netnography: Redefined (2nd edition.)*. Los Angeles: Sage.

Laaksonen, Salla-Maaria. 2016. ”Sosiaalinen media – tutkimusaineiston hankala aarrearkku.”
Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti / Journal of Social Medicine 53(2), 145-146.

Lacan, Jacques. 2006. *Écrits*. New York: W. W. Norton & Company.

Lagus, Krista; Mika Pantzar; Minna Ruckenstein & Marjoriikka Ylisiurua. 2016. ”SUOMI24 –
Muodonantoa aineistolle. Kuluttajatutkimuskeskus.” *Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja*
2016(10). Helsinki: Helsingin yliopisto.

Lamont, Michèle & Ann Swidler. 2014. ”Methodological pluralism and the possibilities and limits of
interviewing.” *Qualitative Sociology*, 37(2), 153-171.

Lepistö, Onerva. 2015. *Nettinatiivit Muumilaaksossa : Tutkimus muumeista suomalaisissa
verkkokulttuureissa vastakulttuurisina esityksinä*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

Lerman, Kristina; Xiaoran Yan & Xin-Zeng Wu. 2016. ”The ’majority illusion’ in social networks.”
PloS One, 11(2), e0147617.

Luhtakallio, Eeva. 2012. *Practicing democracy: Local activism and politics in france and finland*. New York: Palgrave Macmillan.

Luhtakallio, Eeva. 2019. "Group formation, styles, and grammars of commonality in local activism." *The British Journal of Sociology*, 70(4), 1159-1178.

Manivannan, Vyshali. 2013. "Tits or GTFO: The logics of misogyny on 4chan's random - /b/". *Fibreculture Journal* 22: 109–132.

Mansikka, Ossi. 2019. "Pepe nousi protestien symboliksi". *Hs.fi*. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006267757.html>. Haettu 13.11.2019.

March, Evita. 2019. "Psychopathy, sadism, empathy, and the motivation to cause harm: New evidence confirms malevolent nature of the internet troll." *Personality and Individual Differences*, 141, 133–137.

Marx, Gary. 1999. "What's in a Name? Some Reflections on the Sociology of Anonymity." *The Information Society*, 15(2), 99–112.

Mathiesen, Thomas. 1997. "The Viewer Society: Michel Foucault's 'Panopticon' Revisited." *Theoretical Criminology*, 1(2), 215–234.

Maukonen, Riikka. 2019. "Keskustelupalsta 8chanissa on julkaistu ainakin kolme joukko-ampumista edeltänyttä manifestia, nyt se halutaan sulkea: "Vihan-täyteinen yhteisö, joka loukkaa lain henkeä"". *Hs.fi*. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006195145.html>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2016. *Turri*. <https://meemi.info/w/Turri>. Haettu 11.10.2020.

Meemi.info. 2018a. *Lurkata*. <https://meemi.info/w/Lurkkaaminen>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2018b. */meidän mies/*. https://meemi.info/w/meid%C3%A4n_mies/. Haettu 11.9.2020.

Meemi.info. 2019a. *Etusivu*. URL: www.meemi.info. Viitattu 4.4.2019.

Meemi.info. 2019b. *Jonne*. URL: <https://meemi.info/w/Jonne>. Haettu 23.10.2019.

Meemi.info. 2019c. *Normaalihomo*. URL: <https://meemi.info/w/Normaalihomo>. Haettu 23.10.2019.

Meemi.info. 2019d. *Perenner*. URL: <https://meemi.info/w/Perenner>. Haettu 23.10.2019.

Meemi.info. 2019e. *Psykoosi*. URL: <https://meemi.info/w/Psykoosi>. Haettu 24.1.2020.

Meemi.info. 2019f. *Uushomo*. URL: <https://meemi.info/w/Uushomo>. Haettu 23.10.2019.

Meemi.info. 2019g. *Vihertekstaus*. <https://meemi.info/w/Viherteksti>. Haettu 24.10.2019.

Mäkelä, Maria; Samuli Björninen & Ari-Elmeri Hyvönen. 2017. ”Baaripuhetta: Kokemuksellinen tarina on vastustuskykyinen faktantarkistukselle.” *Faktabaari*. URL: <https://faktabaari.fi/tarina-vastustuskykyinen-faktantarkistukselle/>. Haettu 23.10.2019.

Mäkelä, Maria; Laura Karttunen, Juha Raipola, Tytti Rantanen, Samuli Björninen & Matias Nurminen. 2017. ”Kertomuksen vaarat – Kokemuspuhe, eksemplumin paluu ja aikalaiskriittinen narratologia.” *Alusta!*. URL: <https://alusta.uta.fi/2017/02/28/kertomuksen-vaarat-kokemuspuhe-eksemplumin-paluu-ja-aikalaiskriittinen-narratologia/>. Haettu 11.11.2019.

Mäkinen, Maarit. 2009. *Digitaalinen voimistaminen paikallisten yhteisöjen kehittämisessä*. Tampere: Tampere University Press.

Mäkipää, Säde. 2019. ”’Ok’-merkistä tuli trollien käsissä vihasymboli, ja se on kuvalautojen toimintalogiikan ydintä, sanoo tutkija”. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006256169.html>. Haettu 13.11.2019.

Määttänen, Juuso & Pekka Torvinen. 2018. ”Mikä on ’incel’? Torontossa ihmisten päälle ajanut opiskelija ilmeisesti julistautui liikkeen kannattajaksi, tästä siinä on kyse.” *Hs.fi*. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000005655657.html>. Haettu 11.09.2020.

Nagle, Angela. 2017. *Kill all normies: The online culture wars from tumblr and 4chan to the alt-right and trump*. Winchester, UK ; Washington, USA: Zero Books.

Nisa, Eva F.. 2013. "The internet subculture of Indonesian face-veiled women." *International Journal of Cultural Studies*, 16(3), 241–255.

Nissenbaum, Asaf & Limor Shifman. 2017. "Internet memes as contested cultural capital: The case of 4chan's /b/ board." *New Media & Society*, 19(4), 483-501.

Noro, Arto. 1991. *Muoto, moderniteetti ja "kolmas": Tutkielma Georg Simmelin sosiologiasta*. Helsinki: Tutkijaliitto.

Nurminen, Matias. 2018. "What the World Wants Today ... Is the Real Thing" : Mad Men, uusvilpittömyys ja onnellisten loppujen viettelykertomus." *Kulttuurintutkimus*, 35(3–4).

Närä, Sanna. 2019. *Ylilauta, Aligersantti Spudro ja kumppanit : inttimeemit ja sotilashuumori ryhmäytymisen välineenä verkossa*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Pachucki, Mark A. & Ronald L. Breiger. 2010. "Cultural holes : Beyond Relationality in Social Networks and Culture." *Annual Review of Sociology*, Vol. 36 (2010), 205–224.

Pajunen, Salla. 2017. *Newfags don't remember Lörs lärä: Internet memes on an anonymous imageboard*. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

Pajunen, Tero & Erica Åberg. 2019. "Miehen mitta." Teoksessa *Ulkonäköyhteis kunta*, toim. Kukkonen, Iida, Tero Pajunen, Outi Sarpila & Erica Åberg, 173–175. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Phillips, Whitney. 2015. *This is why we can't have nice things: Mapping the relationship between online trolling and mainstream culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Piispa, Mikko. 2018. *Yhdeksän sanaa Y-sukupolvesta*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

Purhonen, Semi. 2007. *Sukupolvien ongelma: tutkielmia sukupolven käsitteestä, sukupolvi-tietoisuudesta ja suurista ikäluokista*. Helsinki: Department of Sociology, University of Helsinki, Research Reports No. 251.

Pöyhkäri, Reeta; Paula Haara & Pentti Raittila. 2013. *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: University Press.

Rains, Stephen A.. 2014. "The implications of stigma and anonymity for self-disclosure in health blogs." *Health Communication*, 29(1), 23–31.

Rauhala, Nelly. 2017. "Suomalaisessa metsässä elänyt saksalainen Charlotte, 23, joutui someraivon uhriksi – uhkailtiin raiskaamisella". *Mtv uutiset* 29.05.2017, <https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/suomalaisessa-metsassa-elanyt-saksalainen-charlotte-23-joutui-someraivon-uhriksi-uhkailtiin-raiskaamisella/6451840>. Haettu 29.05.2019.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka. 2006. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_3.html. Haettu 21.02.2019.

Saari, Juho; Miia Behm & Krista Lagus. 2017. "Sosiaalipummi! – Moraalipaniikki 2010-luvun Suomessa". Teoksessa *Sosiaaliturvariippuvuus : Sosiaalipummit oleskeluyhteiskunnassa?*, toim. Juho Saari. Tampere: Tampere university press.

Scanlan, Sean. 2009. Arvio kirjasta *Liquid times: Living in an Age of Uncertainty*, tekijä Zygmunt Bauman. *Journal of American Studies*, 43(2009), e19.

Schwartz, Mattathias. 2008. "The Trolls Among Us." *The New York Times Company*, 03.08.2008. <https://www.nytimes.com/2008/08/03/magazine/03trolls-t.html?pagewanted=all>. Haettu 31.05.2019.

Scott, Susan V. & Wanda J. Orlikowski. 2014. "Entanglements in practice: Performing anonymity through social media". *MIS Quarterly*, 38(3), 873-893.

Shifman, Limor. 2013. "Memes in a digital world: Reconciling with a conceptual trouble-maker". *Journal of Computer-mediated Communication*, 18(3), 362–377.

Shifman, Limor. 2014. *Memes in digital culture*. Cambridge: MIT Press.

- Siltala, Juha. 2013. *Nuoriso - mainettaan parempi? : Nykynuorten sopeutumisratkaisut historiassa*. Helsinki: WSOY.
- Simmel, Georg. 1906. "The Sociology of Secrecy and of Secret Societies." *The American Journal of Sociology*, XI(4), 441–498.
- Simmel, Georg. 1971. *On individuality and social forms: Selected writings*. Chicago: University of Chicago Press.
- Simmel, Georg. 1978. *The philosophy of money*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Simmel, Georg. 1986. *Muodin filosofia*. Helsinki: Odessa.
- Simmel, Georg. 1999. *Pieni sosiologia*. Helsinki: Tutkijaliitto.
- Simmel, Georg. 2005. *Suurkaupunki ja moderni elämä: Kirjoituksia vuosilta 1895-1917*. Helsinki: Gaudeamus.
- Small, Mario Luis; David J. Harding & Michèle Lamont. 2010. "Reconsidering culture and poverty." *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 629(1), 6–27.
- Sparby, Erika M.. 2017. "Digital Social Media and Aggression : Memetic Rhetoric in 4chan's Collective Identity". *Computers and Composition*, 45, 85–97.
- Sumiala, Johanna & Minttu Tikka. 2013. "Verkko mediaetnografin tutkimuskohteena". Teoksessa *Otteita verkosta*, toim. Laaksonen, Salla-Maaria; Janne Matikainen & Minttu Tikka. Tampere: Vastapaino
- Swidler, Ann. 1986. "Culture in Action: Symbols and Strategies". *American Sociological Review*, 51(20), 273-286.
- Timmermans, Stefan & Iddo Tavory. 2012. "Theory construction in qualitative research: From grounded theory to abductive analysis." *Sociological Theory*, 30(3), 167-186.

Tylor, (Sir) Edward Burnett. 1871/2009. *Primitive culture*. Danvers: General Books.

Typpö, Juho & Jussi Pullinen. ”Feminismiä vastaan, poliittista korrektiutta vastaan: Tällainen on netistä nouseva uusi oikeisto, jonka Donald Trump vie Valkoiseen taloon”. *Hs.fi*. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000004875925.html>. Haettu 13.11.2019.

Turtiainen, Riikka & Sari Östman. 2013. ”Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia.” Teoksessa *Otteita verkosta*, toim. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen & Minttu Tikka. Tampere: Vastapaino.

Uotila, Otto. 2013. *Anonyymit anarkistit. Suomalainen anonyymi verkkokulttuuri Ylilauta-sivustolla*. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Vainikka, Eliisa. 2016. ”Avaimia nettimeemien tulkintaan. Meemit transnationaalina mediailmiönä.” *Lähikuva*, 29(3), 60–77.

Vainikka, Eliisa. 2018. ”The anti-social network: Precarious life in online conversations of the socially withdrawn.” *European Journal of Cultural Studies*, 00(0), 1–15.

Vainikka, Eliisa. 2019. ”Naisvihan tunneyhteisö. Anonyymisti verkkovihaa Ylilaudan ihmissuhdekeskusteluissa.” *Media & viestintä* 42(1), 1–25.

Vainikka, Eliisa. 2020. *Prekarisaation tunnemaaisema : Vastustavat taktiikat, tunnelmat ja elämänpolitiikka verkon julkisuudessa*. Tampere: Tampereen yliopiston väitöskirjat 284.

Vauva.fi. 2019. *Aihe vapaa*. URL: https://www.vauva.fi/keskustelu/alue/aihe_vapaa. Haettu 12.11.2019.

Välisalo, Tanja. 2017. ”Itse tehty fandom.” *antroblogi*. <https://antroblogi.fi/2017/11/itse-tehty-fandom/>. Haettu 11.10.2020.

Weissenfelt, Jukka; Matti Liukko & Juho Nisula. 2019. ”Suosituimmat sosiaalisen median palvelut.” *ebrand*. <https://www.ebrand.fi/somejanuoret2019/2-suosituimmat-sosiaalisen-median-palvelut/>. Haettu 30.05.2019

Wiktionary. 2019. *Normie*. URL: <https://en.wiktionary.org/wiki/normie>. Haettu 24.10.2019.

Ylilauta. 2019a. *Laudan muutosloki 2019*. <https://ylilauta.org/palaute/92759054#no101447222>. Haettu 12.11.2019.

Ylilauta. 2019b. *Säännöt*. <https://ylilauta.org/?saannot>. Haettu 12.11.2019.

Ylilauta. 2019c. *Tietoa Ylilaudasta*. <https://ylilauta.org/?tietoa>. Haettu 30.05.2019.

Ylilauta. 2019d. *Ylilauta*. <https://ylilauta.org/>. Haettu 30.05.2019.

Ylilauta. 2019e. *Ylilauta posting amount counter*. <https://ylilauta.org/graphs.php?postcount>. Haettu 29.05.2019.

Ylilauta. 2019f. *Ylilauta user activity*. <https://ylilauta.org/graphs.php?online>. Haettu 29.05.2019.

Ylilauta. 2020. *Laudan muutosloki*. <https://ylilauta.org/palaute/92759054#no124851065>. Haettu 30.08.2020.

Ylimutka, Leena. 2019. ”Matti Nykäsen hittibiisi nousi yllättäen listalle - syy selvisi: Taustalla Ylilauta-sivuston masinointi.” *Iltalehti* 07.02.2019. URL: <https://www.iltalehti.fi/viihdeuutiset/a/aaca7ad1-d9b4-434e-8255-fe5a7ce9910d>. Haettu 29.05.2019.

Ylä-Anttila, Tuukka. 2017. *The Populist Toolkit: Finnish Populism in Action 2007–2016*. Helsinki: University of Helsinki: Publications of the Faculty of Social Sciences 59.

Ylä-Anttila, Tuukka. 2018. ”Knowledge and Contemporary Populism : Contesting Epistemic Authority in Anti-Immigration Countermedia.” *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 2018.

Ylä-Anttila, Tuukka; Gwenaëlle Bauvoisb & Niko Pyrhönen. 2019. "Politicization of migration in the countermedia style : A computationaland qualitative analysis of populist discourse." *Discourse, Context & Media*, 32 (2019).

Ylä-Anttila, Tuukka; Veikko Eranti & Sam Hardwick. 2020. "Going Overboard: How Ironic Group Style Becomes Political on an Anonymous Imageboard." Accepted for publication in *Social Media + Society*.

Liite

Sanastoa

5/5 / X/5 = ”Jogin asteikko”. Alun perin erään YouTubettajan käyttämä arvosteluasteikko kuvaamaan arvosanaa asialle tai tuotteelle. Yleistyi meeminä **Kuvalaudalla** sekä muiden YouTubettajien käyttämänä ja levisi sitä kautta myös valtavirtaan.

>Vihertekstaus / ”**meeminuoli**” = 1. Pienempi kuin -merkillä kirjoittamista kutsutaan vihertekstaukseksi. Nimensä ”vihertekstaus” se on saanut tekstin väristä, joka syntyy kyseistä merkkiä käytettäessä. Merkillä voidaan ilmaista lyhyitä virkkeitä tehden niistä samalla kulttuurisella tasolla ymmärrettäviä. Merkkiä voidaan käyttää myös viittaamaan vastattavan henkilön viestiin tai johonkin sen osaan, esimerkiksi yksittäiseen sanaan. (Meemi.info 2019o.)

2.) Toisin päin oleva, suurempi kuin -merkki (<), voi esimerkiksi toimia eräänlaisena ”vastauksena” vihertekstissä kirjoitetulle tekstille vaikkapa ristiriidan osoittamiseksi:

*”>suosittele kaupallista seksinhakua varten suunniteltua haittaohjelmaa nyymeille
<hauku muut hikkyiksi tai ykiksi” (YL 27.7.)*

Aikaleima = Päivämäärä ja/tai kellonaika, joka voidaan kirjoittaa kuvaan esimerkiksi paperille todisteeksi kuvan autenttisuudesta. Aikaleima saattaa ilmetä myös tiedoston nimessä. Englannin kielen sanasta **timestamp**.

AP = Alkuperäinen Postaja, käännessana englanninkielisestä **OP**:sta, joka on lyhennys sanasta Original Poster. Langan ensimmäisen viestin postaja, jonka AP-merkki näkyy jokaisessa tämän lähettämässä viestissä (poislukien langat alalaudalla /satunnainen/). Langan AP on siis langan aloittaja. (ks. esim. Meemi.info 2019a.)

([Ruoka-]Apu) Apustaja = Pepe the Frogista kehittynyt suomalainen remix-tyylinen meemi. Alun perin hahmolla parodioitiin erään Ylilaudan käyttäjän lankoja, joissa hän kertoi ruoka-avustuksistaan. Hahmo itsessään esittää avustettavaa, *apustettavaa* henkilöä, joka nähdään meemin yhteydessä vähintäänkin lievästi kehitysvammaisena. (Meemi.info 2019b.) Sanaa apustaja/apustettava, tai jotain monista Apustaja-kuvista voidaan käyttää myös kuvaamaan muita käyttäjiä. Tällä viitataan usein

toisen käyttäjän viestin sisällön koettuun idioottimaisuuteen. Liittyy haukkumana samaan tematiikkaan kuin muutkin toisen ihmisen järjen sekä neurologisen- ja mielenterveyden kyseenalaistamiseen perustuvat nimitykset; **autisti**, vajakki/vajaamielinen, psykoottinen jne..

2.) Apustajasta tehdyt remix-kuvat ovat levinneet Ylilaudan ulkopuolelle; ulkomaisille kuvalaudoille sekä valtavirtaan (esim. KnowYourMeme 2019a).

Assburger = 1.) Pilkkanimi autismin kirjoon kuuluvan aspergerin oireyhtymästä. Sanan kehittymisen takana luultavasti väärinkuulema ja sanojen asperger ja assburger osittainen homofonia. Ks. myös **Autisti**. 2.) **Kuvalaudalla** kehittynyt meemi, jolla viitataan henkilöön, joka ottaa asiat liian tosissaan eikä ymmärrä huumoria ja ottaa tämän lisäksi ”internetin liian tosissaan”; **peppukipeytyy** herkästi. (Meemi.info 2019c.) Suomeksi myös **persepurilainen**.

(-) **Autisti** = Pilkkanimitys, jolla viitataan henkilöön, joka ottaa asiat (liian) tosissaan sekä **peppukipeytyy**. Nimityksellä viitataan pääasiassa aspergerin oireyhtymään liitettäviin piirteisiin: hankaluudet sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, -kommunikaatiossa sekä -mielikuvituksessa (Autismiliitto 2019)

Baitti = Englannin kielen sanasta syötti. Tarkoitetaan **trollipostausta**, johon langeta. Voidaan käyttää esimerkiksi yhteydessä ”*Menehän kalastelemaan baittisi kanssa muualle*” (YL 27.8.). Käytetään Ylilaudalla usein **trollipostausten** epäilemisessä.

Bump (myös **bumb**) = Viesti, jonka tarkoitus on nostaa lankaa lankalistauksessa. Englannin kielestä tuleva lyhenne sanoista ”Bring Up My Post”. Näennäinen vastakohta **Sagelle**. (KnowYourMeme 2019b.)

Burgeri/burgerointi = 1.) ks. **Assburger**. 2.) Voidaan käyttää kuvaamaan – erityisesti omaa – sosiaalisesti kompuroivaa käyttäytymistä, ”[...] *Oikeasti vain burgeroin enkä edes kuunnellut mitä feissari sano vaan vastasin automaattisesti. [...]*” (YL 4.7.).

Bänni(t) / Bannit = Ylläpidon antama, usein sääntörikkomuksesta johtuva väliaikainen esto, jonka aikana käyttäjä ei pysty lähettämään viestejä alustalle.

Bännätä / Bannata = Antaa **Bännit**.

Chinlet = Negatiivinen nimitys henkilöstä (useimmiten miehestä), jolla on heikko leukalinja. Tämän meemin mukaan heikko, epämiehekäs leukalinja laskee miehen arvoa parisuhdemarkkinoilla. Käytetty erityisesti **incel**-yhteyksissä. (vrt. Urban Dictionary 2018.)

Dicklet = Viitataan henkilöön, jolla on normaalia lyhyempi penis (Urban Dictionary 2003). ”Normaalin” peniksen pituus taas voi vaihdella keskustelukohtaisesti. Ylilaudan keskivertokäyttäjällä on keskustelussa yleisesti käytetyn meemin mukaisesti 30cm:n pituinen penis, joten **dicklet**-nimitystä voidaan käyttää kenestä tahansa. Kuuluu samaan ”miehisten piirteiden”-kategoriaan kuin esimerkiksi **Manlet**- ja **Chinlet**-meemit.

Ebin = Muunnelma sanasta epic, joka taas alun perin ollut muodossa epicwin. Sanaa käytetään usein ironisesti, esimerkiksi ”*joo, ihan vitun ebin idea :D*” (YL 24.8.). Sana asetetaan usein kontekstiin, jossa postaja esittää jonkin asian olevan unohtumatonta tai merkittävää jonnen näkökulmasta. Alkujaan todennäköisesti Spudro-sarjakuvien ”Ebin juttu Make :D”-kommenteista. (vrt. esim. Urbaani Sanakirja 2019a.)

Edgy / edgyily = Henkilö joka yksinkertaisesti pitää kaikesta epäsovinnaisesta sekä kaikkea epäsovinnaista hauskana vain koska voi. Suomeksi myös muodossa *kulmikas* tahallisen väärinymmärtämisen kautta: edgy-sanana kääntäminen edge-sanaa käyttäen, koska sanoilla vain yhden kirjaimen ero.

Elämänkoulu = Viitataan henkilöihin, joiden ainoa koulutus on ”elämän kova korkeakoulu” tai muu elämänkouluun viittaava kokonaisuus. Useimmiten negatiivinen ilmaisu. (Urbaani Sanakirja 2012.)

Eri(homo) = Ilmaisee henkilön olevan eri henkilö, kuin joku toinen postaja. Voidaan käyttää esimerkiksi vastatessa toiselle postajalle tarkoitettuun viestiin. Ehkäisee väärinymmärryksiä. Käytetään usein muodossa ”t. eri” (ks. **t.**). Vastakohta **samahomolle**. (Meemi.info 2018a) 2.) ks. myös **(-)homo (suffiksi)**.

Feminatsi = Sanojen ”feministi” ja ”natsi” yhdistelmä. Negatiivinen ilmaisu feminististä, joka muiden kokemuksissa pakottaa kaikkia muita muuttumaan ja toimimaan oman tahtonsa mukaisesti.

Get / getit / gettaus = Viitataan tiettyjen postausnumeroiden saamiseen, esimerkiksi ”tupliin”, jossa postausnumeron kaksi viimeistä numeroa ovat samat. Voidaan nähdä päätösvalan antamisena

kohtalon/arvonnan käsiin, koska viestin postausnumerot määrittyvät kaikkien laudan postausten järjestyksen mukaan. (Meemi.info 2018b.) ”*Tuplilla käyt yöllä lyömässä kumilekan* [tässä tapauksessa dildo] *jonkun auton tuulilasiin pystyyn ja toimitat*” (YL 27.8.)

Hide = Piilottaa lanka/keskustelu. Voidaan käyttää sanallisesti ilmaisemaan halua piilottaa lanka itseltä, usein samassa yhteydessä **sagen** kanssa. Piilottaminen tapahtuu ylilaudalla painamalla keskustelun/langan yläoikealla olevaa ”nappulaa”, jossa on pitkä viiva, –. Kyseinen toiminto piilottaa langan siten, että käyttäjä ei pysty näkemään sitä enää lankalistauksessa.

Hikky / Hikikomori = Muusta maailmasta syrjäytynyt henkilö (ks. esim. Haasio 2015).

(Homma)Hopo = 1.) Alun perin Hessu Hoposta muokattu meemikuva, jolla viitattiin suomalaiseen maahanmuuttokriittisen keskustelufoorumi Hommaforumin käyttäjiin. Kuvassa Hessu Hopolla on päällään pilottitakki, maastohousut, maihinnousukengät, pesäpallomaila sekä Suomen jääkiekkomaajoukkueen paita. Sarjakuvissa Homma Hopo taisteli erilaisia ”Homman vihollisia” vastaan. (Meemi.info 2018c.) 2.) Hopolla viitataan myös maahanmuuttokriittisiin, sekä erityisesti ”maahanmuuttokriittisiksi” itseään väittäviin henkilöihin, ts. maahanmuuttovastaisiin henkilöihin. (ks. myös Meemi.info 2019d)

-homo (suffiksi) = 1.) Alkujaan sukupuolineutraali loppupääte, suffiksi, jolla voidaan kuvata tiettyyn viiter ryhmään kuuluvaa jäsentä kuvalautakulttuurin kontekstissa. Samahomo, uushomo, vanhahomo, turrihomo jne.. (vrt. KnowYourMeme 2019d.) 2.) Käytetään usein kuvaamaan jostain muualta Ylilaudalle löytänyttä tai jotain toisen foorumin tai sosiaalisen median termistöä käyttävää henkilöä: Facebook(-/_)homo, Reddit(-/_)homo jne..

Huomiohuorata = Alatyylinen ilmaus henkilöstä, joka kalastelee huomiota internetissä. Sinänsä sukupuolineutraali termi, jota voidaan käyttää kenestä tahansa, mikäli huomion hakeminen menee muiden käyttäjien mielestä yli. (vrt. Meemi.info 2019e)

Huutis/huutista/huutikset = Huutonaurua; nauraa kovaan ääneen; yli-ilmaisu nauramiselleen.

HyLa = Lyhenne sanoista **Hyvä Lanka**.

Iltalehtihomo = 1.) Nimitys henkilöstä, joka on löytänyt Ylilaudalle Iltalehden kautta. Alun perin erityisesti 6.10.2011 julkaistun Iltalehden artikkelin kautta. (Meemi.info 2019f.) 2.) ks. myös **(-)homo (suffiksi)**. 3.) Samaa termiä voidaan käyttää myös muista valta-/sosiaalisista medioista tulleille henkilöille.

Incel = Sanojen *involuntarily* (vastentahtoinen) ja *celibate* (selibaatti) yhdistelmäsana. Tarkoitetaan siis vastentahtoisesti selibaatissa elävää ihmistä. Incel-ilmiöllä voidaan viitata myös nettiliikkeeseen, johon kuuluu naisvihamielisyy, joka kumpuaa kannattajien omasta seksittömästä elämästä. (Määttänen & Torvinen 2018.) Käsite tarjoaa helpon keinon nimittää kaikkia naisvihamielisiä kommentteja kirjoittavia inceleiksi. Käsitettä pidetään joidenkin käyttäjien toimesta enemmänkin esimerkiksi Reddit-palvelun sanastona ”*Ei vittu, redditnormo servas*” (YL 4.7.).

(-)Jonne = 1.) Peruskoulua tai ammattikoulua/lukiota käyvä teinipoika, joka ”terrorisoi ympäristöään viritetyllä mopolla ja juo energiajuomia”. Sana alkujaan Kuvalaudan (ks. **Kuvalauta**) ajoilta, kun Jonneweb-nimisen sivuston nuoret käyttäjät tulivat terrorisoimaan Kuvalautaa. Näitä henkilöitä alettiin kutsua Jonneiksi, joka lopulta muuttui merkitsemään myös muita ympäristöään terrorisoivia nuoria. Jonnea on pidetty joidenkin mielestä myös eräänlaisena esimeeminä, josta kaikki myöhemmät kotimaiset meemit ovat lähtöisin. (Meemi.info 2019g.) 2.) Jonne on yksi niistä meemeistä, joka on siirtynyt kuvalautakulttuurista valtavirtaan (esim. Honkanen 2019; Urbaani Sanakirja 2019b). Valtavirtaistunut ilmaus myös ”jonnet ei muista”, jolla viitataan siihen, miten nuoremmat henkilöt eivät muista ilmauksen yhteydessä esitettyä asiaa. Ikäeron ilmaiseminen on tärkeässä osassa tätä meemiä.

Kulmikas = ks. edgy.

Kultatili = Ylilaudan maksullinen palvelu, jolla saa lisäominaisuuksia käyttäjätililleen.

Kuvalauta = 1.) Kuvalauta oli ensimmäinen suosituimpi suomalaisen kuvalauta, joka toimi vuosina 2007–2010. Kuvalauta voidaan myös nähdä merkittävänä suomalaisen lautakulttuurin kehityspaikkana. Kuvalauta kaatumisen johti lopulta useamman pienemmän laudan syntymiseen, joista lopulta Kotilauta sekä Lauta.net yhdistyivät Ylilaudaksi vuonna 2011 (Meemi.info 2019h; p). 2.) Kuvalauta on synonyymi kuvafoorumeille, joita myös Ylilauta edustaa. Muita tunnettuja kuvafoorumeja ovat esimerkiksi 8chan, Krautchan sekä 4chan.

Lambi = ks. **Lammas**

Lammas (engl. Sheeple) = Yksilö, joka toimii kuin lammas laumassa; menee toisten mukana; ei kritisoi tai kyseenalaista todellisuuttaan. Englannin kielinen Sheeple tulee sanojen *sheep* ja *people* yhdistelmästä. (esim. Meemi.info 2015; Urban Dictionary 2019; Ylä-Anttila, Eranti & Hardwick 2020.) Ylilaudan keskusteluissa lampaat ovat usein niitä jotka tekevät töitä ja harrastavat kaikkea konventionaalista. Verrattavissa joissain määrin **normon** käsitteeseen. Lampaan näennäinen vastakohta on **rotta** (vrt. Meemi.info 2015; 2019e). Haukkumana viittaa rastafarismista lainattuun Babylonin lampaaseen (Meemi.info 2015). *Lampaalla* viitataan usein henkilöön, joka on oravanpyörässä, ei kykene ajattelemaan itsenäisesti, kulkee lauman mukana, mutta eritoten tässä rotta-lammas-kahtiajaossa; tekee töitä, ja mahdollisesti jopa nauttii siitä.

Lanka = Yksittäinen keskustelu/ketju. Englannin kielen sanasta ”*Thread*”.

Lasten sammakkofoorumi = Pilkallinen nimitys Ylilaudasta, jolla viitataan nuoreen käyttäjäkuntaan sekä usein postattaviin kuviin sammakoista (lue: Apustaja- ja Pepe-muokkaukset). Myös muodossa masentuneiden lasten sammakkokuvafoorumi, sekä sen monet eri variaatiot. (Meemi.info 2019i.)

Lautanatsi = Loukkaavaksi tarkoitettu käsite kuvaamaan Ylilaudalla natsisymbolismin sekä äärioikeiston käsittein epäironisesti keskustelevia käyttäjiä.

Lurkata (engl. Lurking) = (Ylilaudan) selaamista postaamatta kuitenkaan itse (Meemi.info 2018d).

Manlet = Negatiivinen nimitys miehistä, joiden pituus on joko alle 180cm tai 185cm, riippuen nimityksen käyttäjän omasta pituudesta. Englanninkielisessä kontekstissa raja menee kuuden jalan pituudessa, joka vastaa noin 183cm:ä. Tämän pituuden ylittävää voidaan meemin mukaan pitää vasta miehenä. (KnowYourMeme 2020; Meemi.info 2017.)

Moraalihomo (engl. Moralfag) = Nimitys henkilöstä, joka ei pidä kyseenalaista tai poliittisesti epäkorrektia materiaalia hauskana. Henkilö, jonka moraalitaju ei ole ”internetin mädättämä” ja ilmaisee sen moralisoimalla kyseenalaisia tai poliittisesti epäkorrekteja **postauksia**. (vrt. Meemi.info 2018e.)

Myötis / myötistä = Myötähäpeä/myötähäpeän tuntemista. Muunnelma **Huutiksesta**.

(-)Nyymi = Lyhenne Ylilaudan Anonyymistä pseudonyymistä. Myös toverillinen, yhteisöllisyyttä korostava nimitys ”kanssanyymeistä”. Voidaan käyttää myös loppupäätteenä kuvaamaan Ylilaudan käyttäjää laittamalla alkuun jokin tätä kuvaava käsite, esimerkiksi ”[...] *T. Manse-nyymi*” (YL 6.8.). (vrt. myös Haasio 2015; Uotila 2013.)

Normo / Normaalihomo (engl. Normie/Normalfag) = ks. s.

NPC = Videopeleistä lainattu yhenne sanoista non-player character, jolla viitataan hahmoon, joiden kaikki toiminta on käsikirjoitettua ja tiettyjen ohjeiden mukaista, tekoälyä yksinkertaisempia. NPC-meemiä on sovellettu netissä kuvaamaan sellaisia ihmisiä, jotka toimivat kuin tämä tietokonepelien hahmot, useimmiten valtavirran mukana ja omia tekojaan ajattelematta ollen samalla kykenemättömiä sisäiseen monologiin. (Meemi.info 2019; Urbaani Sanakirja 2018.)

PaLa = Lyhenne sanoista **Paska Lanka**, ts. postajaan mielestä huono keskustelu. Näennäinen vastakohta **HyLalle**.

Pakotus / pakottaa = Toistaa jotain hokemaa tai kuvaa niin kauan, että siitä tulisi meemi, tai muuten vain suosittu. Useimmiten asiasta ei kaikesta pakotuksesta huolimatta tule suosittua tai meemiä. (Meemi.info 2019k.)

(Copy)pasta = Copypaste-tavalla toteutettu postaus. Teksti joka on kopioitu jostain ja postattu joko esittämään autenttista kirjoitusta tai sitten toimimaan vain valmiina, toistettuna vastauksena tietyn tyyppiseen tilanteeseen. Pasta on väärinkirjoitettu paste. Alun perin muodoissa copypasta tai kopiopasta (vrt. KnowYourMeme 2019c).

Pepe (the Frog) = Internetmeemi. Antropomorfinen, ihmisenkaltainen piirretty sammakkohahmo, joka on suosittu esimerkiksi reaktiokuvina kuvalaudoilla. Myöhemmin myös alt-rightin symboliksi kehittynyt. (KnowYourMeme 2019e.)

Peppukipu (enlg. Butthurt) = Ärsyyntymisen tai voimakkaan harmituksen tunne. Käännös englannin kielisestä sanasta ”*Butthurt*”, joka taas mahdollisesti johdettu fraasista ”*Pain in the ass*”. (vrt. Wikisanakirja 2018.)

(Perse)purilainen = ks. **Assburger**

Postata = Lähettää viesti keskustelualueelle. Englannin kielen sanasta ”*post*”. (vrt. Kielitoimiston sanakirja 2018a.)

Postaus = Keskustelualueelle lähetetty viesti. Englannin kielen sanasta ”*post*”.

Pärinä/päristä = Energisoiva vaikutus/kokea energisoiva vaikutus tai (positiivisesti) kiihtynyt mielentila (Meemi.info 2018f). Käytetään usein päihdyttävistä aineista (Urbaani sanakirja 2019c). ”*Jaa ite tykkään enemmän niin päin et on juonu muutaman oluen ennen ku poltteele tulee pärisevämpi olo*” (YL 4.7.)

Pärähti/pärähtää = Johdettu sanasta päristä, esimerkiksi ”herätyskello pärisee”. Käynnistyä tuottamaan kovaa ääntä tai päästää voimakas ääni. Käytetään esimerkiksi yhteydessä ”**Huutikset pärähti**” tai tästä kehittynyt ”**Myötikset pärähti**”. (ks. esim. Kielitoimiston sanakirja 2018b; Wikisanakirja 2019c.)

Rajakki = ”Rajat kiinni”-ryhmittymän ja ”vajakki” (= ”vajaamielinen”, älyllisesti kehitysvammainen) sanan yhdistelmä. Viitataan usein sellaisiin avoimesti maahanmuuttovastaisiin ihmisiin, jotka **öyhöttävät**. Näennäinen vastakohta **Suvakille**: ”[...] *Oon vitun monesti miettiny että tää suvakki-rajakki paska on suoraa jostain ala-asteen pihalta jossa on meidän porukka ja noiden porukka ja sitten vähän muka tapellaan.[...]*” (YL 18.7.).

Rasahdella / rasahtaa = Alun perin lausahduksesta ”*nyt rasahti rusinat*”, joka on käänös englannin kielisestä fraasista ”*That Really Rustled My Jimmies*”. Rusinat tässä tapauksessa yhdistyvät sanaan jimmies, joka viittaa kiveksiin. Kuvaa epämiellyttävää tai tyytymättömyyden tunnetta. (Meemi.info 2013.)

Rotupetturi = Erityisesti äärioikeistolaisissa yhteyksissä käytetty ilmaisu henkilöstä, joka on harrastanut seksiä tai seurustele ”väärän rotuisen”, ts. väärän näköisen kanssa. Sana on käännetty Natsi-Saksassa käytettystä sanasta *rassenschande*, joka viittaa ”rodun häpäisyyn” (vrt. Urbaani Sanakirja 2013; Wikisanakirja 2020; Wiktionary 2020).

Rotta = Toisinaan muodossa *rossurotta*. Viitataan henkilöön, joka elää pääasiassa sosiaaliturvan turvin hyväksyen useimmiten tilanteensa. Näennäinen vastakohta **Lammas**. Kahtiajako kuuluu sortin väittely siitä, kumpi on oikeampi tapa elää elämäänsä. (esim. Meemi.info 2019m.) Rotta–lammas-jako vertautuukin voimakkaasti esimerkiksi Juho Saaren ym. kuvailemaan keskusteluun *sosiaalipummeista* Suomi24-foorumilla (Saari, Behm & Lagus 2017, 207–231). Pääpiirteissään keskustelu sisältää hyvin saman tyylistä moraalipuhetta toimeentulemisen eri tavoista. *Rottien ja lampaiden* välisten väittelyiden osapuolet pääasiassa puolustavat omaa tapansa elää sinä oikeana tapana elää. Siinä missä *lampaat* nähdään oravanpyörässä raatavina laumasieluinä, *rottiin* kohdistuu usein oletuksia heidän mielenterveydestään sekä päihteidenkäytöstään; *rottana* oleminen nähdään sosiaalisesti patologisena tilana. ”Sviik sviik! Mitäs rotat? Onko muistettu ottaa masennuslääkkeet? Riittääkö makaronit kuun loppuun?” (YL 26.8.).

s+h / s&h =ks. **Sage+hide/Sage&hide**.

Sage = Sana on jäännös ajalta, kun postauksen sähköpostikenttään kirjoitettu **Sage** aiheutti sen, ettei kyseinen postaus nostanut lankaa lankalistauksessa. Tarkoittaa nykyisin viestissä myös sen ilmaisua, ettei kyseinen postaja nosta lankaa. Toiminto on nykyään valittavissa postatessa ”Valinnat” valikon takaa vastauskohdan alavasemmasta nurkasta ”Toiminnot” otsikon alta. **Sagea** voidaan käyttää myös ilmaisemaan omaa kantaansa langan aiheeseen; ”äänestämistä sanoilla”. (KnowYourMeme 2012sage.)

Sage+hide / Sage&hide = 1.) **Sage** plus/ja **hide**. Lyhenne jolla tarkoitetaan, että postaus ei nosta lankaa ja tämän lisäksi kyseinen postaja piilottaa langan itseltään näkyvistä. 2.) ks. **Sage** sekä **Hide**.

Samahomo (enlg. Samefag) = Tarkoitetaan käyttäjää, joka postauksillaan yrittää esittää kahta tai useampaa eri henkilöä samassa keskustelussa. Ks. myös **Eri(homo)**.

Sami = Viitataan ylipainoiseen henkilöön. Alkujaan eräästä keskustelusta, jossa kyseltiin ylipainoisimman tutun etunimeä. Moni totesi lihavimman tuttunsa nimen olevan Sami ja niinpä moni alkoi vitsimielessä kirjoittaa lihavimman tuttunsa nimeksi Samin. Lopulta Sami alkoi viitata yleisesti nimityksenä henkilöön, joka on huomattavasti ylipainoinen. (Meemi.info 2018g.)

Servaus / servata = Väittelytilanteen voittava kommentti. Sanoa jotain osuvaa, joka hiljentää toisen; ”*osu ja uppos*”, kuten sanota kuuluu.

Setit = Alun perin **seteillä** tarkoitettiin aterian tapaisia mättöruokia, joilla oli tarkoitus selvittää illan yli (Meemi.info 2019). Siitä on myöhemmin kehittynyt sana, jolla viitataan 1.) omaan tilanteeseen tai ylipäättään johonkin itsellä olevaan tai 2.) asiaan tai ominaisuuteen, joka toisella on: ”suoraan sanottuna sairaat setit” (YL 24.8.), remix-tyylinen toteamus Jari ”Bull” Mentulan lausahduksesta ”suoraan sanottuna sairaan näköinen”. 3.) Voidaan myös käyttää pyydettyä muita käyttäjiä kertomaan omasta (elämän)tilanteestaan: ”Postatkaa settinne”. 4.) Settiä voidaan käyttää myös ihan yksinkertaisesti kuvaamaan jotain asiaa ”[Puhe Radio Suomipopista] Hartlin kun tuurasi Annia niin oli 5/5 setit” (YL 5.8.).

Soijapoika = Englanniksi Soy boy. Erityisesti oikeistosiipeä kannattavien internetyhteisöjen käyttämä pilkkanimitys miespuolisista henkilöistä, joilta puuttuvat maskuliiniset piirteet. Alun soijalla viitataan virheelliseen tietoon siitä, että soijalla olisi kehon estrogeenitasoja nostattavia ominaisuuksia. (KnowYourMeme 2018.)

Soossi / Soossia / Soosi / Soosia = 1.) Lähde, englannin kielen sanasta sauce, joka on homofoninen lähde tarkoittavan source-sanan kanssa. Liittyy humoristisen väärin kuulemisen/lukemisen/ymmärtämisen genreen. 2.) Voi myös tarkoittaa siemennestettä. Alkujaan todennäköisesti lähtöisin ”soossin kyselemiseen” vastatusta ”multaki lenti soossit :D”-tapaisesta vastauksesta.

Sossurotta = ks. **Rotta**

Spudro (spärde :D) = Pedo bear -meemistä tehty suomalainen muokkaus, joka on levinnyt myös ulkomaisille laudoille. Paintilla piirretty karhuhahmo, josta on tehty useita erilaisia remix-muokkauksia. Myös esimerkiksi Netti-poliisi, Marko ”Fobba” Forss, on julkaissut spudro-kuvan Facebook-sivuillaan. (Vainikka 2016.)

Suvakki = Sanojen ”suvaitsevainen” ja ”vajakki” (= ”vajaamielinen”, älyllisesti kehitysvammainen) yhdistelmä. Näennäinen vastakohta **Rajakille**: ”[...] Oon vitun monesti miettiny että tää suvakki-rajakki paska on suora jostain ala-asteen pihalta jossa on meidän porukka ja noiden porukka ja sitten vähän muka tapellaan. [...]” (YL 18.7.).

t. = ”Terveisin”. Voidaan viitata niin itseen kuin muihin, riippuen kontekstista. Yksi harvoista lautakulttuurin piirteistä, joka on siirtynyt Suomen kontekstista muiden kieliperheiden keskustelujen kontekstiin (vrt. KnowYourMeme 2017).

Takku = Viittaa anarkistisiin, äärivasemmistolaisiin sekä antifasistisiin henkilöihin. Nimitys tulee anarkistien internetfoorumi Takku.net:in (Takku.net 2020) nimestä. (Meemi.info 2019n.)

-tier = ”-Taso” tai ”-tasoinen”. Loppupäätteen avulla voidaan kuvata esimerkiksi jonkin asian ylivoimaisuutta: ”*elelen godtier itäsuomessa*” (YL 27.8.), jolla viitataan kyseisen postiaan näkemykseen Itä-Suomen ylivoimaisuudesta. Muita muunnelmia ovat esimerkiksi: ”[...] *ykätier faija*[...]” (YL 4.7.) kuvaamaan isää, joka edustaa abstraktia **ykä**-arkkityyppiä; sekä ”[...] *naurettava lukion etiikankurssi-tierin argumentti* [...]” (YL 19.7.), jossa esitetty argumentti

Timestamp = Päivämäärä ja/tai kellonaika, joka voidaan kirjoittaa kuvaan esimerkiksi paperille todisteeksi kuvan autenttisuudesta. Päivämäärä ja kellonaika saattaa ilmetä myös tiedoston nimessä. Suomeksi käytetään termiä **aikaleima**.

Trolli = Yksinkertaisimmillaan tahallista häiriköintiä, valehtelemista ja/tai ärsyttämistä, jonka tavoitteena on saada aikaan reaktioita kanssajoukoista. Trollaus sanana voidaan nähdä joko peikkoa tarkoittavana, norjalaista mytologiaa lainaavana käsitteenä tai vetouisteluun (engl. trolling) yhdistettävänä metaforana. Peikkona nähtäessä trolli on häiriötä aiheuttava ja hyökkäävä käyttäjä; vetouistelumetaforaa käytettäessä trolli ja trollaus voidaan nähdä vetouisteluna, jolloin trollauksen tarkoituksena on saada mahdollisimman moni tarttumaan syöttiin (**baitti**). (Phillips 2015, 15.)

Tyтынyymi = Naispuolinen Ylilaudan käyttäjä. ks. myös **(-)Nyymi**.

Tää = ”Tämä”. Voidaan käyttää vastatessa viestiin, josta on itse samaa mieltä. Ylilaudalla on käytössä myös >tää :D -äänten, tai yksikertaistettuna tää-äänten mahdollisuus: jokaiselle **postaukselle** voi antaa yhden äänen per käyttäjä. Hieman samantapainen mekanismi kuin vaikkapa ”peukun antaminen” Facebookissa. Tää-äänten määrä näkyy jokaisen postauksen yläkulmassa muodossa ”+x”, jossa x on saatujen äänten määrä. Ylilaudalla on myös käytössä kulta-tää, jolla voidaan lahjoittaa niin sanottu **kultatili** postauksen kirjoittajalle.

Uushomo (engl. Newfag) = 1.) Nimitys henkilöstä, jolle lautakulttuuri ei ole tuttu. Käytetään usein haukkumanimenä sellaisista henkilöistä, joka ei tunne esimerkiksi alustan huumoria tai sääntöjä. Tuntee lautakulttuuria vähemmän kuin vanhahomo, johon käyttökontekstissa myös usein viitataan. 2.) Ks. myös (-)Homo.

Vanhahomo (engl. Oldfag) = 1.) Nimitys henkilöstä, joka on ollut/käynyt Ylilaudalla jo pitempään. Tuntee lautakulttuuria usein suhteessa enemmän kuin ”uushomot”. Käytetään usein lähinnä nimityksenä itsestä tai kuvitteellisesta henkilöstä tai ryhmästä, ”vanhahomoista”. Ei suunnata toisiin käyttäjiin yhtä usein kuin Uushomon käsitettä. 2.) ks. myös (-)Homo.

(-)Veeti = 1.) Tarkoittaa nuorta käyttäjää tai ylipäättään nuorta henkilöä (esim. Meemi.info 2018h). 2.) Siinä missä **Jonnella** viitataan/viitattiin lautakontekstissa 1990-luvulla syntyneisiin, Veetillä viitataan enemmänkin ”tämän päivän” teinipoikiin, 2000-luvulla syntyneisiin. ”Veeti” käsitteenä nähdään toisinaan myös ”alaikäisten”, ”uushomojen” tai ”Jonnejen” haluna yrittää haukkua itseä nuorempia jollakin nimellä: ”*Aika huono alkaa haukkua ketään uushomoksi näillä näytöillä. Lisäksi mitään veetejä ei ole vaan samanlaisia jonneja te kaikki pennut olette*” (YL 12.8.). ”*Teepä ite läksys veeti*” (25.8.), kun joku kysyy apua matikantehtäviinsä. Nimitystä voidaan käyttää myös itsestä, esimerkiksi ”[...] *t. Veeti*” (25.8.). 3.) Voidaan käyttää myös loppupäätteenä em. merkityksessä, esimerkiksi mopoveeti mopoilevasta nuoresta henkilöstä.

(-)Ykä = 1.) Nimitys, jota käytetään vanhemmista henkilöistä. Voidaan käyttää myös loppupäätteenä. Henkilö, joka ei näyttäyty Ylilaudan keski-ikää edustavana käyttäjänä. Ykä on peräisin nuorten YouTubeen lataamista mopovideoista, joissa isoa osaa esittävät aikuiset, ”ykat”, jotka usein kritisoivat ja toisinaan jopa uhkailevat mopoilijoita (esim. Vaarne 2015). Ykää käytetään monesti puhuttaessa itsestä tilanteessa, jossa kokee olevansa muita vanhempi, esimerkiksi yhteydessä ”*t. Ykä, joka oli 22 vuonna 2004*” (24.8.). 2.) Voidaan käyttää myös loppupäätteenä em. merkityksessä.

Ylis = Ylilauta. Ylis on ironinen viittaus **jonnejen** ja **uushomojen** kehittämiin lempinimiin milloin mistäkin. Alun perin meemistä ”*Ylis taas vauhis :D*”. (vrt. Meemi.info 2019q.)

Öyhötys/öyhöttää = ”Epäselvää öyhkintää ja mölinää”, joka yhdistetään usein tilanteisiin, joissa argumentit ovat loppuneet kesken tai viestien sisältö on mielipiteellisesti tai aatteellisesti voimakkaan värittynyttä sellaisessa kontekstissa, johon öyhötysten aihe ei välttämättä millään tavalla edes kuulu

(Meemi.info 2019r). Liitetään usein poliitisten mielipiteiden yhteyteen, ”*kaikki vitun politiikka pois sekalaisesta tämä on pikkulasten sammakkofoorumi ei me kaivata mitään öyhötystä*” (YL 20.8.).

Öyhö = Henkilö, joka (ks.) **öyhöttää**.

Lähteet sanastoon

Autismiliitto. 2019. *Aspergerin oireyhtymä (F84.5)*.

https://www.autismiliitto.fi/autismikirjo/aspergerin_oireyhtyma. Haettu 13.11.2019.

Haasio, Ari. 2015 *Toiseus, tiedontarpeet ja tiedon jakaminen tietoverkon "pienessä maailmassa". Tutkimus sosiaalisesti vetäytyneiden henkilöiden informaatiokäyttäytymisestä*. Tampere: Tampere University Press.

Honkanen, Jenna. 2019. ”Jonne on tullut jäädäkseen”. *Antroblogi*. <https://antroblogi.fi/2019/02/jonne-on-tullut-jaadakseen/>. Haettu 08.11.2019.

Kielitoimiston sanakirja. 2018a. *Postata*.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?ListWord=postata&SearchWord=postata&page=results>. Haettu 11.11.2019.

Kielitoimiston sanakirja. 2018b. *Pärähtää*.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?ListWord=p%C3%A4r%C3%A4ht%C3%A4%C3%A4&SearchWord=p%C3%A4r%C3%A4ht%C3%A4%C3%A4&page=results>. Haettu 11.11.2019.

KnowYourMeme. 2012. *Sage*. <https://knowyourmeme.com/memes/sage>. Haettu 11.11.2019.

KnowYourMeme 2018. *Soy boy*. <https://knowyourmeme.com/memes/soy-boy>. Haettu 21.7.2020.

KnowYourMeme. 2017. *t.* <https://knowyourmeme.com/memes/t--2>. Haettu 08.11.2019.

KnowYourMeme. 2019a. *Apu Apustaja*. <https://knowyourmeme.com/memes/apu-apustaja>. Haettu 13.11.2019.

KnowYourMeme. 2019b. *Bump*. <https://knowyourmeme.com/memes/bump>. Haettu 11.11.2019.

KnowYourMeme. 2019c. *Copy-pasta*. <https://knowyourmeme.com/memes/copy-pasta>. Haettu 11.11.2019.

KnowYourMeme. 2019d. *Fag-suffix*. <https://knowyourmeme.com/memes/fag-suffix>. Haettu 08.11.2019.

KnowYourMeme. 2019e. *Pepe the Frog*. <https://knowyourmeme.com/memes/pepe-the-frog>. Haettu 13.11.2019.

KnowYourMeme. 2020. *Manlet*. <https://knowyourmeme.com/memes/manlet>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2013. *Nyt rasahti rusinat*. https://meemi.info/w/Nyt_rasahti_rusinat. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2015. *Lammas*. <https://meemi.info/w/Lammas>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2017. *Manlet*. <https://meemi.info/w/Manlet>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2018a. *Erihomo*. <https://meemi.info/w/Erihomo>. Haettu 12.11.2019.

Meemi.info. 2018b. *Gettaus*. <https://meemi.info/w/Gettaus>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2018c. *Homma Hopo*. https://meemi.info/w/Homma_Hopo. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2018d. *Lurkata*. <https://meemi.info/w/Lurkkaaminen>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2018e. *Moraalihomo*. <https://meemi.info/w/Moraalihomo>. Haettu 11.11.2019.

Meemi.info. 2018f. *Pärinä*. <https://meemi.info/w/P%C3%A4rin%C3%A4>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2018g. *Sami*. <https://meemi.info/w/Sami>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2018h. *Veeti*. <https://meemi.info/w/Veeti>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019a. *AP*. <https://meemi.info/w/AP>. Haettu 04.11.2019.

Meemi.info. 2019b. *Apustaja*. https://meemi.info/w/Apu_apustaja. 13.11.2019.

Meemi.info. 2019c. *Assburger*. <https://meemi.info/w/Assburger>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2019d. *Homma*. <https://meemi.info/w/Homma>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019e. *Huomiohuora*. <https://meemi.info/w/Huomiohuora>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2019f. *Iltalehtihomo*. <https://meemi.info/w/Iltalehtihomo>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2019g. *Jonne*. <https://meemi.info/w/Jonne>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019h. *Kuvalauta*. <https://meemi.info/w/Kuvalauta>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019i. *Lasten sammakkofoorumi*. https://meemi.info/w/Lasten_sammakkofoorumi. Haettu 11.11.2019.

Meemi.info. 2019j. *NPC*. <https://meemi.info/w/NPC>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2019k. *Pakotus*. <https://meemi.info/w/Pakotus>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2019l. *Setit*. <https://meemi.info/w/Setit>. Haettu 13.11.2019.

Meemi.info. 2019m. *Sossurotta*. <https://meemi.info/w/Sossurotta>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019n. *Takku*. <https://meemi.info/w/Takku>. Haettu 05.10.2020

Meemi.info. 2019o. *Viherteksti*. <https://meemi.info/w/Viherteksti>. Haettu 05.10.2020.

Meemi.info. 2019p. *Ylilauta*. <https://meemi.info/w/Ylilauta>. Haettu 08.11.2019.

Meemi.info. 2019q. *Ylis taas vauhis :D*. https://meemi.info/w/Ylis_taa_vauhis_D. Haettu 11.11.2019.

Meemi.info. 2019r. *Öyhötys*. <https://meemi.info/w/%C3%96yh%C3%B6tys>. Haettu 13.11.2019.

Määttänen, Juuso & Pekka Torvinen. 2018. ”Mikä on ”incel””? Torontossa ihmisten päälle ajanut opiskelija ilmeisesti julistautui liikkeen kannattajaksi, tästä siinä on kyse”. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000005655657.html>. Haettu 12.11.2019.

Phillips, Whitney. 2015. *This is why we can't have nice things: Mapping the relationship between online trolling and mainstream culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Saari, Juho; Miia Behm & Krista Lagus. 2017. ”Sosiaalipummi! – Moraalipaniikki 2010-luvun Suomessa”. Teoksessa *Sosiaaliturvariippuvuus : Sosiaalipummit oleskeluyhteiskunnassa?*, toim. Juho Saari. Tampere: Tampere university press.

Takku.net. 2020. *Takku*. <https://takku.net/>. Haettu 05.10.2020.

Uotila, Otto. 2013. *Anonyymit anarkistit. Suomalainen anonyymi verkkokulttuuri Ylilauta-sivustolla*. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Urbaani Sanakirja. 2012. *Elämänkoulu*. <https://urbanisanakirja.com/word/elamankoulu/>. Haettu 05.10.2020.

Urbaani Sanakirja. 2013. *Rotupetturi*. <https://urbanisanakirja.com/word/rotupetturi/>. Haettu 05.10.2020.

Urbaani Sanakirja. 2018. *NPC*. <https://urbanisanakirja.com/word/npc/121347/>. Haettu 05.10.2020.

Urbaani Sanakirja. 2019a. *Ebin*. <https://urbanisanakirja.com/word/ebin/>. Haettu 11.11.2019.

Urbaani Sanakirja. 2019b. *Jonne*. <https://urbanisanakirja.com/word/jonne/>. Haettu 08.11.2019.

Urbaani sanakirja. 2019c. *Päristä*. <https://urbanisanakirja.com/word/parista/>. Haettu 13.11.2019.

Urban Dictionary. 2003. *dicklet*. <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=dicklet>. Haettu 05.10.2020.

Urban Dictionary. 2018. *Chinlet*. <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=chinlet>. Haettu 05.10.2020.

Urban Dictionary. 2019. *Sheeple*. <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Sheeple>. Haettu 08.11.2019.

Vaarne, Ville. 2015. ”Ykä’-ilmiö leviää netissä – videot paljastavat aikuisten ja mopoilijoiden väliset jännitteet”. *yle.fi*. <https://yle.fi/uutiset/3-8219801>. Haettu 8.11.2019.

Wikisanakirja. 2018. *Peppukipu*. <https://fi.wiktionary.org/wiki/peppukipu>. Haettu 11.11.2019.

Wikisanakirja. 2019. *Pärähtää*.

<https://fi.wiktionary.org/wiki/p%C3%A4r%C3%A4ht%C3%A4>. Haettu 11.11.2019.

Wikisanakirja. 2020. *Rotupetturi*. <https://fi.wiktionary.org/wiki/rotupetturi>. Haettu 05.10.2020.

Wiktionary. 2020. *Rassenschande*. <https://en.wiktionary.org/wiki/Rassenschande>. Haettu 05.10.2020.